

*Atuartitsissutit sumiiffinni qinigas-
siissutit ilikkagassatut pilersaarutis-
saannut siunnersuutit*

A: Siunertat ilisarititsinerlu

Atuartitsissutit sumiiffinni qinigassiissutini atuartitsinermi siunertaq

(Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat aamma atuartitsissutit siunertaat kiisalu ilikkagassatut anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni § 38 tunngavigalugu.)

Atuartitsinerup siunertaraa atuartut atuartitsissutit susassaqrifiini sisamani, makkunani: assasorneq ilusilersuinerlu, eqqumiitsuliorneq illusanillu titartaaneq, timersorneq silamiinnerlu kiisalu nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu - paasisaqrfigissagaat tamatigoortumillu piginnaasaqrfigilissagaat. Sumiiffinni ataasiakkani ilinniartitsissutissatut toqqakkani ilaatinneqassapput sumiiffinni ileqqutoqqat kulturikkullu aqqissuussinerit siunertaralugu kulturip, sulinerup pilersitsisinnaassutsillu ataqatigiinnerannik paasisitsineq. Atuartitsinerup atuartut kulturikkut oqaluttuarisaanerup nalinginik oqaatiginneriaatsinillu nutaalianik soorluttaarlu pisoqaasunik paasisaqrfiginnillutillu paasinnissasut aammattaq peqataaffigissavaa.

Imm. 2. Atuartitsinerup atuartut suliaqarnikkut, pilersitsinikkut timersornikkullu sammisaqarnerni pitsaasunik misigisaqartissavai. Atuartitsinerup atuartut eqqarsartaatsimikkut peqqissuunerat, misigisaqarusussusaat, isumassarsiullaqqissusiat pilersitserusussuiallu annertusassavai kiisalu pilersitaqarluni sammisaqarnerni aamma oqalunnani oqaatiginneriaatsini pilersitsisinnaanerinut tatigitilissavai.

Imm. 3. Atuartitsinerup atuartut allat peqatigalugit suliaqarluni, pilersitsinikkut timersorlunilu sammisaqarnerit naleqassusiannik nuannissusiannillu misigisaqarnerat peqataaffigissavaa. Atuartitsinerup atuartut sumiiffimmini kulturikkut, inooqatigiinnikkut inuussutissarsiornermullu tunngasunik sammisanut peqataarusunnerat pisinnaasaallu nakussassassavai annertusarlugillu.

Imm. 4. Atuartitsinerup atuartut nammineq allallu inuiaqatigiit kulturiannik inooriaasiannillu paasisaqrartissavai paasinnitsillugillu. Atuartut atortut, ileqqut kulturillu ataqatigiissillugit sulinerminni kulturikkut oqariartaatsit aamma ataatsimooqatigeeriaatsit nalilersinnaallugillu ineriartortissinnaanissaat pisinnaasaqrfigilissavaat.

Siunertaq pillugu oqaaseqaatit atuartitsissutissallu inissinneqarneri

Atuartitsissutissaq sumiiffinni qinigassiissutit, atuartunut tamanut, piffissaq atuartitaasussaataitaneq tamakkerlugu, pinngitsoorani atuartitsissutigineqassaaq. Taamaalilluni atuarfimmi alloriarfinni pingasuusuni tamani anguniagassatut siunertat aalajangersagartaanni, siunertarisat immikkoortuisa siullianni taaneqartutut, atuartitsissutissap pingaarnerusutut imarisassai sisamaasut

makkuupput: *assassorneq ilusilersuinerlu, eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq, timersorneq silamiinnerlu kiisalu nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu.* Atuartitsissutissat pingaarnerusutut immikkut taaneqartut taakkua sisamat imarisaasa ilaat, sumiiffinni ataasiakkaani toqqarusutat, pisariaqartitsineq periarfissallu tunngavigalugit aalajangersarneqartassapput toqqakkallu taakku alloriarfinni pingasuusuni tamani atuartitsissutissap immikkoortuinik tamanik imaqartinneqartariaqanngillat atuartitsissutissallu immikkoortui tamakku, atuartitsissutissami ilikkagassatut anguniagassatut siunnersuutaasunut, naapertuuttariaqaratik. Akullerni alloriarfimmi assassornermik ilusilersuinermilu atuartitsineq assersuutigissaanni, atuartitsinerup taassuma imarisassaanik tamaginnik imaqartillugu atuartitsissutissallu akimorlugit atuartitsissutigalugu ingerlanneqarsinnaavoq, akulliit alloriarfianni atuartitsissutissap taassuma imarisaasa ilaanni aalajangersimasuni atuartitsineq ingerlanneqarsinnaavoq, angajullernilu alloriarfimmi atuartitsineq atuartitsisutissap immikkoortortaasa ataanni atuartitsinermi imarisaasinnaasut ataaseq arlallilluunniit immikkut ilusilersorlugit aaqqissorlugit atuartitsissutigineqarsinnaapput imaluunniit alloriarfinni pingasuusuni tamani atuartitsissutissap imarisaasa iluini immikkoortunik assigiinngitsutigut aaqqissukkanik atuartitsinissamik neqerooruteqartoqarsinnaavoq.

Pingaarteqarporli atuartut pingaarnerusutut immikkoortuni sisamani piginnaassutisunik, periartaatsinik kiisalu atuartitsissutissap imarisaani ataasiakkaani nalunngisassanik tunngaviusunik immikkut soqutiginniffigalugit piginnaaneqarfigalugillu paasisaminnut itisilerillutik suliaqarsinnaanerminnik nalunngisaqalernissaminnut tamatigoortunik periarfissinneqarnissaat.

Atuartitsissutissaq sumiiffinni qinigassiissutinik atserneqarsimavoq, sumiiffinni atuarfiit aammalu sumiiffinni isumalluutit kissaatigisallu akornanni ikioqatigiinnerup nukittorsarneqarnissaa kissaatigineqarmat. Taamaaliornikkut sumiiffimmi ilikkagassatut pilersaarutit iluini ilikkartikumamat sumiiffinni immikkut pingaarteqartitaasinnaasut sumiiffinnilu aalajangersimasumik pissusilersorfiusalersimasinnaasut imaluunniit immikkut ittumik atuartitsissutaanissaminnut periarfissaqarfiusinnaasut ilanngussorneqarsinnaassapput. Periarfissat amerlasoorujussuusinnaapput assersuusiornikkullu ilaat makku taakkartorneqarsinnaapput: savat meqqunik nuersagassaliorneq, avittat, erinarsortartoqatigiinnik ingerlatsineq, qilaatersorneq, noqartilissorneq nipilersoqatigiiliorluniluunniit nipilersorneq, sisoraatinik sangusaarneq qaqqasiernerlu.

Inuit sumiiffinni ataasiakkaaneersut, piffissani ingerlatsiviusuni sivilunerusuni sivilinnerusuniluunniit, atuarfimmi ilinniartitsisunik, ilinniartitsissutaasinnaasunik tamakkualu ingerlanneqarsinnaanerisunik, aaqqissueqateqarnerisigut ilinniartitsisusarsinnaanissaat siunertarineqarpoq. Taakkua sumiiffinni immikkut ittunik nalunngisamik, periartaatsinik il.il. atuartunut ingerlatitseqqissinnaapput aammalu ilinniartitsinermi atuarfiup ilinniartitsisuinut tapertatut atuffeqarsinnaallutik. Atuartitsissutissani atuartitsissutissaniluunniit imminnut qanitariissuni, atuarfinni sumiiffinnilu inuiaqatigiinni, piginnaasassanik nalunngisassanilluunniit immikkut ittunik pisariaqartitsisoqartillugu, inunnik atuarfinit allaneersunik imaluunniit kommuninit allaneersunik, immikkullu suliasamut tunngasunik ilisimasalinnik, aggersitsinnaasarnissaq naleqquttuusaaq.

Sumiiffinni qinigassiissutit ilikkagassatut pilersaarutitaasa ilitsersuutitaanni ilikkagassatut anguniagassat qitiusumit nalunaarutit aalajangersagaannginnerat peqqutigalugu ilikkagassatut anguniagassat pinngitsoorani anguniagassaanngillat, taamaattuunermikkullu atuarfinit kommuninullu ilitsersuutaannartut isigisariaqarlutik. Taamaattumik atuartitsinissamut naliliinissamullu siunnersuutini assersuutit ataasiakkaaginnaat suliarineqarsimapput, tamakkualu sumiiffinni ataasiakkaani atuartitsinerup naliliisarnissallu ingerlanneqartarnissaannut siunnersuusiornissamut najoqqutassatut qissimigaagassiaannaapput. Assersuutigalugu timersornermik silamiinnermillu ilinniartitsineq taamaallaat ilikkagassatut pilersaarutinik siunnersuusiorgineqarsimasuunini peqqutigalugu tamatigoortumik peqqissaartumillu ilinniartitsiffiusinnaanngilaq.

Taammaattumik – sumiiffinni qinigassiissutit ilikkagassatut pilersaarutitaasa ilitersuutitaannaat sumiiffinni ataasiakkaani atorniaraluaraanniluunniit – atuartitsinissamut naliliinissamullu siunnersuutitaat atuartitsissutip anguniagaanut naapertuuttunngorlugit ilaartussallugit pisariaqarpoq.

Ikkartitsiniarnermi isiginnittaatsit suleriaatsillu

Sumiiffinni qinigassiissutini atuartitsineq suliassanik tigussaasunik suliaqarnissamik aallaaveqartinneqarpoq. Tigussaasunik suliaqarnikkut aammalu ilinniartitsisut, atuartut, angajoqqaat, eqqumiitsuliortut, nipilersortartut, timersortartut inuillu allat atuartitsissutissamut attuumassuteqarsinnaasut oqaloqatigiittarnerisigut atuartoq pisinnaasassanik atuartitsissutissamut tunngassuteqartunik assigiinngitsunik pissarsisinneqarsinnaassaaq, taamaaliornermullu atassuteqartumik atuartitsissutissani allani tamani piginnaasassanik assigiinngitsorpassuarnik ineriartortitsissalluni.

Saqqummeeriaatsit assigiinngitsut suliarineqartillugit nutaaliorsinnaanermik piginnaassuseqalerinissaq eqqanaarniarneqassaaq, atuartut nutaaliorsinnaassutsimik sulinerminni aalajangersimasumik ingerlatseriaaseqarnerisigut.

Atuartut tamarmik atuartitsissutissap imarisaasa pingaarnersaanik sisamanik suliaqassapput, taamaaliornermikkullu atuartitsissutissap imarisaasa pingaarnersai assigiinngitsut tamaasa piginnaaneqarfigilissallugit. Ikkagagassatut anguniagassat pillugit suliassanik aqqissuinermi atuartut periartaatsitigut suleriaatsitigullu assigiinngitsutigut piginnaasassaannik pitsaasunik pissarsitineqassapput.

Kulturip suugaluartulluunniit assilissatigut, nipilersuutitigut, assaat timerlu atorlugit saqqummii-sinnaanermik piginnaassuseqarneq tunngavigaa. Atuartitsissutit sumiiffinni qinigassiissutit kulturi pillugu atuartitsissutissatut atuuffimmini pissusitoqqat attattuarneqarnissaat aammalu nutaamut ineriartornerup sorlassai nutaat ataatsikkut pilersitassaraat. Atuartitsissutit pissusaasa taamaattut marloqiusaanerat nukittorsarneqassaaq eqqaamaneqarlunilu. Sumiiffinni qinigassiissutit kulturit, pissusitoqqat nutaamillu eqqarsarnerup naapiffii atuartitsissutissatut periarfissaqarfigaat.

Pingaaruteqarpoq atuartitsissutissamut tunngalluinnartunik aammalu atuartitsissutissat akimorlugit ingerlatsinikkut suliaqartarnissaq. Atuartitsissutissamut tunngassuteqarluninnartunik pikkorsartitsinerit ingerlanneqarnerini tunngaviusumik pisinnaassutsit ilinniarneqarlutillu sungiusartineqassapput. Atuartitsissutissat akimorlugit suliaqartarneni atuartitsissutissat taakkua suleriaassissartaanik eqqarsartaatsitullu tunngavigisaanik paasinnittoqarsinnaavoq, taamaaliornermilu atuartut nalunngisassanik paasisimasanillu nutaarluinnarnik pissarsisinneqarsinnaallutik.

Atuarfimmi eqqumiitsuliornermut tunngatinneqarnerusunik sammisaqartitsinerup atuartut malugissutsimikkut, eqqarsarsinnaassutsimikkut ilikkagaqarniarnerminnilu periartaatsimikkut pissarsiaqarnissaat eqqanaassavaa, eqqumiitsuliornermullu tunngassuteqarnerusunik sammisaqartitsinerup atuartut silarsuarmut tamatta inuuffigisatsinnut ”igalaanik nutaanik ammaassiffigissavai”, kiisalu silarsuarmut isiginnilersitsinissaannik akuersaarnissaannillu ammaassiffigissavai atuartullu eqqarsaataannik aallarartitsilluni. Taamaalilluni atuartitsinerup aqqissorneqarneratigut atuartut atuartitsissutissamut tunngasutigut annertunerusunik itinerusumillu eqqarsaatiginnittarnerat, assigiinngitsumik ilikkariaaseqarnerat suleriaaseqarnerallu ikorfartorneqarlunilu eqqanaarneqartariaqarpoq.

Ilikkagassatut pilersaarusiap ator neqarnissaanut ilitersuut

Ilikkagassatut pilersaarusiap immikkoortunut sisamanut immikkoortiterneqarsimavoq immikkoortiterinerillu taakku anguniagassatut aalajangersakkani pingaernerutitatut immikkoortunut naapertuupput ukuuppullu:

- assassorneq ilusilersuinerlu,
- eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq,
- timersorneq silamiinnerlu,
- nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinna isiginnaartitsinerlu.

Ilikkagassatut pilersaarusiap aammattaaq ammukaartunngorlugit sisamanut immikkoortiterlugu, ataani takuneqarsinnaasutut, inississorneqarsimavoq:

<i>Ilikkagassatut anguniagassat</i>	<i>Atuartitsinissamat siunnersuutit</i>		<i>Naliliinissamat siunnersuutit</i>	<i>Atortussatut siunnersuutit</i>
Immikkoortortaq			Immikkoortortaq	
Immikkoortumi uani atuartitsissutissami ilikkagassatut anguniagassanut siunnersuutit immikkoortortanut tunngassuteqartut nalunaarsorneqassapput.	Immikkoortumi uani atuartitsinermi suliasaasinnaasunut, - ingerlatsinernut, - periaatsinullu siunnersuutit nalunaarsorneqassapput, taakkualu ilikkagassatut anguniagassanut ataasiakkaanut ilikkagassatullu anguniagassanut immikkoortukkaartunut tunngatinneqassapput. Siunnersuutit ilikkagassatut anguniagassat anguniarlugit qanoq ingerlatsis oqarsinnaanerani assersuutaapput siunnersuutaannaallutillu.	o o	Immikkoortumi uani naliliinissamat siunnersuutit, ammukaartumi siullermi, ilikkagassatut anguniagassat eqqartorneqartut tunngavigalugit suliarisassat, allatorneqassapput. Siunnersuutit ilikkagassatut anguniagassanik tunngaveqarluni qanoq naliliisoqartarnissaanik assersuutaapput siunnersuutaannaallutillu.	Immikkoortumi uani ilinniartitsinermi atortussaasinnaasunik siunnersuutit allattuisoqarsaaq – tamatumani eqqarsaatigineqarput atortussat atuartunit ator neqarsinnaasut ilinniartitsisumillu ator neqarsinnaasut siunnersuutit. Siunnersuutit atortussat sorliit suliner mi ator neqarsinnaanerani ilitersuutaannaapput.

Ilikkagassatut anguniagassat

Ilikkagassatut pilersaarutini ilikkagassatut anguniagassat siunnersuutigineqartut pingaarnersiorlugit tulleriiaarneqarsimanngillat taamaaliornerlu aamma atuartitsissutissamik ingerlatsinissami ajornarsiartuaartitsinerunngilaq. Taamaattumik ilikkagassatut anguniagassat pingaaqatigiipput inississorneqarsimanertillu naapertorlugu tulleriiaarneqartariaqaratik. Ilikkagassatut anguniagassat ilaat annertuumik pingaaruteqaateqarput anguneqartinnatillu sivisuumik atuartitsissummut atuartitsissutissallu akimorlugit atuartitsinermik ingerlatsiffiusariaqarlutik ilikkagassatullu anguniagassat ilaat sakkussatut anguniagassaapput annertunngitsut kisimiitinneqarlutillu ator neqarsinnaanissartik siunertaralugu ilinniarneqarsinnaasuupput, aammali anguniagaq aalajange-reerlugu suliasanun annertuunut, qulequttanut annertuunut ingerlatsinernullu annertuunut sakkussatut ator neqarsinnaasuullutik.

Ilikkagassatut pilersaarutip nammineq sannaata ilinniartitsinermillu ingerlatsinissamat qanorlu iliuusaasinnaasunut siunnersuutitaasa ilikkagassatut anguniagassanut tunngassuteqartut isumasarsiorsinnaaneq ajornarunnaarsippaat. Ilikkagassatut siunnersuutigineqartut iluini qanoq iliu-sissatut siunnersuutit ilinniartitsissutissami tunngavigissallugit naammangillat, tunngavissatulli ataasiakkaatut periarfissat arlaqartut akornanni siunnersuutaannaallutik.

Atuartitsinissamut siunnersuutit

Atuartitsinissamik ingerlatsinissat atuartunut ilinniartitsisunullu periusissaasinnaasutut ilaatigullu sulineramik ingerlatsinissamut malinneqarsinnaasutut ilusilersorneqarsimapput. Atuartitsinissamik siunnersuutit immikkuutaarlugit atorneqarsinnaapput, kisiannili ilikkagassanut anguniagassatut siunnersuutit tamakkerlutik ilikkagassatut anguniagassanik atuartitsissutissanillu allanik ataqateqartinneqarlutik pitsaanerusumik ingerlanneqarsinnaapput; taamaaliornikkut atuartitsissutissamut tunngasunik ineriartortitsineq imaqarluartoq pilersinneqarsinnaavoq.

Ingerlatsinissatit tamaasa atuartut suliaqarnerminni ilikkagassatut anguniagassaannik katiterinermik aallartittakkit. Taamatullu atuartitsissutissani atuartitsissutissanilu imminnut qanitariissuni allani ilikkagassatut angunigassat ingerlatsinissamut tunngassuteqartut nassaariortukkit. Ilikkagassatut anguniagassat tamarmik katersorneqareerpata qulequttat imaritikkumasallu sorliit ilikkartitsiniarluni ingerlatsiniarnermi pitsaanerpaamik ataatsimoorussatut qulequtsiussorlugit atorneqarsinnaanersut nalilersorneqassapput. Taamaalioreernerup kingornatigut aatsaat atuartitsinissamik ingerlatsinissat immikkuualuttortai piareersarneqarsinnaanngussapput. Atuartitsinissanik ingerlatsinissanut tamanut atuartitsinissamik aqqissuusseriaatsit, ilikkagassatut anguniagassat anguniarneqarnerinut pitsaanerpaamik atorneqarsinnaasut, toqqartorneqassapput.

Naliliinissamut siunnersuutit

Atuartut ulluinnarni periutsit assigiinngitsorpassuit atorlugit nalilersorneqarsinnaapput. Ilikkagassatut pilersaarutini nalilersuisarnissamut siunnersuutit siunnersuutitut atuartitsinermillu ingerlatsinermi qitiutillugit tunngavissatut eqqarsaataapput. Tamatumani eqqaamaneqassaaq ilikkagassatut anguniagassat pillugit nalilersuineqartassamat, nalilersuinerit tamakku ilikkagassatut pilersaarutini siunnersuutaasunit imaluunniit sumiiffinni ataasiakkaani aalajangersakkanit tigu-saagaluarpataluunniit. Taamaaliornissami naliliisarneq pitsaasoq eqqanaarniaraanni, eqqaamaneqassaaq anguniagassaq atuartunut angajoqqaanullu erseqqilluinnartoq paasinarluinnartorlu aallartiffiussamat. Naliliisarneq taamaallaat pilersitatut inaakkanik anguniagaqarnermut taamatullu angusaqarsimanermut naliliiniutitut ilaatigut ingerlanneqarlunilu atorneqartarpoq. Ilaanneeriarluni naliliineq piffissanik sivisunerusunik akunniliilluni ingerlanneqartassaaq. Taamaaliornermi suliatooqqat suliallu nutarfasinnerusut suleriaatsit imaluunniit sulineramik ingerlatsisimaneerit ukiup ingerlanerani alloriarfiulluunniit ingerlanerani nikerartinneqarsinnaasumik ingerlanneqartussat isumaqatigiissutaareersunik piffissalersuinikkut imminnut assersuunneqartarsinnaapput. Pingaaruteqarpoq ulluinnarni piffissanilu akuttunerusuni nalilersuisarnissaaq. Atuartut, angajoqqaat ilinniartitsisullu ataatsimoorullugu naliliisarneq atuartup ineriartorneranik naliliinissamut sakkussaraat. Taamaaliornermi atuartup ingerlatsinerni tamani alloriarfinnilu tamani anguniagassatut aalajangersagaasimasunik angusisimaneerit eqqanaarniarneqartassaaq. Iitersuutitut sulianut malitassianullu katersuiveqartitsineq, taassumaluunniit assigisaatut atuuttunik peqartitsineq, piffissap sivikinnerusup sivisunerusulluunniit iluani naliliinernut ikorfartuutaassapput. Tamatumani saniatigut suliat assigiinngitsut imaluunniit assilisatut nalunaarsuutit toqqorterneqarsimasut atuartut pisinnaaligaannut tamanut, ilikkarniarnerminnilu ingerlataannut tamanut, uppersaataasinnaapput.

Oqaluttariarsorneq allattariarsornerlu pillugit naliliisarnerit saniasigut, ilikkagassatut pilersaarummi siunnersuutigineqarpoq sulinermi sanaat tamarmik illerfiusamut katersuivimmuut toqqorterveqartinneqassasut. Illerfiusami tassani suliaasiissutit kiisalu ilitersuutit assigiinngiaartut il.il., atuartumullu tunniuneqarsimasut, katersorneqarsinnaapput taamaaliornermilu piffissap sivisuup ingerlanerani naliliisimaneerit isumaqarnerulertinneqarsinnaapput.

Atortussatut siunnersuutit

Atuartitsinermi atortussatut nalunaarsorneqarsimasut ilinniartitsisunit atuartunillu atugassaapput.

Kalaallit Nunaanni saqqummersinneqarsimasut pisariaqartitat tamarmik ilanngunniarneqarsimapput. Tamatumunnga ilanngullugu erseqqissarneqassaaq atortussat toqqartorneqarnerini naqiterititsiviit saqqummersitaannik ataasiakkaanik pitsaassusilersuilluni nalilersuisoqarsimanngimmat. Atortussatut nalunaarsorneqarsimasut taamaalillutik atortussatut atorneqarsinnaasutut ilusilikkatut nalilerneqarsimapput. Taamatut nalunaarsuisimaneq saqqummersitap saqqummersitanut allanut naleqqiullugu pitsaaneruneranik naliliinerunngilaq.

Taamaattumik atortussatut nalunaarsorneqarsimasut tamakkiisutut isigineqassanngillat, tamannalu tunngavigalugu atuarmi ilinniartitsisullu kajumissaarneqarput ingerlaavartumik nammineerlutillo atortussanik ujarlertaqqullugit, taamaaliornermikkut atuarmi atuartitsissutissamut atortussaatai nutarterneqarsimatittuassagamikkit.

Atuartitsinerup piareersarneqartarnera

Akullerni alloriarfimmi sammineqartussani misilittagassarsiornerup atortunillu assigiinngitsunik ersersitseriaatsinik suleriaatsinillu malussarniarnerup annertunerusutigut qitiutinneqarnerisa nukittorsarneqarnerisalu saniatigut assarsiornerup annertunerusutigut kulturikkut, inuiaqatigiinnikkut nunarsuarlu tamaat eqqarsaatigalugu ataqtigiinnera inissinniarneqassaaq. Taamaaliornermi atuartut misileraallutik, nutaaliorniartutik kinguneqartitsiniarlutillu suleriaasii sungiusarneqassapput nukittorsarneqarlutillu.

Assarsorneq ilusilersuinerlu

Assarsornermi ilusilersuinermilu atuartitsissutit makkua ingerlanneqarsinnaapput: mersorneq, sananeq, angerlarsimaffimmi suliassat ilusilersuinerlu.

Mersornermi suliassanik ingerlatsinermi atortussanut, tamakkulu ulluinnarni atorneqartarnerinut, paasinninnissaq aallaaviussaaq. Suleriaatsinik, atortussanik qalipaasersuisinnaanernillu pilersitsinnaassutsimik ingerlatsinerit qitiutinneqassapput aammalu kalaallini nunanilu allani assarsorluni suliqaarnermi periaatsit paasitinniarneqassapput.

Ilusilersuineq isumassarsiornerissamut piareersarnermik ingammik tunngaveqarpoq taamaaliornermilu allanngoriartortitsisarnerit nutaamillu eqqarsarnerit qitiutinneqassapput. Atuartitsinerup immineerluni atuartut, atuartut namminneq kulturerisaasa allallu kulturiisa inuunermi ullumikkut ingerlanneqartumi immikkut ittumik ataqtigiinnerinik ataqtigiinnerisalu periarfissarititaannik, ilisimasaqalersissavai.

Iggavimmi sullivimmiluunniit sulinerit, savequtinik, sakkunik sannatinilluunniit ulluinnarni suli-nermi isumannaatsumik akisussaassuseqartumillu atugaqarsinnaanermik pisariaqartitsipput. Taamaattumik atuartut periarfissimikkut, isumannaallisaanerlu eqqarsaatigalugu, piginnaasaqalernissaat pisariaqarlunnarpoq. Taamaattunik piginnaasaqalernermikkut assarsorluni suleriaatsit assigiinngitsut taakkualu suliarneqarnerini periarfissimikkut, pisarneq malillugu misiligaanikkullu, ingerlanneqarsinnaanerinik paasinninnissamut periarfissinneqassapput.

Assarsornermi ilusilersuinermilu atortussanik assigiinngitsunik suleriaatsinillu assigiinngitsunik misilittagaqalernissaq siunertatut pingaarnertut qitiutinneqarput, taamatut qitiutitsinermi

pinngortitap atortussarititaasa tamakkualu inuiaqatigiinni atorneqartarnerisa atuartunit annertunerusutigut qaammaasaqafiulernissaat, ilisimaarinniffiulernissaat paasinniffiunissaallu pisariaqartinneqarmat.

Assasornermi ilusilersuinermilu kiisalu sumiiffinni qinigassiissutini sammisassani atuartissutissanilu allani ilikkagassatut anguniagassat siunnersuutigineqartut tunngavigalugit atuartitsinissamut tunngaviusumik pilersaarusiorsinnaanermut assersuut:

Aalajangersimasunik anguniagaqarluni, umiarsualivik pillugu suliaqarnissaq.

Ilikkagassatut anguniagassat:

- Suliassamut titartagaq paasisinnaallugulu atorsinnaassagaa. (Sananeq)
- Uuttortaanermik titartaanermilu nalunaarsuinermit nalorninatik atugaqarsinnaassasut. (Sananeq)
- Suliamik isumassarsiamiit naammassinnillutik ingerlatsisinnaassasut. (Sananeq)
- Ammerinernik ajornaatsunik nalunngisaqassasut. (Assasorneq)
- Sumiiffimmi nerisassiaasartut kulturikkut oqaluttuarisaanikkullu tunulequtaannik ineriartorismanerinillu nalunngisaqassasut. (Angerlarsimaffimmi suliassat)
- Kalaallit nerisassiassaataat aallaqqaataaniit suliaralugillu nerisassiarisinnaassagaaat kalaallit nalinginnaasumik peqqumaatissiornerat ilanngullugu. (Angerlarsimaffimmi suliassat)
- Kalaallit Nunaanni najukkamilu inuiaqatigiinni ingerlaatsit inuussutissarsiutillu assigiinngitsut ilisimasaqarfigissagaaat. (Inuiaqatigiilerineq)
- ”Najugaqarfii” assigiinngitsunik ilusillit oqaluttuarisinnaassagaaat. (Illussanik titartaaneq)
- Ininik, illunik imaluunniit allanik sanaartukkanik, tamakkua atuuffissaannik isumassarsiatik tunngavigalugit, titartaasinnaassasut/ piviusuusaartitanik sanasinnaassasut. (Illussanik titartaaneq)
- Suliani aalajangersimasuni kaajallannerit, annertussutsit inuussutsillu uuttortarsinnaallugillu naatsorsorsinnaassagaaat. (Matematikki)
- Najugarisami uumassusillit ilisarnartut misissorsimassagaaat. (Pinngortitalerineq)
- Nunami, imermi imaanilu nerisareqatigiiaat nassuiarsinnaassagaaat. (Pinngortitalerineq)
- Atortussianik misissuinermit periaatsinik assigiinngitsunik nalunngisaqarlutillu misilittagaqassasut. (Ilusilersuineq)
- Missingissersuusiortluni titartaagallarnermi periaatsinik assigiinngitsunik nalunngisaqarlutillu atuisinnaassasut. (Ilusilersuineq)
- Sanaassanik katiterisarnermit periutsinik nalunngisaqarlutillu atuisinnaassasut. (Ilusilersuineq)

Ingerlatsinermit qulequtarineqassaaq aaqqissukkamik suliaqarnikkut umiarsualivimmi pinngortitamut kulturimullu tunngassuteqartunik nalunngisaqalernissaq.

Najukkassinni umiarsualivimmik takusaaneq aallaqqaatigisiuk, taamaaliornissinni pingaarnerutissavasi umiarsualiviup sananeqarnera, atortussiaatai, atorneqarnera illutaasalu sannai. Ilanngulugit qimerloorneqassapput tamaani uumasut naasullu. Umiarsualivik inuutissarsiornerinnarmut tunngatillugu atorneqarpa imaluunniit aamma sunngiffimmut tunngatillugu atorneqarpa? Pisariaqartit digitalimik assiliissummik assiliortorneqassapput.

Umiarsualivik pinngortitap pissusaa maliinnarlugu sanaajua imaluunniit anorersuarnut immikkut illersorniarlugu qanoq iliuseqartoqartariaqarsimava?

Angallatinut imarpikkoortatitut umiarsualivik qaninnerpaaq sumiippa tassanilu suut nioqqutisat “eqqussorneqarlutillu” “annissorneqartarpat? Suliassinni tullinnguutissaaq umiarsualiviup mikisunngorlugu assilillugu sananissaa. Umiarsualivik angivallaarpat ilamernga sananeqassaaq. Uttututissatut millisaanermi angissusissat aalajangersarneqassapput soorlu 1:10 imaluunniit 1:20.

Atuartut qulequtarineqartussani soqutigisaminnik suliaqarnissaminnut toqqaassapput:

1. Illorsuit, illut, suliffissuit, oqaluffiit, kalaaliaraq imaluunniit sanaartukkat allat.
2. Umiarsuit, umiatsiaat, angallatit anginerumaat, angallatit nuannaariartaatit angallatillu assartuutit.
3. Talittarfik.
4. Sumiiffimmi imaq – tamatumunngalu ilanngunneqassapput sanaassap iliorarneqarfissaata suusinnaasup toqqissup piareersarneqarnera.
5. Qaqqat avatangiisaasut.

1-imut. Illorsuit uuttortarneqassapput angissusissaritinneqartunullu uuttortaanerit nikititerneqassapput. Pappialamik issusuumik flamingomilluunniit atortoqarluni sanaartorneqassapput qisumullu liimmimik nipititerneqassallutik.

2-mut. Umiarsuit missiliorluarlugit uuttortarneqassapput angissusilersorneqassallutillu. Flaminngomik issusuumik sanaartorneqarluarsinnaapput. Napparutit, qalunut sipilit allallu qisuminernik, flamingonik, ståltrådinik allanillu atortussianik atoqqinneqarsinnaasunik sanaartorneqarsinnaapput. Taamaaliornermi atuartut takorluuisinnaassusiat misilerarneqassaaq.

3-mut. Napparutissiat, quassuttuut, talittarfik, pituttorfiit ikaartarfiillu sinaakktissianik qisuusunik uuttortaataat eqqukannerlugit sanaartorneqarsinnaapput. Sinaakktissiat liimmimik kissattakkamik nipititerneqarsinnaapput (liimmiterut illuinnaarsuutaasaq aamma liimmi aatsitta-gaq).

4-mut. Toqqissumut (masonitsimut imaluunniit spånpladimut) angisuumut umiarsualivik taas-sumalu avatangiisai titartarneqassapput. Nalulaarsorneqassapput imaq, talittarfik, illut il.il., tamarmik uuttortaataat eqqukannersunngortiterlugit. Imaassinnaavoq kommuuni tamatumunnga tunngasunik nunap assiuteqartoq. Sanaassinni imap qaava qalipassavarsi piviusumullu assingutinniarussiuk flamingominermik sioqqanilluunniit imaluunniit tamakkua assigisaannik nakkalataarsinnaavarsi.

5-imut. Taamaalioreerussi sanaffigisassinni qaqqat avatangiisissat sanaartussavasi. Portussutsit, takissutsit naqilimaarnerillu missingersersorneqassapput ungerutissianillu “saanertalersorneqassallutik”. Qaqqat aviisinik sissukkanik tapetanut nipititerutissianik masatsikkanik qallersorneqassapput. Qaqqap qalipaataanik qalipatsiterneqassapput.

Ingerlatsinermi periusissat pingajoraat sanaanik tamanik ikkussuineq.

Suliat ingerlanneqarnerisa nalaanni atuartut umiarsualiviliartassapput naasut uumasullu paasiniariartorlugit. Naasunik uumasunillu inimi atuartitsivimmi misissugassanik angerlaassisoqartassaaq. Tininnermiit uillut, ujaqqat kumaat, siuteqqut, nuarluit, kinguit, raajat, assagissat, qeqqussat aalisagaaqqallu. Uumasut/naasut tamarmik “misissorneqassapput” titartarneqarlutillu. Paasisutissanik tamakkununnga tunngasunik atuarfiup atuakkanik atorniartarfianiit internettimiillu tamakkulu assigisaanniit katersisoqassaaq taamaalioreernermilu uumasut naasullu pinngortitap ataqatigiinneranut ingerlaqatigiinneranullu, soorlu nerisareqatigiinnermut, naleqqiussorneqassapput. Immamit itinerusumit uarniartoqassaaq pisallu angerlaanneqassapput ammartiterlugit misissugassanngorlugit.

Piniartut inuussutissarsiutaat piniagassaqarnermullu periarfissaat pillugit apersorneqassapput ingammik akit aamma eqqarsaatigalugit. Taamaalioreernermi kalaaliaqqami Pisiffimmilu akinik misissuisoqassaaq. Akit imminnut naleqqiussorneqassapput.

Kalaaliaqqami aalisakkanik pisanilluunniit allanik pisiniartoqassaaq. Pisiat pisarnertut imaluunniit iganermut ilitsersuutit nutaaliat najoqqutaralugit nerisassiarineqassapput.

Piniartumit puisip amia pisiarineqassaaq sularineqarluni innerneqarlunilu. Ammip kipparlukui atorlugit atisaliortoqarlunilu atortussiortoqassaaq.

Qanga illoqarfik/nunaqarfik pillugu paasissutissanik katersisoqassaaq. Katersugaasivimmi aper-suigitsi utoqqaallu arlallit pulaarsarsigit “qangalu pisarsimasunik” oqaluttuartillugit. Pisiffimmi allagarsiigitsi allagarsiussamilu kaammattuigitsi umiarsualivik pillugu assitoqqanik atuarfimmuut tunniussisoqagullugu. Tamakkua assiliortorsigit. Paasissutissat pissarsiarineqartut tunngavigalugit paasissutissiaaqqanik nivinngagassioritsi.

Naammassinnineq/nalilersuineq: Saqqummersitsinersualioritsi umiarsualiviliarsi qitiutillugu paasissutissiasi nivinngaassorsigit tamakkualu saniatigut qanga maannalu umiarsualivimmik assilissat aamma saqqummersitatut nivinngartitersigit. Amernik sanaartukkat saqqummersissigit. Innuttaasut unnuut ilaanni aggersarsigit sumiiffimmilu naalakkersuineramik suliaqartut (borgmesteri) aamma aggersarsiuk umiarsualiviup siunissaa pillugu oqaluttuariatoqqullugit aamma aggersarlugit. Saqqummersitsineq pisinnaavoq atuarfimmi, kommunip initaasa ilaanni, atukkanik atorniartarfimmi tamakkualuunniit assigisaanni.

Eqqumiitsuliorneq illusanillu titartaaneq

Eqqumiitsuliornermik illusanillu titartaanermik atuartitsissutissami suliaqarnermi assilissanik, initussutsinik atortullu assigiinngitsut takkorliuuttarnerinik isumaqassusaannillu qaamaasaqalernissaq tunngavigineqassapput. Ilikkagassatut anguniagassat siunnersuutigineqartut atuartitsissutissami periaatsinik pisinnaasassanik sulinerullu ingerlanneqarnerani assigiinngitsuni piareersartarnermilu piginnaasassanik aallaaveqarput.

Assilissat atorlugit nalunaarniartarnermik ilinniartitsilluni suliaqarnermi suliaassanik isumassarsiornermi piviusunik tigussaasunik assilissanillu atortoqarnissaq pisariaqarpoq. Atuartut namminersorlutik eqimattakkarlutillu sulisarnissaat pingaaruteqarpoq, tassami aalajangiinerit amerlasuut, periarfissat arlaqartut akornanni, oqaloqatigiinnikkut pitsaanerusumik aalajange sarneqarsinnaasarmata.

Periartaatsit pisinnaasallu namminersornikkut atorneqarsinnaalerpata atuartut qilersorsimannginnerusumik nalunaarniartarnissaminnik isumassarsitinniarneqarnissaannik suliaqarnissaq piffissangussaaq. Kulturimut, pissusitoqqanut atortunullu tunngasunik atuartut suliaqartillugit nalunngisat uissuumminartullu atuartunut saqqummiunneqartassapput - isumassarsianik eqqarsaatinillu nutaanik saqqummiiniartarneq taamaaliornermi atuartunut sungiusartinneqarsinnaamat.

Eqqumiitsuliornermi illussanillu titartaanermi i likkagassatut anguniagassat siunner-suutigineqartut tunngavigalugit atuartitsinissamut tunngaviusumik pilersaarusiorsinnaanermut assersuut:

Assilissanik katitigaliornikkut oqaluttualiorneq.

Ilikkagassatut anguniagassat:

- Qalipaatinik akrylinik, imilertakkanik imaluunniit qalipaait imermik akusakkat allat atorlugit suliaqarneq misilittagaqarfigissagaat. (Eqqumiitsuliorneq)
- Tunngaviusumik qalipaatinik akoorisinnaaneq ilikkarsimassagaat. (Eqqumiitsuliorneq)
- Pappiarat angissusaannik pitsaassusaannillu nalunngisaqassasut. (Eqqumiitsuliorneq)
- Misigissutsiminnik eqqarsaatiminnillu takussutissiuisinnaassasut. (Eqqumiitsuliorneq)
- Imarisaasut isummallu nalunaarutiginiarneranni nalunaartaatsinik naleqquttunik piginnaasaqassasut. (Eqqumiitsuliorneq)

Atuartut nipilersuutit malillugit assigiinngitsunik pingasunik qalipaasikkat. Nipilersuutit assigiinngitsut tamarmik qalipaatinik aalajangersimasunik assigiinngitsunik atuinikkut qalipaaser-sorneqassapput.

Nipilersugaaq siulleq: qalipaatinik nillertungasunik kissartungasunillu atuisoqassaaq – aappalut-toq aamma qaqortoq, nipilersuut sakkortuujuvoq saqqummersitaminiilu ”aappaluttungalluni”, soorlu Carmen.

Nipilersukkat aappaat: qalipaaserneqassaaq kissartungasumik aamma nillertungasumik tungujortumik aammalu qaqortumik, tassani nillataartungasumik ”tungujortumik” nipilersortoqassaaq, soorlu The Mission.

Nipilersukkat pingajuat: sungaartungasuussaaq, tassani nillertungasumik aamma sungaartumik kissartungasumik qalipaasersuisoqassaaq.

Nipilersuutit indiamiut kiniiserilluunniit nipilersuutaannut eqqaanartuusinnaapput. Sulinermi assiliaq tamakkivillugu qalipaatinik imermik akusakkanik qallerneqassaaq. Pappiaqqat qalipaatinik nipilersornerup nalaani ulikkaarlugit qalipaasersorneqassapput. Pappiaqqami sunilluunniit ilisarnarsinnaasunik titartaasoqassanngilaq (soorlu uummatit, orpiit, naasut, graffit-illuunniit atorlugu ilusiliat). Pappiaqqat panerserneqassapput.

Atuartut assilissat katitigassamik tunuliaqutassaannik pappiaqqamut qeratasuumut angisuumullu qalipaammik qinerseriarsinnarlutik qalipaassapput.

”Oqaluttuaq” toqqarneqassaaq oqaluttuarineqarlunilu. Taamaalioreeraanni immikkoortunut – atuartut eqimattat amerlaqataannut – agguarneqassaaq. Qiuutit limstiftillu atorlugit eqimattat tamarmik oqaluttuami immikkoortortamut sammisaminnut oqaluttuaq pillugu ersersinniakkaminnik sanassapput sanaarlu taamaallaat qalipaateqassaaq aappaluttunik, tungujortunik sungaartunillu.

Oqaluttuaq assilissatut tullerijaaartut ataqatigiissutut tullerijaaarneri naapertorlugit katiterneqariarluni nivinngaassorneqassaaq.

Timersorneq silamiinnerlu

Timip atorneqarnerini tamani pinnguarneq qitiutissallugu pissusissamisoortuuvoq. Pinnguartoq aamma paasiniagaqartarpoq taamaaliornerlu, timi qitiutillugu suliaqarnerni ingerlatsinernilu, pissusissamisoortumik aallaaviutinneqarsinnaavoq.

Timersorneq silamiinnerlu timip nalunaartaasianik aallaveqartinneqassaaq, taamaaliormilulu silami periarthaatsinik ingerlatanillu sungiusarnernik suliaqarneq ingerlanneqarsinnaapput. Silami illullu iluani timimik atuilluni misigisartakkat atuatoq nalunngisaqalersissavaat timimilu nukittussusaanik ineriartortitsinissaminut piumassuseqalersillugu, timiminik eqqortumik sunngiffimini sulinermilu nalaanni atuinermigut. Tamatumunnga ilanngullugu atuartut timersorneq silamiinnerlu aqutigalugit pinngortitamiit misigissassarpassuarnik pinngortitallu periarfissisuterpassuinik aappaatigullu issittup pinngortitaanermigut immikkuullarissusaanik mianernasusaanillu tamatumunngalu akisussaassuseqartumik iliuseqarfiginninnissaminut pisussaassuseqarnerminnik ilisimannilernissaat paasinnilernissaallu periarfissinneqassapput.

Ilinniartitsineq tamarmi imatut aaqqissorneqassaaq timi avatillu ikioqatigiissillugit aalaqatigiissinnaaneri pingaartinneqassallutik, taamaaliormilulu misigissassat suliaassallu isumannaatsumik akisussaassuseqartumillu ingerlanneqartariaqarput. Suleqatigiissitsineq akuttoqatigiissaarinerlu timersornerup avataani sammisani allarpassuarni atorneqarsinnaapput taamalu suleqatigiissitsineq akuttoqatigiissaarinerlu timersornerup silamiinnerullu anguniagaasa ilaattut sungiusarneqassapput nukittorsarneqarlutillu; aammali sungiusarneqassapput allamut saaqqa-jaannginneq, itisuumik eqqarsaateqarsinnaaneq nakkutaqaqqissaarnerlu, piginnaassutsimmi tamakku pisuni allarpassuarni sakkussatut atorluarneqarsinnaapput.

Pinnguarneq, pinnguarterneq pinnguarternullu ataatsimuulersitsisinnaaneri pingaaruteqarput. Pinnguartermi pinnguarterlu aqutigalugu ataatsimoornermik misigilernerit atuartunut inooqataassutsimik misigissutsinillu ineriartortitsinissamik periarfissisarput.

Timersornermi silamiinnermilu ilikkagassatut anguniagassat siunnersuutigineqartut tunngavigalugit atuartitsinissamat tunngaviusumik pilersaarusiorsinnaanermut assersuut:

Asiarneq unnuinertalik

Ilikkagassatut anguniagassat (Silamiinneq):

- Asimi angalaarternerit, soorlu pisuttuarnerit, sikkilernerit, sisorarnerit, hiisternerit, qimussernerit, qajartornermut il.il., pilersaarusiornissaat, piareersarnissaat, piviusunngortinnissaat nalilersornissaallu tunngaviusumik piginnaasaqarfigilersimassagaat.
- Tammaarnermik aammalu ikumatitamut iliinnarlugit iganermulluunniit atortunik atortoqarluni nerisassiornermik piginnaasaqassasut misilittagaqassasullu.
- Naasut uumasulluunniit pillugit nalunngisaqassasut tamakkuninngalu akisussaassuseqartumik passussisinnaassasut. Naasut uumasulluunniit nerisassiornerminni atorsinnaassagaat.
- Piniarneq aalisarnerlu aammalu taakkunani pissuserissaarnissaq tunngaviusutigut piginnaassuseqarfigissagaat.

Ingerlatsinermi qulequtarineqassaaq tammaarsimaarneq atortorissaaranilu nerisassiorneq.

Ukiassalernerani angalaarnermi atuartut nerisassaminut pinngortitamiit atugassatik sapinngisamik amerlanerpaat namminneq katersorlugit pissarsiariniassavaat. Atuartut naasut assigiingitsut pillugit aammalu aalisariaatsinik aalisarnermilu pissusilersuutinik ilinniartinneqassapput. Naasut paarnallu nerineqarsinnaasut ilinniartitsissutigikkat. Kigutaarnat, kimmernat, paarnat aamma kuannit assingi qimerboortikkat. Pisariaqarpat pisiniarfimmukaritsi tamakkulu tassani nassaariortorlugit.

Angalanissamat piareersaatitut atuartut gulerodinik, uanitsunik, pupinnik il.il. pisiortussapput.

Naatitat tamakku iffiorfikku panertinneqassapput imaaliornikkut. Naatitat saattunnguannorlugit aggorsigit. Pappiaqqamut iffiornermi atortakkamut bradepande-miittumut naatitat aggugaaqqiat siaartitersigit. Iffiorfik uunnassiuk 75 gradinngorlugu naatitallu taamatut kissassusilimmi panersersigit. Mumillattaarsigit. Suliaq nalunaaquttap akunnerini arlalinni ingerla nneqassaaq aatsaallu unitsinneqassalluni naatitat panerpata (naatitat uunnarujussuarneqassanngillat imaluunniit sikatsinneqassanngillat).

Angalaarnermi atuartut paarnanik naasunillu suussusersiussapput. Nerineqarsinnaasut naammat-siinnarlugit katersisoqassaaq.

Mammalaajalioritsi paarnanik (ilinniartitsinissamut siunnersuut takuuk) soorlu kimmernanik imaluunniit kigutaarnanik katersassinnik innermilu iffiiukkanut tarngutigisigit.

Atuartut iganermi atortunik imaluunniit qissiaannik, ikummatissanik nassataannik paarnaqutini-luunniit qisoqartillugit iganermik ilinniartinneqassapput.

Qissattaammik eqalunniarneq. Atuartut oqaluttuutikkat aalisarnerup pissuserissaarnissamik male-ruagassat malillugit ingerlanneqarnissaata pingaassusaanik. Ilinniartikkat eqaluit uumasaasiannik, suffisarnerannik sumiittarfiinillu. Qissattartut qillertullu oqummersaralugit aalisartarnermik ilin-niartikkat. Kuummi eqaluit uninngaartarfiinik nassuiaatikkit (ujaqqat tunuini sarfaq ingalallugu). Atuartut qissattaammik nalutsisarnermik ilinniartinneqassapput eqalunnillu pisaqarniassallutik.

Pisaqartoqarpat atuartut tamarmik eqaluit suliarineqartarnerinik isiginnaartinneqassapput, ilumiui piiarneqassapput, eqaluk salinneqassaaq siatsivikkullu imaluunniit rist-ikkut sianneqassalluni. Iganeq pissanganarnerusoq tassaavoq iffiiugassiamik eqaluk poortoriarlugu, sisamanik qaleriin-nik folionik poortorlugu innikkut siatsineq. Akussatut naatitat panertitat immilitserneqassapput. Taamaalioreeraanni naatitat aalisakkap aqajaata iluanut immiussuunneqassapput taratsersoriarlu-gillu aammalu qasilitsulersoriarlugit siaqataatinneqassallutik. Nerisassiat ataatsimoortillugit nerisassiarisigit. Pitsanngorsaanissamut periarfissat oqallisigisigit.

Nipilersorneq, erinarsorneq, timip aalatinnera isiginnaartitsinerlu

Nipilersorneq, erinarsorneq aalanerlu nipilersornermik suliaqarneq eqqarsaatigingaaanni ataatsi-moortutut isigisariaqarput, nipilersornermi nipilersuutinik atuinissamut sungiusarnerinnaanani imaqarnerujussuuvoq. Nipilersornermik suliaqarnermi timi tamaat atussallugu pingaaruteqarpoq. Erinarsorneq nipimut sungiusaataanermi saniatigut nipilersuutinik ilikkarniarnermi ikorfartuu-taasarpoq taamatullu aalaneq akuttoqatigiissaarinerup iserfigilluinnarneqarnissaanut aammalu nipilersuutit tillernerisaanut tiguartilluinnarnissamut ikorfartuutaasarluni, sakkortusaataasarluni il.il. eqqarsaatinillu allamut sangutitsinaveersaarutaasarluni.

Isiginnaagassiorneq nalunaarniarluni pissusilersortarnerit ilagaat, taamaaliormilum timip pissu-silersuutai sakkortuut aallaavigineqartarput. Isiginnaagassiornermik atuartitsineq isiginnaartitsis-sutiliornermut uajeernermillu takutitsinermit aallaqqaataasinnaavoq, taamatullu katersuussima-suni amerlasuunik inuttalinni sassartaarsinnaanermut tiguaasinnaanermullu piginnaassutsinik ineriartortitsinermi aallarniutaalluni.

Atuartitsissutissat taakkua ataatsimut isigalugit allamut saannaveersaarneq, qimerluuineq, is-suaaniarneq torrutiinnarlugulu iliuuseqarsinnaaniarneq pissus iupput eqqumiitsuliornerup isigin-naartitsinerullu saqqummertarfiinik eqqortunik nassaarniarnermi takussutissiiniarnermilu suliap ilai pingaaruteqartut.

Ilinniartit sinerup aaqqissorneqarneratigut atuartut periartaatsitigut misileraanertigullu pisinnaassaminnik ineriartortitsinissaat eqqanaarniarneqassaaq. Qimerluuineramik, issuaaniarnermik torrutiinnarlugulu iliuuseqartarnermik suliaqarnermikku atuartut misileraanerit assigiinngitsorpassuit misigisaqarfigissavaat anguniakkap assigiinngitsunit isigineqarsinnaaneramik takussutis-siisumik, suliaqarnerlu tamanna toqqissisimasumik avatangiiseqarluni ingerlanneqassaaq.

Nipilersorneq, erinarsorneq, aalaneq isiginnaagassiornerlu atuartunut nammineq pilersitanik alallu pilersitaannik nuannaarutiginninnermik misigisaqarnermillu tuniussissapput.

Nipilersornermi, erinarsornermi, aalaatsini isiginnaartitsinermilu ilikkagassatut anguniagassat siunnersuutigineqartut tunngavigalugit atuartitsinissamut tunngaviusumik pilersaaruserisinnaanermut assersuut:

Ilikkagassatut anguniagassat:

- Suliaqarnermi allamut saannaveersaarsinnaallutillu suliaminnik aallussisinnaassasut
- Nipip atorneqarnissaanut periarfissanik malussarsimassasut soorlu: ussersorsinnaassasut, nipiminnik eqaatsumik atuisinnaassasut, nipimik uniuinissartik pinaveersaarsinnaassagaat, peqatigiinnerni peqataasinnaassasut nalinginnaasumillu erinarsornermi nipit tusarnissusaan-nik saqqummiunneqarnerinillu malussarsinnaassasut. Nipinik (C1-imiit E2-mut) aallaaveqar-lutik erinarsorsinnaassasut
- Meeqqat erinarsuutaannik assigiingitsunik, naggateqatigiissaakkanik taalluartaakkanillu na-lunggisagassasut
- Nipilersornermi erinarsornermilu siulersueriaatsit assigiinngitsut pillugit suliaqarsimassasut
- Akuttoqatigiissaarinerup aallartittarneri/unitarneri akuttoqatigiissaarinerullu akuttoqati-giimmik tillerneru, nipit akuliuttarneri, nipaaruttarneq qarsarissuserlu nalussanngikkaat ma-lu-gilluarsinnaassagaallu
- Tulleeriilluni erinarsornermi erinarsoqataasinnaassasut ilaatigut tulleerriaalluni erinarsorner-mut peqataasinnaassasut, erinarsornermi nipiminnik siuttuusinnaassasut aammalu erinnami nipinik assigiinngitsunik nikeraatinik erinarsorsinnaassasut
- Erinarsoqatigiilluni erinarsornermut ajornaatsunut erinarsoqataasinnaassasut
- Noqartilimmi patiffiit durit molillu ajornaatsut nalussanngikkaat
- Nipilersuutunik anaartartakkanik akuttoqatigiissaarutunik nipinik akiuinermi, akuttoqatigiis-saarinermi erinnallu tillerneramik nalunaarsuinermik atuisinnaassasut

Naatsorsuutigineqarpoq atuaqatigiit atualeqqaarnerminniilli ingerlaavartumik nipilersornermik ingerlataqarsimassasut, taamatullu atuaqatigiit nipilersornermik atuartitsissummi suliaqarnissa-minnut imminnut piunaffiginnissinnaaneq allamullu saasaratik suliaqarsinnaaneq kissaatiginar-tumik annertussusilik pigiliutereersimassagaat.

Erinarsoqatigiinni erinarsoqataanisamut tunngaviusumik sungiusarneq:

1. Atuaqatigiit natermi ningalilinngorlugit issaatinneqassapput, taamaaliernerup kingornatigut inip iluani aalanissaminnut periarfissaqartilergit.
2. Ilinniartitsisup ullup ingerlanissaanik pilersaarutit saqqummiutissavai – suliassat suut anguneqassappat suullu anguneqarpata naammaginassanersoq. Siunertamut pingaaruteqarpoq anguniagassat piunarsaasullu erseqqilluinnarpata – piffissarlu atugassaq missingikannerlugu nalunaarutigalugu, tassami sungiusarnerit qanorlu iliuuseqarnerit piffissami aalajangersima-sumi qaqutigut naammassineqarsinnaasarmata – taamaaliortarnerup kingunerissavaa atuartut imminnut piunarsaqaatit suunerinik annertunerusumik ilisimaarinnilererat. Tunngaviusumik sungiusagassat siulliullugit ingerlatinneqarlik pinnguaataanerusullu kingulliunneqarlutik.

3. Atuartut ningallip affaatut inissitsiterlugit nikuitinneqassapput erinarsornissaminnullu pia-reersartinneqarlutik.
4. Atuartut nipigissartinneqassapput erinarsornissamut nipigissaatinik ajornaatsunik (Pisaria-qarpat atukkit "Ost i Nat" – atuagaq).
5. Nipigissaatigalugu "Ii seqernup qaammaringaarluni" erinarsuutigisiuk.

"Ii seqernup qaammaringaarluni" -p aallaqqaasiutigineqarnerani ajornarseriartitsineq:

6. Atuartut ilinniartitsisup siulersuineranik malinnaalluassapput ingerlanneqarnissaa ersersivil-lugu. Assersuutigalugu timip pissusilersortinneratigut ersersiguk qanoq nipitutigisumik eri-narsortoqassasoq.
7. Pisariaqarpat atuartut ilaat erinarsortitsisuufiguk.
8. Atuartut marluinngorlugit avillugit – Mi FA So Fa Mi – tamanut ilinniartiguk. Tassani aam-ma takuuk "Ost i Nat" – atuagaq.
9. Atuartut affaasa "Ii seqernup qaammaringaarluni"-mik erinarsorneranni affaasa – Mi Fa So FA Mi – nipitut pingaarnertut erinarsussavaat.
10. Atuartut paarlaatitikkitt affaasa tamarmik nipitut pingaarnertut erinarsugassaq erinarsorlugu misilinniassammassuk.

"Ii seqernup qaammaringaarluni" -p erinarsoqatigiinni erinarsuutigineqarnissaanut ajornarse-riartitsineq:

Erinnat allat taamatut ajornaatsumik erinnatigut nikeriarnertallit erinarsuutigisigit.
Pisariaqarpat – Mi Fa So Fa Mi –mik erinarsortussat pingatsersigit erinarsornermilu pingajuutil-lugit.

Erinarsuummik marlunnik tulleeriissortalinnik sungiusarneq:

11. Atuartut ningallip affaatut inissitsiteqqissapput tulleeriillunilu erinarsortarnermi tunnga-viusunik ajornaatsunik nipillu pingasunik nipitallit nippatsinneqartarneranik nassuiaanneqas-sallutik. Ilinniartitsisup atuartut oqaluttuutissavai, nipilersortartuusut nipinik assigiinngitsu-nik ataatsimulli imminnut tulluurtunik nippatsitsisussaasut.
12. "Sana Sananinap" tulleeriinnissami erinai marluk atuartunut ilinniartitsissutigikkitt.
13. Atuartut marlunngorlugit agguakkit tamaasalu immikkut tulleeriinnissami erinassaannik ilin-niartillugit.
14. Erinnat marluk taakku katitikkitt ataatsimut tusarneqarsinnaanngorlugit.
15. Erinarsugaq tusarnersippat atuartut erinnap appaanik erinarsortussanngorlugit paarlaatitik-kit.

Tulleeriilluni marlunnik erinalimmik erinarsornissamut sungiusarnissamik ajornarseriartitsineq:

Erinarsornerup sakkortussusaa assigiinngitsutigut sungiusarsiuk.
Pisariaqarpat ajornaatsumik erinnamik tunulequtassamik erinniigitsi tulleeriinneq pingasunik nipeqartilerlugu.

Nipilersuutit assigiinngitsut soorlu xylofon metallofon-ilu ilanngussigit

16. Atuarfimmi imaluunniit angajoqqaanut erinarsoqatigiinnguassinni tusarnaartitsigitsi.

Atuartitsinissamik assersuusuaq sivisussuseqartinneqassaaq 2 x (2 x 45 min.).

*Atuartitsissutit sumiiffinni qinigas-
siissutit ilikkagassatut pilersaarutis-
saannut siunnersuutit*

*B: Ilikkagassatut anguniagassat aamma
atuartitsinissamut, naliliinissamut
atortussatullu siunnersuutit*

Assassorneq ilusilersuinerlu

Mersorneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • katiterisinnaanermut tunngaviusunik, qalipaasersuinerup pingaassusaanik aammalu ilusilersuinermik suliaqarsimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>”Umasoq saqquppersillugu – annoraassanik misissuineq”</i> Isumassarsiorfissat: Egil Jakobsen-ip kiinarpannik assilisai/kallaallit kiinarpaat. Tamatumunnga ilanngullugu qalipaait pillugit ammaloqisaaliaq oqaloqatigiissutigineqassaaq; qalipaait imminnut sunniuttarnerat, qalipaait kissarpassissut nillerpassissullu qalipaaitillu ilutsinik erseqqissisisarlutillu aanngasitsilersarneri. Atuartut ”piumasaannarmik” titartaasineqassapput. Piumasaannaliarluni titartakkami kiinarpak/uumasorluunniit isigisinnaaligaq tuschimik qernertumik erseqqissisinniarlugu sinaatigut titartarneqassaaq. Titartagaq A3-tut angitigilersinniarlugu assilineqassaaq. Kiinarpak/uumasoq qalipaasersorneqassaaq. Kiinarpaap/uumasup pisatai ataasiakkaat vliesofix-imut nuunneqassapput. (maniinakulutortaatigut titartaasoqassaaq taamaaliornermi titartagaq mumingassanngimmat). Pisariaqarpat titartakkat pisattallu ataasiakkaat kisitsisitalersorsigit. Tunulequtassaaq toqqarneqassaaq (eqqaamasiuk ikkussuunneqarnissaa pissutigalugu isuinik peqitsinissarsi) vlielinemillu kissallugu qallerneqassalluni angissutsimut A3-mut. Kiinarpaap/uumasup pisatai ataasiakkaat titartakkat, vliisofixen-imut qiortarneqassapput tingerlaatisiamullu qalipaasikkamat manissaammik uunnallugit nipititerneqassapput. Pisattat ataasiakkaat qiortarneqassapput, pappialartaa peerneqassaaq pisattallu ataasiakkaat nipitissuiffissamat iliorarneqariarlutik manissaammik kissartumik manissarlugit nippussortinneqassallutik. Pisattat equsaartitamik mersorlugit aalajangertiterneqassapput. Assiliaq pappiaramut qerataasuumut ikkussorneqassaaq. • Atuartut ataasiakkaartillugit, aamma kiinarpaliamik ataqatigiinnerat tunngavilersorsinnaapatigut arlaliutillugit, kiinarpaliamik aallaavigalugit oqaluttualioritikkat oqaluaaaliortillugilunniit. Pisariaqarpat atuartitsissutissat akimorlugit ingerlatsinertut.
<ul style="list-style-type: none"> • atortussanik toqqartuinermik nalunngisaqassasut tamatumunnga ilanngullugit atortussat assigiinngissusaat, pitsaassusaat, atorsinnaassusaat ersersissinnaasaallu • atortussanik periutsinillu misileraasinnaassuseqassasut 	<p>Atuartut suliamikkut ersersikkumasaminnik atortussanik periutsinillu misileraanermikkut eqqarsaateqarnermikullu ersersitsisinnaalernissartik ilikkariartortarpaat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>”Annoraassiaqqat”</i> Pinngortitami misissuigitsi, qaqqat, immap, kanaartat ivikkallu allanngorarneri miki-sunngorlugit aqerluusanik qalipaaitilinnik titartarsigit. Titartakkasi angerlaateriarlugit ataaseq toqqarsiuk. Matumani titartagaq assigiinngissitaartoq toqqarsiuk, titarneri assigiinngitsut amerlappata pitsaanerpaassaaq. Titartakkat taakkua missingissersuutit allapalaaraliarsingit. Atuartut periartaatsit sisamat akornanni toqqaassapput; toqqissumik, imminnut ataqatigiissitanik, avalequtaasianik qilertitikkannillu allapalaarineq, taamaaliornermi allapalaareriaseq ataaseq atorneqarnerussaaq periaatsillu sinneri annikitsumik atorneqassapput aammalu tulleriarnerit allanngorartissavaat taamaaliornermikkut atuartut tulleriarnerit assigiinngitsut misiligarsinnaaniassammatigit. Atortussat assigiinngitsut pingasut atuartunut misilitsikkat, annoraassat pitsaasut, maniilakulunerit, plastikki, gummi aamma saviminiusamik poortuutissiaq. Allanngorarnerit aklerierinnerillu ersersinniarlugit allapalaarutissat assigiinngitsunik qalipaaitillit atortikkat. Isumassarsiorfissat: Allapalaarierierikkannik misissuinermik aallaaveqaritsi. Allapalaarierierikkat tamakkualunniit assilineqarnerinik nassaaritsi. Kalaallisuut, atisat pigisallu manissunik allapalaakkat qimerloorsigit. Annoraassiaaraq pinnersaammut, nutsanut kusassaammut allamulluunniit anginerusumut ilaatillugu ikkunneqassaaq.

Assassorneq ilusilersuinerlu

Mersorneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Missingissersuutit suliassamullu titartakkat atuartut portfolioannut toqqortiter-tinneqartassapput. • Missingissersuutit aallaavigalugit atuartut nassuiaasinneqassapput kiinarpak/uumasooq qanoq iliornikkut saqqummersinneqarsimanersoq. Eqqarsaatit suut tunngavigalugit ilutsit pilersinneqarsimappat; assigiissillugit akileriissinneqarneri – assigiinngiiaartumik akuleriissitinneqarneri, titarnerit equngatinneqarneri narlortuutinneqarnerilu aammalu qalipaait qanoq toqqartorneqarsimaneri – kiisalu qalipaatinik toqqartuinerup ersersitai; qanoq misigisimaneq misigissuseqarneq, nuannaarneq – kamanneq il.il.. • Ataatsimoorullugu kiinarpannik/uumasunik saqqummersitsineq. Atuartut katirerminni, qalipaasersuinerminni ersersitsiniarnerminnilu peruserisaat toqqartuinerilu oqaloqatigiissutigineqassapput. 	<p><i>Atortussat:</i> Pappiara, aqerluusat, qalipaait, tungisiat qalipaaitigissaartut, vliesofix, pappiarat qeratasuut ikkussuivissat.</p> <p><i>Atuagassat:</i> Britt Sallingboe(1991): komposition og farvelære, Borgen.</p>
<p>Qalipaatinut-misilittaait atuartut portfolioannut toqqorneqassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sulinermi nalaani atuartup eqqarsaatersuutini qinersinerminullu tunngavilersuutini logbog-iminut allattussavai, allapalaarnermi periutsit sorliit atortussallu sorliit toqqarneqarsimaneri. • Oqaloqatigiinnikkut atuartup suliani nalilersussavaa; toqqartuinermini suut tunngavigisimavai aamma suut ersersinniarsimavai; taamaaliornermini atuartup kissaatigisani ersersissimavaa. 	<p><i>Atortussat:</i> Pappiara, aqerluusallu allapalaarutissiat assigiinngitsut. Allapalaarivissiat putuut putukitsullu, plastikki, gummi aamma poortuutisiaq qillertoq.</p> <p><i>Atuagassat:</i> Tove Andresen (1981): Form og fantasi, Borgen. Trine Andersen(1998): Broderier, Hovedland.</p>

Ilikgassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nammineq allallu suliaat pillugit oqaloqatigiissinnaassuseqaleriartussasut aammalu kinguneqartitsiniarneq anguniarlugu isornartorsiuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Nalilersuiniarluni eqimattaliani atuartut suliatik nalilersussavaat. • Atuartut suliaminnik aallartitsilersinnagit naammassinninnerannilu atortussaminnik ilutsinik qalipaatinillu atuineri tunngavilersortittakkit. • Suusinnaasup pitsaassusaanik atuartut isummersortittakkit: periartaatsit qanoq iliornikkut atorneqarsimappat, ersersinniagaaq kissaatigisatut ersersinneqarsimava. • Atuartut tullerriaartillugit suliaannik saqqummiisillugillu oqaluttuartikkitt.
<ul style="list-style-type: none"> • qangaaniilli kalaallit assassorlutik suleriaasiinik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • sumiiffimmi katersugaasivik pulaarsiuk assassukkallu saqqummersitat misissorlugit. Pulaarnissaq katersugaasivimmi sulisullu isumaqatigiisutigerersuuk; ilaatigut toqqorsivimmi amerlasuunik alutornartunik assassugaqartarpoq. Katersugaasivimmi pulaarnissassinnut samminiakkassinnik ataatsimik arlalinnilluunniit aalajangersaareeritsi. Titartaanermi alleqtassamik, pappiaqqanik aqerluusanillu nassaritsi. Atuartut missingissersuusianik titartagaqartikkitt assilisassat ilusaannik suliaqarnermi atugassanik. • Arnat peqatigiinniit pulaartitsigitsi oqaluttuartissiullu qangaaniilli kalaallit assassugaat qanoq suliarineqartarnersut. • Aaqqatit. Aaqqatinik sapangartalinnik nuersaagitsi. Atuartut ilutsinik assilisassanik norgimiut nuersaanermi ilusilersuutigisartagaanni isumassarsiorsinnaapput. Naammattunik sapannganik nuersagassiamut ikkussueriarlusi savap meqquinik nuersaatit alersiliuutit atorlugit nuersaagitsi. • Puisip amianik aningaasiveeralioritsi imaluunniit aqerluusaasivilioritsi.
<ul style="list-style-type: none"> • assaat atorlugit mersoriaatsit assigiinngitsut pinnaasaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>nunap piinik mingutsitsinani atorluaaneq "Sineqartariaqassaaq"</i> Atuartut atisakunik ataatsimik arlalinnilluunniit nassartinneqassapput allanngortitigassanik pinnersagassanillu. Atisaq allangorsalersinnagu, soorlu kipillugu, manua allanngortillugu assigisaanilluunniit iliortinnagu ilinniartitsisumit atuartumillu atisap ilusissaa atorneqarnissaalu pillugit suliasaaq qimerloorneqarlunilu oqallisigineqaaqassaaq. Atuartoq pinnersaalluni sinaakkusersuisaaq soorlu nalinginnaasumik mersornikkut, attasersuisutut mersornikkut imaluunniit oqaasaliarluni mersornikkut soorlu mersugassap manuani, ataani atsipaviniiluunniit. • Atuaqatigiinnit nutaaliarluni atisaliortarnermut tunngassuteqartunik saqqummersittakkat angutitut arnanullu tunngassuteqartut katersorneqassapput. Sinaakkusersuinermit takussutissiisunik assinik nassaartoritsi. • Atisanik pinnersakkanik nunanit allaneersunik assilisanik katersalioritsi. • Qallunaatsiaat atisaat misissorsigit ingammik paasiniarsiuk qullunnerit qanoq iliorluni suliaasimanersut. <p>Atueqqinneq atueqqinnermullu – qanga maannakkullu – isiginnittaatsit oqallisigineqassapput: suut atoqqinneqartarpat, sooq suusinnaasut atoqqinneqartarpat, sumi sulianik atoqqitanik sanaanik pissarsisinnaavugut. Atueqqinneq isumassarsiatsialaava imaluunniit pitsaavallaanngitsortaqaarsinnaava.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Saqqummiussinermi maluginiaruk atuartup toqqartuisimanini allanngorartumik tunngavilersorsinnaaneraa aammalu kinguneqartitsiniarluni isornartorsiuisinnaanersoq. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Katersugaasivimmi missingssersuusiata atuartut portfolioannut toqqorneqassapput. • Atuartut assassugaq nuannarinerpaasartik toqqarlissuk qinnuvigikkillu taassuma nutaasumik ilusilersorneqarnissaanut siunnersuusiogqullugit. Maluginiaruk atuartut suusinnaasup suliarineqarneranut periaataasinik suusinnaasullu atuuffinik immikkoortitsisinnaanersut. • Atuartut kalaallit assassugatoqaannik assassukkanillu nutaanerusunik assassoriaasitoqqami periaataasinik atuuffiusimasunik saqqummersitsisikkik. 	<p><i>Aaqqatinut nuersakkanut:</i> Nuersaatit 3½ imaluunniit 4, nuersagassat aamma sapanngat.</p> <p><i>Aningaasivimmut/aqerluusaasivimmut:</i> Puisip amia, meqqut ujalorlu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atisat pinnersarneqarnerinik, atisanik nuannarisaasunik atisanillu nunanit allaneersunik sanilliussisikkik tamakkualu pillugit atuartut imminnut oqalugiartikkik. Saqqummiinnermi saqqummersitat namminerlu pilersitat assigiissutaannik assigiinngissutaannillu atuartut nassuiaatinneqassapput. • Atuartut atisanik takutitsisikkik tamakkualu pillugit oqaaseqartillugit; pinnersaasnermi mersoriaatsit sorliit atorneqarsimappat. • Assilissat katersorneqartut toqqortikkik saqqummersitassanngorlugillu (powerpointikkut) sarsuatitaliaralugit. 	<p><i>Atortussat:</i> Nuersagassiat assigiinngitsut, allapa-laarutissiat il.il. Pinnersaatitut sinaakkusersuutissiat sinaakkusersuutissias-sallu nalinginnaasut.</p>

Ilikgassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • mersorfimmik taas-sumalu periarfissariftaanik ilisimaarinnissasut 	<p>Mersorfik atortussatsialaavoq aammalu nalinginnaasumik mersornerinnarmut atugassaanani.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Aqerluusaasivik.</i> Atuartut tingerlaatissiaq qalipaatic A4-tut angissuilimmik ilanngarsivigissavaat mumingatigullu vlieselinemik manissaavugalugu. Atuartut mersorfimmik ikioqatigiillutik ujal-liiniassapput. Tingerlaatissiaq pinnerasaersorneqassaaq; mersoriaatsit assigiinngitsut minnerpaamik arfinillit mersornermi atorneqassapput. Minnerpaamik ujallut qalipaatic assigiinngitsut tallimat ujalorineqassapput. Peqqaannagu mersortoqassaaq kisiannili aamma ilusilimmik pinngitsoorani assilisaqarnikkut mersortoqassalluni. tamatigut mersukkat kati-terneqartassapput. Mersugassiaq naammassineqarpat plastikkimut ilisivissiamut ikineqassaaq sinaatigullu equ-saartitanik mersorneqassalluni. Poorineqartoq peqinneqassaaq aqerluusaasiviliaralugu vel-crobånd-imillu matusateqassalluni.
<ul style="list-style-type: none"> • pinneraariaatsit tamatiigoortut pisinnaasaqarfigissagaat, soorlu allapalaarinermik, anno-raassanik katiteri lluni pinneraanermik pu-tuukkallu atorlugit qalipaasersuineramik suliaqarsinnaassasut • ammunik mersoriaatsinik ajornaatsunik nalungisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>oqaluttuat ulluinnaarsiutit amerimik puuliamittut/ippiarsummiittut.</i> Isumassarsiorfissaaq: issuaasanik puuliaq, puuliaq, imertarfiusaq, ammit mersugassat soorlu inunnik, qimussertunik, puisinik, qilalukkanik qaortanik, nannunik, ammassisunik tamak-kualu assigisaannik allalersukkat. Ulluinnarni ilisarnaatigineqartartut oqallisigisigit. Ilisarnaatit qanoq atorneqartarpat sunalu siunertaralugu atorneqartarpat. Atuartut ulluinnarni soqutigisaminut tungassuteqartunik, soorlu inunnik, angallassinermik, nerisassanik, uumasunik assigisaannillu ilisarnaateeqqanik titartaassapput (3 cm mis-saatut angitigisunik). Ilisarnaatit pappiaqqamit qaleriissitamit qiortarneqassapput; pappiaq-qap aappaa atorneqassaaq pappiaqqamut allamut nuussinermi aappaalu ammimut nuutsitas-satut toqqorneqassalluni. Atuartut pappiaqqamut puuliasaminik ilisserusiussapput. Ilisserusiornerminni atuartut nataassanik marlunnik assigiinngitsunik misiligutissanik ilisserusiussapput; ammalortoq, ammalungusersoq imaluunniit allamik ilusilik. (Nataassap ilusissaata aalajangertussaavaa puuliap ilusissaa). Annertussusissaaq tamakkerlugu nataassamat ivertinneqassaaq portussu-sissarlu aammalu silissusissaaq qulaaniittussaaq nalilersorneqassapput. Ilusilersuineq pillugu atuartoq ilinniartitsisorlu oqaloqatigiissapput. Siunnersuutinit marluusunit aappaa atuartup toqqassavaa. "Pappiaramik puuliaq" amerimut nuunneqassaaq qiortarneqarlunilu. Ilisarnaateeqqat amerimut allamut qalipaaticimmut nuunneqassapput qiortarneqarlutillu. Puuliap ersitsortaanut annertunermit ilisarnaatit pinneraatit ivertissukkit kilutuunillu mersorlugit. Puuliap ersitsortaa assammik katiterlugu mersorneqassaaq kingornagullu nataava aamma mersorneqassalluni. Mersuutassat tamarmik allapalaarinermi mersoriaaseq atorlugu katiter-neqassapput. Tigummivittut allunaasaq imaluunniit sinissiaq sisamanngorlugu perlaassaaq ikkunneqassaaq. • Amerimik aningaasiviloritsi, matuersaasiviloritsi imaluunniit tajalioritsi ammiq maminga ilorliutillugu. • Ingerlatarsi mersugassiaaqqat pillugit sulinissami allaaserineqarsimasooq malillugu ingerlas-siuk tamatumuunali sanaaq angisuujutillugu. Atortussiat issunerusut kiluillu annertunerusut atorsigit. • Eqimattaqqani atuartut puuliamik arfinilinnik teqqulimmik sananissaminut oqallisigin-nissapput siunnersuusiortullu.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut marlukkaarlutik mersorfik ajunngitsumik ujallerneqarnerseq misissusavaat. • Mersoriaatsit assigiinngitsut pillugit nalunaarsuusiortikkitt. Nalunaarsuusiaq nivinngarneqassaaq. Atuartup mersoriaaseq atoreeruniuk atini taassuma nalaani nalunaarsuusiamut allattassavaa. • Maluginiaruk atuartup mersorfissorneq tunngaviumik paasisimaneraa. • Atuartut aqerluusaasiviliaminnik naammassisaminnik oqaluttuortikkitt; kilut sorliit atorneqarsimappat, qanoq iliorluni sananeqarsimappat qanorlu taaguuteqarpatt. 	<p><i>Atortussat:</i> Tingerlaatissiat qalipaattillit A4-tut anertussusillit, ujalussiat tallimat assigiinngitsunik qalipaattillit, plastikkimik ilioraavik, velcrobåndi.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut missingissersuusiatic suliaassanullu piareersaatitut titartakkatik portfoliominnut katersussavaat. Atuartut ilisarnaatinik toqqartuinerminni tunngavigsaminnik allagaqartikkitt. • Atuartut katersugaasivimmi puuliaaqqat sunik ersersitaqarniarneri pillugit oqaloqatigikkitt. Taamaalioreernerminni atuartut namminneq puuliaaqqiaminni sunik ersertitaqarniarnerinik oqaluttuortikkitt. • Ammit assigiinngitsut saqqummersikkitt atuartullu amminut assigiinngitsunut nalunngisaat, soorlu uumasut suut amerineraat, paasiniaarlugit. • Atuartut sanaavinik nalilersuisikkitt, soorlu makkuninnga oqaluttuaqarnikkutt; allalersuutit suliamut qanoq sunniuteqarpatt, periaatsit suut atorneqarsimappatt, suup amia atorneqarsimava il.il.. 	<p><i>Atortussat:</i> Ameq nappa, ameq ruskind, ameq qillertoq, ammit anilin-imik qalipaasikkatt, ammit qalipakkatt nersussuullu amii imaluunniit ammit nersussuullu amii suliarineqanngitsut. Orsorterut, kakillaa-gussuaq, simimineq, meqquutit nalinginaasut amminullu meqquutit, pappiara aamma titartaassutissiat.</p> <p><i>Atuakkat:</i> Helle Frydkjær(1986): Skindarbejde. Notabene. Gerard Franceschi, Asger Jorn, Tinna Møbjerg aamma Jens Rosing (2001): Folkekunst i Grønland.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nuersagassiat atorlugit sulianik assigiinngitsunik, soorlu nuersaanermik, nissikullattaanermik ikaartiterinermillu suliaqarsinnaassasut • ilisserutitik atuisinnaassasut ajornaatsunillu ilisserinernik suliaqarsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>”Uumasut mikisut eqqumiitsut nuersarlugillu nissikullattarsigit”</i> Atuartut uumasut assigiinngitsut assiginik qimerluuisinneqassapput; aalisakkat, puisit, arferit, timmissat, savaasat, savat, dinosaurisit Ilinniartitsisup atuartullu oqallisigisavaat uumasut assigiinngitsut ilusaat. Uumasut qaavi misissorneqassapput: tattalik, manissoq, meqqulik, meqqulualik, maniinakuluttoq. Atuartut nuersaanerminni maligassaminnik ilutsiussapput. Uumasooq nuersarneqassaaq nuersaatit 3½ atorlugit. Atuartut nuersagassiamik toqqaasittakkit uumasup nuersaalluni assilinqartussap angissusaa qanoq issusaa lu oqaloqatigiissutigereerussiuk. Nuersagassanik assigiinngitsunik pitsaassusilinnik pissarsigit; nuersagassaq amitsoq manissoq atoraanni uumasooq mikisuullunilu manissusaaq nuersagassarli silittoq atoraanni uumasooq angisuu-jussaaq; nuersagassaq meqquluartooq atoraanni uumasooq ersinarsissaaq imaluunniit bamsitut asanarsissalluni. Pappiara marloqiusanngorlugu qulluguk. Atuartup uumasooq assilillugu nuersarniakkani pappiaramut titartassavaa. (uumasup niaqua qullutap aallartinerniitinneqassaaq). Ilisserutissiaq iluarsaaguk kittorartaartunngorlugu titartarlugu titarnerit ammalorippallaasannngimmata. Pappiara ilisserutissiaq siaarneqassaaq. Ilisserutissiap atimigut ilusaa malittarlugu nuersagassaq aallartinneqassaaq. Iluseq malittariuk. Iluseq tamakkerpat nuersakkat sanimut naammassineqassapput utertoqaleranerani lu nuersagaaq aalajangerneqartassaaq. Suliaq naammassippat uumasooq mersorneqassaaq immersorneqarlunilu. Ilusaa ilaartoruk: siutissai kiinassaa lu mersukkit aammalu nuersagassiamik qungasia, avalii pamiualu sukaterlugit ersersikkat. Naggataasumik uumasup pissusaa nalilerneqassaaq. Atuartup uumasup pissusaanut ilisarnaataasooq erseqqissisinniassavaa. Uumasup ilusaa qaavalu erseqqissarniarlugu pututuunik qalliutitut nissikullattaasooqassaaq. Atuartut nissikullattaasikkat qalipaatinillu assigiinngitsunik takisuunngorlugit pututuunik nissikullattaatilugit. Nissikullattakkat uumasumut ikkussortikkat taamaaliornikkut aniingernerusinnaasut, akut imaluunniit ilutsit erserneru ersersinniarlugit. Nissikullattaatikkat siumut utimullu kaajallaasillugilluunniit putukitsunik atuartullu ilaannut taamaaliortillit amilimasunik ilusilinnik. taamaaliornermi ilutsit assigiinngitsut siunertaanngikkaluamik immaqalumi siuneqartumik pilersinneqarsinnaapput. • <i>”Oqaluttuat ikaartiteruk”.</i> Ikaartiterinermi qulequtassaq atuaqatigiinni toqarneqassaaq; pinngortitamut, oqaluttuarisaanermut, uumasumut/uomasuusamut, inunnu imaluunniit titartakkani inuttaasunut tunngassuteqarsinnaavoq. IT atorneqassaaq paasisassarsiornermi aamma piareersaanermi. Atuarfimmi suliaq ”Dronningens Gobeliner” sulinermi isumassarsiorfissatut paasiniaaffissatullu assinik suliaqarnermiit saqqummersitsinissamut suliasat ilanngullugit. Atuartut suliasaq pillugu pappiaqqamut qeratasuumut ikaartiterinermut piareersaatitut missingissersuusioqqaassapput. • Atuartut tamarmik immikkut ikaartitikkamik assilialiartik atsissavaat taassuminngarpiarlu sanasimanertik oqaluttuaaqqiaralugu saqqummiutissallugu.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Annoraamernup atortussiap qanoq issusianik oqaatsit atorlugit pinnguaritsi, soorlu manissoq, manngersoq, qituttoq. Uumasooq suna eqqarsaatigineqarpa? • Atuartut nuersaanermi ilummoortitsinerit amusinerillu pillugit imminnut takusutissioortikkitt taamaaliormermilu nuersagassat assigiinngitsunik issussusillit nuersaatillu assigiinngitsunik silissusillit atortikkitt. • Nuersaanermi nissikullattaarnermilu taaguutit assigiinngitsut atuartut nalunnginneraat paasiniakkitt uteqattaarlugillu. • Atuartut suusinnaasunik annoraaminernillu attuualaarissikkitt. Tamakkua qaavisa qanoq ittuuneri taaguusersortikkitt. • Atuartut atortut sorpassuarnut atorneqarsinnaaneriniq oqaluttuortikkitt, soorlu nuersakkanik nissikullattaakkanillu nassaartortillugit assersuutigalugu nasaq, tujuuluk, uunaveeqqut. <ul style="list-style-type: none"> • Ikaartiterinermi atortut sassartikkitt atuartullu tamakkua taaguutaannik nalunngisaat paasiniarlugit. • Qalipaatinik ammalooqisaaliaq oqallisigineqassaaq atuartullu qalipaatinut nuannarinerpaasartik toqqassavaat toqqaanertillu tunngavilersorlugu. Taamatut iliorneq ingerlatiinnarneqassaaq, annertunerusutigut nassuiarneqarluni ullorsiutinullu allattorneqarluni. • Atuartut katiterinissaminnik toqqartugaannik oqaluttuortikkitt aammalu assersuutigalugu minnerpaamik ataatsimik titartakkamut allannguinissamik siunnersuuteqartikkitt. • Suliatut naammassisat saqqummersinneqassapput nalilersorneqarlutillu, soorlu atuaqatigiinnit allanit taamatut assingusunik suliaqarsimasunit. • Atuartoq oqaluttualiaminik atuaqatiminut saqqummiisiguk. 	<p><i>Atortussat:</i> Nuersagassiat assigiinngitsunik silissusillit pitsaassusillillu. Nuersaatit nr. 3½. Nissiaatit assigiinngitsunik angissusillit.</p> <p><i>Atortussat:</i> Ikaartiterutissiat assigiinngitsunik pitsaassusillit. Qinersiuk ilupaassiassaanarmik imaluunniit savap meqquinnaanik suliaqarnissarsi.</p> <p><i>Atuagassat:</i> Bodil Kaalund (2001): Atagatigiissitsineq/ Den røde tråd, Grønlands vævede historie. Bodil Kaalund/Hans Lynges Fonden/ Atuakkiorfik Skoleprojektet ”Dronningens Gobeliner” Tema og ideer 1999-2000, www.gobelin.dk.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nuersagassialerilluni sulianik assigiinngit-sunik soorlu illaarsi-nermik eqititsinermillu suliaqarsimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pinngortitaq qimannagu savap meqqunik manngertitikkamik eqqumiitsuliorneq.</i> Isumassarsiorfissat: Nunani Avannarlerni filterinermik suliat ilanngutikkat, : www.feltmaking.dk –ip ilai takutikkat. Savat meqquisa periarfissaat paasiniarlugit atuartut siullermik ”arsaaqqamik” meqqunik manngertiterissapput nuersagassiassamik meqqulualersukkamik. Silaannarmiittut aallaavigalugit; sissami, ujaqqat akornanni illulluunniit eqqaani quppani suusinnaasumik uumasuusamik siuliani eqqartukkamiissinnaagunartumik savap meqqunik manngertiterillutik sanaaqassapput. ”filtikkatut-uumasuusiassamut” atortussatut kalaallit savaasa meqqui nuersagassiassanillu misutat tunniunneqassapput. Kalaallit savaasa meqqui pilertortumik manngersitinneqarsinnaapput, ilusilersoruminarlutik kusanartumillu isikkunittarlutik. Meqqut qalliusut piarneqassapput ilutsinillu pilersitsinissamut atugassatut toqqorneqassallutik. Atuartut tamarmik immikkut 10-25 cm.-eritut angissusilimmik uumasuusiussapput. Aallarniutitut: sukaterluakkamik imusalioritsi. Atuartut ilutsimik ”uumasuusiap pissuserisassaanut” naleqquttumik ersersitsiniarnerminni meqqunik sumiiffissaannut immussissapput (soorlu naarujussuassaa, nasaa takisooq ipittungasoq). Iluseq tunngavioq alarallarlugu talissai, pamiussaa (pamiussai) allalluunniit avalissai imusamiit avalassaartitassat sananeqassapput. Atuartut tamarmik immikkut imermik qaqorsaasikkamik tiitorfimmuq peqassapput. Imusaq imermut qaqorsaasikkamut misupallasiuk (45 grader). ”Timeq” tamarmi manngersarneqassaaq assammut siullermut ileriarlugi assaap aappaanik mianersortumik tagiartuinnikkut. Taamaaliorneermi ingerlaavartumik imermut qaqorsaasikkamut misuttartuarneqassaaq. Iluseq kaavitissiuq assaap aappaanik kaajallallugu manngersarusaarlugu qaavata manngersinissaa angutserlugi. Taamaalioreernerminni tallit ”avatillu” allat ikkussorneqassapput aamma manngersaanikkut. Atuartunut malugitinniaruk qanoq iliornikkut assaat atornerqartariaqarnerat, (meqqut sakkortuumik tagiartorsigit iluliumasunngortinniarussigit). Iluseq suli masatsillugu manngersaanermi meqqutaasartut atorlugit qingaq, naat il.il. pilersissigit manngersakkamik nutsuinikkut (sakkortuumik nusussisarnikkut). Mersornera: ilutsimi uteqattaartitsinikkut iluseq mersorsiuq akullu ersersinniarlugit soorlu talini nissunilu, mersukkassinnik sukaterisaritsi. Atuartut uumasuaraasiartik pinngortitamut, taamaattuliulinnginnerminni sumiissusaannik aalajangersariikkaminnut inississavaat. • ”Uldkassen”-imi suliasat suliarisigit. Meqqut suliarineqanngitsut illaarsigit meqqullu atortussanut allanut naleqqiullugit pitsaassusaat atortussatullu piginnaassusaat oqaloqatigiisutigit. Nuersagassiamik imusigitsi assammik imusissut atorlugi. • Atuartsissutissat akimorlugit ingerlatsinertut atuartut uumasuusiap uumasuusiagaluarpata susoqarsimasinnaanissaanik isiginnaagassiussapput. Imaluunniit allaatiginnaassinnapput oqaluttualiartik uumasuusiariisamik avatangiisivimminni uumasimagaluarpata qanoq pisoqarnissaanik oqaluttuarliormikkut.
<ul style="list-style-type: none"> • ajornaatsunik sapa-gaaqqinernik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sapannganik pinnersaasiorneq</i> Atuartut ujamimmik amitsuliussapput periuseq manna atorlugi: Ujallumut sapangaq qaqortoq ataaseq qernertullu tallimat tullinngorlugillu aamma sapangaq qaqortoq ataaseq qernertullu tallimat ivertinneqassapput. Sapanngakkut siullikkut qaqqortukkut meqqut putoqqutsinneqassaaq qilernerata eqqaagut. Sukassiuk. Taamaalioreernerminni sapanngat qernertut tallimat qaqqortorlu ataaseq ujallumut ivertinneqassapput sapanngamullu qaqqortumut qaninnerpaamut mersuunneqassallutik. Atuartut qalipaatinik akuleriisittasaminnik qinersinissaminni eqqarsaatigissavaat qalipaatinik immikkuullarissuunissaat aammalu sapangaq qillertuunerisooq imaluunniit qillertuunnginnerisooq. Mersukkamik sutut atornerqarnissaa tunngavigalugu sanaamik takissusissaa atuartut namminneq aalajangissavaat. Sapanngiat attataasaqqamik ivertitsissuserneqassapput tajatut, ujamittut, unngersatut matuersaasivittulluunniit atuunnissaa naatsorsuutigalugu.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Sumiiffimmut toqqakkamut uppersaaitit atuartut sumiiffik taanna assilissavaat assiliissummik digitaliusumik imaluunniit assiliissummik ersersaapallattartumik. Toqqaanermi eqqarsaatit tunngavilersuutillu ullorsiuutinut allattorneqassapput. • Atuartut savap meqqinik manngersakkanik uumasusiatik sumiiffimmut inississavaat nutaamillu assilillugit. Atuartut uumasusiamik sumiiffimmut sunniuteqarneranik naliliisikkat; uumasusiaq sumiiffimmut naleqqutinngila imaluunniit sumiiffimmut ilassuupa. Qanoq sunniuteqarpa? • Misissoruk atuartup uumasusiaa naammaginantumik naammassineqarsimanersoq; manngersaaneq naammassineqarsimava, tallit, nissut il.il. naammattumik atasussanngorlugit ikkunneqarsimappat aammalu uumasusiaq atuartup eqqarsaataat saqquppersimava. 	<p><i>Atortussat:</i> Nuersagassiassiaq – kujataani savanit: Meqqileriffik, Boks 37, 3921 Narsaq. Nuersagassiassiat assigiinngitsunik misutat atortusallu allat filtiliornermut atugassiat: Kartehuset, tlf. 65991919, www.kartehuset.dk Uldkassen, atortussanut illerfiusaq, Pilersuiffik, Nuuk.</p> <p><i>Atuagassat:</i> Birgitte Krag Hansen: Filt i form, Høst & Søn 1992 Skulpturel filtning, Høst & Søn 1999.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut sapannganik sanaatik Tunumi Kujataanilu sapanngianut naleqqiussuutissavaat aammalu assigiissutaat assigiinngissutaallu allattorlugit. Maluginiaruk atuartut ilusilersuineri qalipaatinik katiterisinnaanerup sunniutaanik malussarsimansut. • Atuartut akunnerminni sapannganik ilutsinillu nalunngisaqarnerminnik takutitsissapput pappiaqqakkut ilusilersuiffissakkut titartaanermikkut. 	<p><i>Atortussat.</i> Meqqutit sapanngerissutit nr. 10 imaluunniit 12. Nissillattaarutissiat nr. 60 / ujaluiunngitsunik ujalliat marlungorlugit katitat. Sapangaaqqat.</p> <p><i>Atuagassat:</i> Eva Nielsen (1974): Syning med perler, Borgen. Keld Hansen: Perler i Grønland, Nationalmuseet. Birgitte Breuning (2001), Perlepynt på metaltråd. Irene From Petersen (2000): Lette smykker i perler og tråd.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<p>• IT atorlugu paasissu-tissarsiorsinnaassasut ilusiliorneq ilutsiassanilu piareersaasioorneq ilanngullugit</p>	<p>Teknikkikkut paasissutisseeqatigiittarnerup periarfissaanik atuigtsi soorlu misileraasinnaanikkut, misiligusiornikkut isumassarsianillu sukkasuumik misileraasinnaanikkut (ilutsit, qalipaait, katiterinerit).</p> <p>Titartaanermik programmimik asserssuut: Programmi Paint ammaruk, vis tikkuaruk – zoom – brugerdefineret taavalu toqqaruk 800 gange. Zoom-imukaqqigit – gitter takutiguk, taava pappiaqqamik igalaasartuumik peqalissaa-tit. Sisamanik teqeqqulik allapalaagassamut naleqquttoq toqqaruk ungalulersorlugulu. Saq-qummersitaq toqqissoq maannakkut ilutsinik sulinermi, toqqartuinermi, assiliinermi, mumiti-terinermi tarrarsortitsinermilu atorsinnaanngorpat taamaaliornikkullu sanaatit sisamanik teqeqqulimmut inissitsitersinnaanngorpatit allapalaagassaq illit nammineq piumasat naam-massitserlugu. "Print screen"/udskriv, åbn et nyt lærred, toqqakkit titartakkannullu ilillugit taava naqissinnaanngorpat igalaasartuunngorlugulu. Ilusilersukkat ungalulersuummik/-mullu inissiguk - kopier – allapalaariffissaq nutaaq ammaruk tassungalu ilillugu. Taava ilusilersuk-kat naqissinnaanngorpat taannalu tunngavigalugu allapalaarisinnaanngorlutit.</p> <p>Assilissat assilisallu ajornaatsunngortinneqarlutillu suliarineqarsinnaapput assinik suliarinnis-sut atorlugu taamaaliornikkullu suliaq allapalaagassannut tunngavigineqarsinnaanngussaaq. Ajornanngilaq immikkut itumik pappiaqqamik imaluunniit atortussiamik allamik naqitsisin-naaneq naqitarlu taanna atortussiamut manissaanikkut nuutsinneqarsinnaavoq tassanilu nuuti-tami allapalaarineq ingerlateqqinneqarsinnaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut titartaatissianik programminik misileraasikkat. Minnerpaamik tallimanik, soorlu akitsiassanik, tæppiliassanik imaluunniit issiavimmi ingittarfissiasanik siunnersuusiortik-kit. • <i>Ilutsit, qalipaait aamma toqqissunik eqqumiitsuliorneq</i> Atuartut edb-mik atuisillugit ilutsinik, qalipaatinik katiterinermillu suliaqartikkat. Program-mi Flisekunst II atortoritiguk. Ilutsinik geometriskiusunik pilersitsiortornermi atorneqarsin-naavoq. Ilutsini sisamanik teqeqqulersukkani qassutaasiani ilutsit tunngavissat inissitsiter-neqarsinnaapput katiterneqarnerisigullu iluseq annertunerusoq pissarsiarineqarsinnaalluni. Iluseq tunngavigisaq nikititerneqarsinnaavoq tarrarsortinneqarsinnaallunilu kiisalu qalipaai-tai qalipaataanilu titarnerusinnaasut allannortiterneqarsinnaallutik. Atuartoq ilinniartitsisor-luunniit allarluinnarnik tunngaviusunik ilusilersuisinnaapput. Allalersuinermi periarfissanik assigiinngitsorpassuarnik taamaaliornermi pilersitsisoqarsinnaavoq. Titartakkat qiortarlugit allalersuinermit atorneqarsinnaanngortinniarlugit kopimaskiinami allisinneqarsinnaapput. Taamatut ingerlatsineq matematikkimi ilusilersuinermilu atuartsinerit suleqatigalugit in-gerlanneqarsinnaavoq. • <i>Meqquataasivimmik titartaagit, ilusilersuigit mersorillu</i> Atuartut meqquataasivittut mersugassaminnik titartaallutillu ilusilersuissapput. Program-memi Præsentations Designer-imi atuartut ajornaatsumik misiligummik titartaasikkat mis-iligullu meqquataasivissap ilusissaatut qiortaanissamat tunngavissatut atortiguk.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut computerimi-missingissersuutaat naqitikkitt atuartullu portfolioannut toqqortillugit. • Maluginiaruk atuartut program-inik aallartitsinermi, printer-imik piareersaaner-mi, mus-imik atuinermi assigisaannillu iliuuseqarnermi suliaassanik nalunngisa-qarnersut atuisinnaallutillu. • Atuartoq peqatigalugu nalilersorsiuk ilusilersugaq computer-imilu allalersugaq mersorneqarnissaminut naleqqunnersoq. • Atuartup mersornermini, kakkissiterinermini, teqqulersuinerminilu il.il. pe-riaasii maluginiakkit. 	<p>Præsentations Designer qalipaanermut program-itoqaavoq. Taamaaliornermi aamma assersuutigalugu Paintbrush Windows-imiittoq assigisaaluunniit programm-i atorneqarsinnaavoq.</p> <p>Assinik passussinermi programmi soorlu: Paint Shop pro 5. www.prosoft.dk</p>

Sananeq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • sakkuutit, sannaviit savequtillu atornerqarnerini sianigisas-sanik nalunngisa-qarluinnassasut • tunngaviusutigut ator-tussat pillugit nalunngisaqassasut 	<p>Sananermi ingerlatsilinnginnermi atuartut tamarmik sannatit iluamik atornerqarnissaannut ilinniartinneqarlutillu "soraarummeersinneqassapput".</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ikkussortagaq</i> Orpivimmik saattuliamik 20x20 cm-terinik uuttuutilimmik atuartut tamaasa tunikkat. Ammalortoq titartaruk innaallagissamoortumillu sangusaartittakkamik pilattuummik ammalortoq peeruk. Putunngortup sinai sioralitserummik manissakkit. Saattuliami uumasog imaluunniit suusinnaasog piumasamik titartarneqassaaq. Taamaalioreerussi ikkussortakkat pilattoruk. Qalipanneqassaaq. Iltersuinnermi sakkuutinik atuinerup ulorianartortarisinnaasai erseqqissaatigineqassapput. • <i>Tuttup nassua</i> Tuttup nassua tiggummivissat atoruk, soorlu ammaammut, immussuarmut kitserutinut assigiinngitsunut, ajassaammut, simiiaammut savimmulluunniit. Suliat pilatornerqariarlutik agiarneqassapput sioralitserneqarlutillu sioralitserutit siorartaat milliartuartaillugit naggataatigullu suliaq qillersarneqassaaq. • <i>Qullartartuliat</i> Qullartartuliat: "kiskedee" aamma "slædedrage" sanatikkit. Kingusinnerusukkut qullartartuliat sanajuminaannerit sanatinneqarluaarsinnaapput.
<ul style="list-style-type: none"> • Suliassaq pillugu titartakkanik paasinis-sinnaallutillu atuisinnaassasut • nalorninatik uuttortaal-lutillu uuttortakkanik nalunaarsuisinnaassasut • liimmi, kikissat, qinnillit qisummilu katiffisiat atorlugit katiteris-sinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Aalisaammut immuvissiaq titartakkat naapertorlugit sanatiguk. • <i>Nammineq illerfiusaaraliassat ilusilersoruk.</i> Atuartut periarfissat atuuttut aallaavigalugit namminneq illerfiusaaraliassartik ilusilersussavaat, ajornanngippat siunertamat aalajangussaareersumut atugassamik. Periarfissanut assersuutit: Sinaakktissianik 10x50 mm-inik sanaartorit. Atuartut illerfiusaaraliassaq titartassavaat makkulu piumasagaataassapput; matoqassaaq, ilisivittaqaassallunilu arlalinnik. Titartagaq taamaasiinnarlugu atornerqarsinnaasuussaaq taamaattumillu ilinniartisisumit akuerineqartariaqarluni. Pisariaqartitsineq naapertorlugu titarnilersuinnermut uuttortaanermullu iltersuisoqassaaq. Sinaakktissianut kikiassanik qinnilinnik pitsaanerpaamillu qisuttaani katiffilersuinikkut katiterneqassaaq.
<ul style="list-style-type: none"> • pilattuutinik, qapiutinik qillerutinillu assigiinngitsunik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Tangrammilorit.</i> Krydsfiner-imik 4 imaluunniit 6 mm-erimik issussusilimmi kipparissumilu titartaagit. Pilattoruk putuugassamat pilattuuteeqqamik, ilusilersuilluni pilattuummik imaluunniit killuummik pilattuutitakitsumik naggataatigullu manissaruk. • <i>Ilutsimik geometrisk-iusumik sanagit.</i> Qisummi napparissakkami 3 cm missiliorlugu issussusilimmi ilutsinik geometrisk-iusunik assigiinngitsunik titartaagit, soorlu kippariffaarissunik. Taakua tamaasa isuiniit isuinut tukimut pilatorneqassapput taamaaliornikkut pingasunik teqeqqullit sisamat pilersinneqassapput taakkualu 13 mm-erimik putuneqassapput juullimi naneruserfiit imaluunniit adventip kransianut ikkussiffissanik. Taakua qaavi tamarmik qapiarneqariarlutik manissarneqassapput. Pingasunik teqeqqullit allatut ilusilinnorlugit katiterneqarsinnaapput marlukkaarlugit tamaasaluunniit sisamat ataatsimoortillugit, pisariaqarpat ilutsinik allanik geometrisk-iusunik ilaartorlugit.

Sananeq	
Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut tamarmik sannatit atorneqarnissaannut ilinniartineqarlutillu sungiusartinneqassapput. Ilinniartitsisumut "misilitsittoqassaaq" taassumalu sannatinik assigiinngitsunik atuisinnaanermut uppersaammik misilitsinnermi angusaqartut tuniorassavai. Atuisinnaanermut allagartaaq-qamik sanasoqarsinnaavoq imaluunniit tullerriaarinikkut atit allattorsimasut kryds-ilersorneqarsinnaapput. • Suliat naammassisat takusassiarineqassapput atuaqatigiinilu nalilersorneqassallutik. Pisariaqarpat atuaqatigiit allat qaaqquneqarsimasut imaluunniit ikinngutit katitertakkanik misilittaasillugillu nalilersuisissigut. • Qullartartuliat misilerarsigut unammissutigalugillu. Nalilersorsigut qullarsinnaassusaat, timmilluarsinnaassusii aamma lu ilusilersorneqarneri pinnersarneqarnerilu. 	<p>Innaallagissamoortumik pilattuuteeraq, qillersaat, putoorut. Peqanngippat pilattuuteeqqat, agiutit aamma sioraliterissutit.</p> <p>Krydsfiner-i aamma qalipaap paneraangami qillertittartooq. Ilinniartitsisumut atugassat: Henning Nielsen: Værkstedaktiviteter, Dansk Skolesløjds Forlag.</p> <p>Tage Pedersen: Træ året rundt og Dekupørsav, Tommeliden. Sanaassat piareersariikkat pisiarineqarsinnaapput: Terapi hobby. www.terapi-hobby.dk Linå: www.linå.dk Sløjd-Detaljer. www.Slojd-Detaljer.com</p> <p>Ilinniartitsisumut atuagassat: Sløjd nr. 5, 2000.</p> <p>Plastikki, qisuit ammalorsakkat 4 mm, 5, aamma 6 mm. "kinarullegardin". Qullartitsinnermut aamma aqutsinnermut allunaasat naleqquttut.</p> <p>Ilinniartitsisumut atuagassat: Dr. Hvirvelvind, Drager der flyver. Teknisk forlag. Tuniniaasartooq: Linå</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk uuttuutit eqqortumik sananermi atorneqarsimanersut imusivillu atorneqarsinnaanersoq. Amerlasuut imusivik atorlugu aalisarsinnaanissaminnut periarfissaqassapput. Kalaallisoornermi allaaserinninnikkut oqaluttuarineqarsinnaapput aalisariarsimaneq imusivimillu atuisimaneq. • Suliaraq naammassisaaq takutitassiatut saqqummersinneqassaaq oqaaseqarfigineqarlunilu. Suliaraq naammassisaaq misisorneqassaaq uuttuutillu atoqquneqartut atorneqarsimane-rinik misissuiffigineqarluni. Ilanggullugit nalilersorneqassapput kusanassusaa atuuffissaminullu atuussinnaanera. 	<p>Qisuk teak aamma manngertoramineq imaluunniit qisuk alla manngertoq. Kanngussak 4 mm imaluunniit qinnilik taki-sooq.</p> <p>Suliassamat titartagaq ilinniartitsisumit sananeqarsinnaavoq "Sløjd" nr. 2, 2000 najoqqutaralugu.</p> <p>Assersuutigalugu atorneqarsinnaapput orpiliassanit matoorutissiat listit ilinniartitsisumit issussusissaannut iluarsereerlugit qapiarneqarsimasut, atuartut aamma matoorutissiat listet namminneq ilivitsunngorlugit aamma napalluarsinnaanngorlugit suliarisinnaavaat (tuffissaat equngasusarmata) ajornarpat matoorutissiat pisiarineqarsinnaapput siunertamullu aaqjissuullugit. Atortussat: sananermi atortorineqartartut nalinginnaasut.</p> <p>Suliassap titartarneqarnera A4-mut igalaasartuumut imaluunniit millimeterpapir-imut marloriarlugu peqitamut sikkigissunngorlugu uerneqartitamut imaluunniit taamaangajatsitamut titartarneqarsinnaavoq taamaaliormi matematik-imi atuartitsineq suleqatigineqarsinnaavoq.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Tangrammi misissoruk nakkartittakkat qaleriaarlugit iliorarlugit taamaaliormi "ataqatigiissinnaassapput". Matematik-imi atuartitsineq suleqatigalugu pinnguaat pinnguaatigineqarsinnaavoq. • Saqqummersitsigitsi naammassisallu atuartunut allanul-luunniit nalilersortissigut; equnganeqanngitsumik pilattu-gaallutillu qapiagaappat il.il. aamma kusanassusaat; naammassillugu suliava, isikkuminarpa, ilutsit assigiinngitsut imminnut oqimaaqatigiissutut isissaappat aamma qalipaasersorneqarnera il.il. aammalu ilutsit geometrisk-iussusaat naammaginarpa. • Atuartut juullilernerani tuniniaanermi sanaavinik tuniniaasissigut. 	<p>Matematikkimi atuakkap atuakkanik innersuussutaani aamma atuakkanik atorniartarfimmi Tangrammip titartarneqarnera pissarsiarineqarsinnaavoq.</p> <p>Sakuutissat: pilattuutit, qapiutit, qillerutit. Ajornarpat qillerut innaallagissamoortoq assammilluunniit qilleruteeraq.</p> <p>Naneruutitut kuserfissiat pappiaqqallu titartaavissiat.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • qisunnik ilusilersu-eriaatsinik assigiingitsunik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Alussaatit.</i> Atuartut namminneq alussaasiassartik ilusilersussavaat "qajuusanut" imaluunniit "piumasamut" alussaatissatut. Alussaat titartarneqareerpat, assammik imaluunniit qeqqatigut titarsinikkut illugiissillugu "tarrarsortitsinikkut" titartagaq qisummut nuunneqassaaq qisullu ukkiarnermik ilullissummik ilullineqarluni. Alussaatip aluutitaa kiliortorneqassaaq naam-massillugulu manissarneqassalluni ipussaa pilattulersinnagu. Agiarneqassaaq imaluunniit savimmik ammalorsarneqarluni naammassillugulu manissarneqariarluni uuliarterneqassaaq. • <i>Niutsiviit.</i> Periaaseq atorneqarsinnaalerpat niutsiviliortoqarsinnaavoq imaluunniit alussaasiortoqarsinnaalluni "matoqqasunik". • <i>Atimut allagartaq.</i> Qisummut saattumut ateq allanneqassaaq ukkiaammillu pingasunik teqeqquusalimmik itisilerneqassalluni. Suliaq ilaatigut anguniagassamut atortussanik nalunngisassanut sungiusaa-taavoq. Atimut allagartat qinnutigineqarsinnaapput, soorlu jullimut tuniniaanermi. Allagartassat arlallit piareersarsigit, juullimullu tuniniaanerup nalaani sannaveqassaaq sulliviusumik pisiniat atimik allagartaannik atuartut ingerlaannaq suliarisinnaasaannik kingusinnerusukkul-luunniit sanariarlugit tunniunneqarsinnaasunik inniminniiffigisinnaasaannik.
<ul style="list-style-type: none"> • suliaq isumassarsiamiit naammassillugu ingerlassinnaassagaat • sulianik inaarsaanermi periutsinik soorlu manissaanermik, uuliarternermik kutsutserinermillu, usserutserinermik, qalipaannermik lakkerinermillu suliaqarsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kumigutit.</i> Atuartut nammineq kumigusiassaminnik ilusilersuisapput. Suliassamut suleriaasissat pisariaqartitat ilinniartitsissutigineqassapput. "Qaleriaartitat". Isumaavoq atuartut qisuup manngissusianik paasitneqarnissaat, taamaaliornikkut qisuut assigiingitsut qaleriaarlugit tukisiterlugillu nipitissorneqassapput taamaaliormi kusar-nartunik isikkumikkut assigiingiaartunik pilersitsisoqarsinnaammat. Suliaq ilaatigut atortussat pillugit nalunngisassanik anguniagassaaq ikorfartorpaa.
<ul style="list-style-type: none"> • sannatit atortussiallu atorneqarnissaannut ilitsersuutininik kalaallsuunik qallunaatuunillu atuarsinnaassasut • sulinerminnut nalequttumik timertik inis-simasinnaassagaat 	<p>Atuartut nalunngisaat aallaavigalugit sulisoqassaaq, ingerlaavartumillu eqqanaarneqartuas-saaq atuartut atuinnissamut ilitsersuutininik, atuinermi ajutoornaveersaarnissamut maleruagassa-nik sulinermilu eqqortumik timimik paarinninnissamik nalunngisaqarnissaat. Oqaatsit pillugit atuartitsinerminni ilinniartitsisut suleqatigalugit ilitsersuutininik atuarneq paasin-ninniarnertu ingerlanneqartassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sakkoq toqqaruk. "Atuinissamut ilitsersuusiorit" atuinermi timimik paaqqinninnissaaq ilanngullugit – kalaallisuumik qallunaatuunillu. Atuinermut ilitsersuutit katersuiffimmut toqqortiterneqassapput. • "Computer-imik pinnguaat" pinnguaatigutiguk tassani atuartut timertik sannatinik, sakkuuti-nik assigisaannillu atuilnginnerminni eqqortumik inissittassavaat. Atuartut marluk sulli-vimmiit anillassapput sinnerilu sakkuutiminnik iniminnillu paarlaassuutissapput. Atuartut marluk taakkua iseqqikkunik inuit sakkuutillu nutserlugit aninginnerminni inaannut atui-suinullu utertissorlugit inississoqqassavaat.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Titartakkanik missingssersuusiut ilusissanullu isumassarsiat atuartup portfolioanut toqqorneqassapput. • Alussaasiat/niutsiviliat saqqummersinneqassapput oqaaseqarfigineqarlutillu. Oqallisigineqassaaq suut sananermi ajornartorsiutaanerpaasimanersut. Naammassisaq missingssersuummut aallartissutaasumut naleqqiussorneqassaaq. Allangortoqarsimava? Allanguutit alussaats/niutsivik isikkuminarnerulersissimavaat imaluunniit atoruminarnerulersissimavaat / atoruminaannerulersissimavaalluunniit? Sulinerup ingerlasimanera pillugu nalilersuigitsi. 	<p>Sannatit: Ukkiaat iluliumasoq , ukkiaat pingasunik teqqulik, kiliortuut nammineq sanaaq (pilattuutip pilattuutitaa affarmik ammaloqisaanngorlugu ilusiligaq ipissagarlu), pilattuuteeraq ilusersuut, savik, manii lakuluttuaat, agiut aamma siorarterutit. Linolia.</p> <p>Qisuttassamat siunnersuut: pisiarisigik orpimmit lind-imit, manngertuminnermit, orpimmit bævreasp-imit imaluunniit orpimmit birk-imit sallilikkiaat issusuut. Niutsivinnut atorneqarsinnaapput qisuit manngernerusut. Tuniniaasartoq: Linå. www.linaa.dk.</p> <p>Atortussat. Linå. www.linaa.dk</p> <p>Ilinniartitsisumut atuagassiat: Sløjd nr. 1 2002.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuaqatigiit kumigutiliatik saqqummersissavaat nalilersorlugillu. Nalilersuinermi tunaartarisassanik atuartut aalajangersaasikkitt. Sulinerup ingerlasimanera oqaloqatigiissutigisiuk. • Atuartunut uoqqaanernut kumigutit nalilersugassatut tunniunneqassapput, suliassaavorlu atuartut kalaallisut ilinniartitsisup piunasaqaataasunik aalajangersagai naapertorlugit nalilersuinissaa. Nalilersuineq allakkatigut ingerlanneqartoq "sanasumut" kalaallisoortitsisumullu tunniunneqassaaq. 	<p>Ilinniartitsisumut atuagassiat: Kaj.E.Sørensen:Børstenbinding.Dansk skolesløjde forlag.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartup atuinissamik ilitsersuusiani atuaqatiminut oqaluttuarissavaa. Maluginiaruk atuartut atuinissamik ilitsersuusiat atorneqarsinnaanersut suliassamullu tunngasut oqaatsit eqqortut atorneqarsimanersut. • Atuartut ataasiakkaartillugit sakuutinik toqqaasikkitt / makitsisikkitt taannalu takusassiaralugu atorneqartarneranik atuaqataanut oqaluttuarkittit. 	<p>Ajutoornaveersaarnissaq pillugu ilaagit atuarneqarsinnaapput sløjdlærerforening-ip quppersagaani: http://www.sloejd-kbh.dk/</p>

Angerlarsimaffimmi suliassat	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Inuussutissat assi-giinngitsunut immikkoortiterneqartarnerinik tamakkualu nerisassatut isumaqassusaannik nalunngisaqassasut 	<p>Atuartut nerisassat pillugit pingasunik teqquliaq, nerisassat pillugit ammaloqisaaliaq nerisassallu pillugit ilitersuutit arfineq marluk nalussanngilaat atorsinnaassallugillu. Tamatumunnga ilanngullugit orsoq, proteinit kulhydratilillu nalunngisaqarfigissavaat aammalu vitaminiit mineraalillu nalussanagit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ukiup kaajallakkiartornerani nerisassat pillugit ammaloqisaaliaq</i> Atuartut ammaloqisaaliussapput ukiup kaajallakkiartornerani nerisassanut immikkoortoqatigiinnut tamanut atuuttumik. Oqallisigineqassaaq qaammatini sorlerna naammattunik nerisassaqartarnerisooq qaammatinilu sorlerna amikkisaartoqartarnerisooq. Tamatumunnga ilanngullugu nerisassat immikkoortoqatigiit ataatsit arlallilluunniit ukioq tamakkerlugu pissarsiarineqarsinnaasartut nassaariortorineqassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • Nerisassiassat naliginnaasut pinngorfii-nik, suliarineqartarnerinik toqqorterneqartarnerinillu nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nunamiit nerrivimmut – immamiit nerrivimmut.</i> Nerisassat immikkoortoqatigiit tamaasa eqqarsaatigalugit nerisassiassanik ”immamiit nerrivimmut” aamma ”nunamiit nerrivimmut” assersuusiorlusi tulleriarinissigut allattuigitsi. Tamatumani pineqassapput nioqutissat eqqussukat aamma nunatsinniit pissarsiarineqarsinnaasut. • <i>Nersussuarmiit nerrivimmut.</i> ”Nersussuarmiit nerrivimmut” aqquataa takisooq annertusisineqassaaq immummik nioqutissiat assigiinngitsut allaaserinerisigut aamma nalunaarsorneqassapput tamakkunani sorliit nunatsinni nerrivimmut annguttarnerisut. Arlafoods-ip internettimi quppersagaa atorneqassaaq, tassani filmiqqanik nersussuit inaanniit immuliortarnerinillu takusassiaqarpoq. • <i>Immummit nioqutissiat.</i> Atuartut punniliorlutillu tykmælk-iliortullu hytteost-iliussapput. • <i>Toqqorsisarneq.</i> Nioqutissiassat toqqorterneqartarneri toqqorterisarnermilu siunertarineqartartut assigiinngitsut sammisigut. Qulequtaq pinngortitalerinermi atuartitsineq peqatigalugu suleqatigiissutigineqarsinnaavoq. Taamaaliormermi ”Eventyret om den vidunderlige kartoffel” atorneqarsinnaavoq (Pilersuifik)
<ul style="list-style-type: none"> • Sumiiffinni nerisassiariaatsit assigiinngitsut kulturikkut oqaluttuarisaanikkut ineriartortinneqarnermikkullu oqaluttuassartaannik nalunngisaqassasut 	<p>Inuiaqatigiilerinermi pinngortitalerinermilu atuartitsinerit suleqasiullugit atuartut arfernut arfanniartarnermullu tunngassuteqartunik suliaqartinneqassapput.</p> <p>Qulequttat immikkoortortaata makku nassuarineqassapput :</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Arferit nerineqarsinnaasut.</i> Arferit nunatta imartaani oqaluttuassartaat. Arferit nerineqarsinnaasut ilaat toqqarlugit ukiup qanoq iliffiani angalaartarneri siammarsimassusaallu nalunaarusiorsigut. Allannguutaasimasut nassaarisigut nalunaarusiorlugillu. • <i>Oqaluttuarisaanermut tunngassuteqartunik nerisassiornermut atuagaq ilitersuusaaq.</i> Arferit nerisaasarnat ukiuni qaangiuttuni 100-uni. Oqaluttuarisaaneq tunngavigalugu nerisassiornermut ilitersuusioritsi arferit neqaannik nerisassianik. Aanaap nalaani maannakkullu nerisassiorneq atorlugu arferit neqaannik nerisassioritsi. Assigiinngissutit assigiissutisillu nassaariortorsigut tamakkualu oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsinik tunngavilersorlugit nassuaasorsorsigut. • <i>Ullumikkut arfanniartarneq.</i> Ullutsinni politikikkikkut ajornartorsiuutigineqartut. Ullutsinni arfanniarnermut tunngassuteqartunik ajornartorsiuutinik allattuigitsi. Tamakkua kingunerisimasat takutissigut, soorlu Greenpeace-p sunniutigisimasai.

Angerlarsimaffimmi suliassat	
Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartup nerisassat immikkoortiterneqartarneri nerisagarnermullu maligassiat nalinginnaasut nalunngisaqarfialugillu taagorsinnaanerai. • Nerisassanun tunngassuteqartoq pingasunik tegeqquliliaq naapertorlugu ukiup qanoq ilineranut tulluuttunik nerisassioritsi. 	<p><i>Makkua Pilersuiffimmiit atorniarneqarsinnaapput:</i></p> <p>66.8 Leg med mad /FDB, qulequtaq pillugu illerfiusaq 1. Kl-imiit.</p> <p>63.7 Mad værkstedsbog, fra 1. kl. (atortussiat assigiinngitsut).</p> <p>64. Det handler om Køkkenet, 3.kl-imiit (klasse-sæt).</p> <p>64.1 Kom i kog, 6. klassimiit. (video).</p> <p>63.35 Eventyret om den vidunderlige kartoffel, 6. klassimiit (filmi).</p> <p>64.1 Nerisassalerineq, 4/ kiniiserit nerisassaataat "kalaallisut", 8. klassimiit. (video).</p> <p>63.94 Man skyder da hvaler, 7. klassimiit. (video).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartup nerisassiassat arlallit pinngorfii, qanoq ilinikut piusarfii, nerisassiarineqarmissaminut periarfissai toqqortarneqarnerinilu periusissaasut eqqortut oqaluttuarisinnaanerai. • Maluginiaruk atuartup nerisassiassat sorliit nunatsinnut eqqussugaaneri sorliillu nunatsinni tunisassiarineqartarneri nalunngisaqarfingine- rai. • Maluginiaruk atuartup eqqoriaaginnartarnerisat imaluunniit tunngaveqartumik saqqummiussuisarnerisat. 	<p><i>Atuagassiat:</i></p> <p>Hjemkundskabsforeningens blad: "Hjemkundskab" (tlf: 75 64 78 33).</p> <p><i>Ilinniartitsisut atuagaasiviannut pisiariortorneqarsinnaasut:</i></p> <p>"Litteratur og materialer til hjemkundskab" Jette Benn.</p> <p>"Bogen om Hjemkundskab" Annlise Terndrup Perderson & Helle Brønnum Carlsen.</p> <p>"Sådan!" "Hvordan!" "Hvorfor!" og "Hvad!", atuakkat sisamat Lisbeth Olsen-imit.</p> <p>"Kogebog for Grønland" Caia Hansen/Den kongelige grønlandske handel/1963.</p> <p>"Opskrifter fra mit grønlandske køkken" Inger Hauge / Vindrose (iganermi najoqqutassatut tuni- niarneqartut).</p> <p>Kujataamiut nerisat ukiuni 1000-ni/ Mad i Syd- grønland i 1000 år, Hovedland, iganermi najoqqu- tassiaq nutaaq.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Naliliisarnermi oqaloqatigiinnissanun tunngavissatut sanaartorneqartut tamarmik atuartup portfolioanut toqqortiterneqartassapput. • Atuartup arferit pillugit suliani tassanilu arferit siammarsimassusii, piniarneqartarneri sumiiffimmilu arfernut tunngassuseqartunik pissu- sitoqqat pillugit allaaserisimasani saqqummiutissavaa. • Atuartup kalaallit nerisamikkut pissusaat tamatumalu ineriartorsima- nera pillugu oqalugiaateqassaaq. • Atuartut "sumiiffimmi nerisassiornermut ilitersuutitoqqanik" kater- sissapput oqaluttuarisaanermullu attuumassuteqartumik nerisassior- tarnermut ilitersuusiussallutik. Nerisassiornermut ilitersuusiaq atuarfiup quppersagaanut ilineqarsinnaavoq imaluunniit atuarfiup atuakkanik atorniartarfiani saqqumisinneqarsinnaalluni. • Atuartut Kalaallit Nunaata assinganik sanassapput tassanilu nalu- naarsorneqassapput uumasut tunngaviusumik nerisarineqartartut. • Maluginiaruk atuartut illoqarfinniit/nunaqarfinniit allaneersut alla- toortunik nerisassioraaseqarnerisut nerisassioraasialluunniit allatu- laartuunersoq. 	<p><i>Internettimi quppersakkat pinnguaatitallit, filmee- rartallit aamma paasissutissiisutitallit:</i></p> <p>www.ernaeringsraadet.dk (nerisagartarneq pillugu paasissutissiiffik).</p> <p>www.fvd.dk (inuussutissaqarneq pillugu naalak- kersuisoqarfiup quppersagalialai il.il.)</p> <p>www.fdb.dk (Forenede Danske Brugser, atuartitsi- nissami atortussatsialaat, pinnguaatit, nerisassior- nissamat ilitersuutit, meeqqanut minnernut angi- nerusunullu nerisassat pillugit atortussat).</p> <p>www.fi.dk (atuisartunut paasissutissiisutit).</p> <p>www.fs.dk (atuisartut pillugit allaffeqarfik).</p> <p>www.lmst.min.dk (nerisassat pillugit peqatigiiffik)</p> <p>www.mejeriforeningen.dk (atortussat aamma ilinniartitsineq).</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • iggavinni eqqiluisaarnissamut ajutoorna-veersaarnissamullu tunngaviusumik male-ruagassanik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Eqqanaaruk atuartut <ul style="list-style-type: none"> - assatik asattassammatigit - iggavimmi atortunik eqqiarneqarsimasunik atuisarnissaat - erruutunik eqqiakkanik atuisarnissaat - iggavimmi suliat mingutseriffiusut immikkoortittassagaat (naatitaq/nunameersut aamma neqi/aalisakkat) - eqqortumik erruisarnissaat - eqqortumik natermik sanertarnissaat asaasarnissaallu - igaaminnik mamassusersiuinerminni alussaammik immikkoortumik atuisarnissaat - nerisassiat inaalineqaraangamik matuneqartarnissaannik puigugaqassanngitsut - nerisamik sinnerinik nerisanik tigooraaffimminnut utertitsissanngitsut - iggavimmi eqqissisimasumik akisussaassuseqartumillu pissusilersornissaat. <p>Iggavimmi nivningartagaq eqqiluisaarnissamut – aamma ajutuunnginnissamut tunngassuteqartunik imaqartoq nivingatinneqassaaq.</p> <p>Periutsit suleriaatsillu tamakku nerisassiorluni suliaqarnerni allani tamatigit sianigisassatut erseqqissartuarneqartassapput.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • nerisassianik assigiinngisitaartunik peqqinnartunillu nerisassiorsinnaassasut • nerisussat amerlassusaat nerisassiassallu pisaarsiariuminassasat naapertorlugit nerisassiornermi ilitersuutit piviusunngortitersinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Qaqorteqqasunik nerrinneq.</i> <p>Suliaassap siunertaraa kangiani ungallermi nerisaasartut qaqorteqqasunik tunngaveqartut, kalaallit nerisassaataannik pisiniarfimmilu pisiaasinnaasunik atuinikkut, kalaalerpalaartunngortinneqarnissaat.</p> <p>Qaqorteqqasunik nerrinneq tassaavoq nerisassiaararpassuarnik tamakkulu akussaannik sanaat ataatsikkut nerliunneqartut. Tamatumunnga ilanngullugit akuutissat assigiinngitsorpassuit atorveqartarput. Internettimi nerisassiornissamut ilitersuutit tamakkununnga tunngassuteqartut nassaariortorsigit, akussat nunatsinni pineqarsinnaanngitsut allanngortissigit pisiniarfimmi kalaaliaqqamiluunniit pineqarsinnaasut atortoralugit.</p> <p>Nerisassiat makkuninnga akoqassapput: qaqorteqqasut, naatitat, neqi imaluunniit aalisakkat, iffiukkat akuutissallu.</p> <p>Atuartut eqimattaaqqanut marlunniit sisamanut inuttalinnut agguakkit qaqorteqqasunillu nerrisissaliortikkat. Eqimattat tamarmik nerisassiaat ataatsimoortillugit sassaalliutigineqassapput. Nerineq kangiani ungallermit aqqissuussiuk, taamaaliornissinni natermi aki-seeqqanut issaasimassaasi niutsiveeqqallu aammalu nerinermi qisuit tigutsiseeqqat atorlu git nerigitsi.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartoq eqqaamasaatissaminik nuannersuliamik taalluartaagassiussaaq. • Maluginiaruk atuartup iggavimmi eqqiluisaarnermut ajutuunnginnissamullu maleruagassat malinnerai. • Atuartup maleruagassat eqqaamasassat pappiaramut A4-ramut allallugit portfoliominit toqqussavai. 	<p>www.arlafoods.dk (nerisassiornermut ilitsersuutit, atortussat, ingerlatitseqqit-tarfiit il.il..)</p> <p>www.danskeslagterier.dk</p> <p>www.alvin.dk (pinnguaateeqqat assigsaallu.)</p> <p>www.sst.dk (peqqinnissamut aqutsisoqarfik)</p> <p>www.sum.dk (peqqinnissaq pillugu naalakkersuisoqarfik)</p> <p>www.infoguide.dk (ingerlatitseqqiisar-fippassuit aamma atuartitsinissamut malittarisassarpassuit)</p> <p>www.booksforcooks.dk</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartup nerisassiornissamut ilitsersuut nutaaq allassavaa allannguutit assigiinngitsut ilangullugit taamaaliornerminilu tunngavigisani ilangussorlugit. Tamatumunnga ilangullugu nerisassiap, nerisaqarnissamut ilitsersuutinut mleqqiullugu, peqqinnassusia nalilersorneqassaaq. • Kalaallit kangianilu ungallermiut nerisassiaasa, nerisassiassanik atuinerisa sunilu akoqartinneqarnerisa assigiinngissutaat assigiissutaallu oqaloqatigiissutigisigit. • Nerisassiat takujuminassusaat oqallisigisigit. 	<p>Internetti ilaatigut quppersakkat makku.</p> <p>http://www.15opskrifter.dk/view.asp?ID=1</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nerisassiornermi nalinginnaasumik periutisnik atuisinnaassasut, soorlu: iganeq, siatsineq iffiornerlu 	<p>Nerisassiassaq aalajangersimasooq ataaseq assigiinngitsunik periuseqarnikkut nerisassiarineqassaaq, soorlu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Manniit</i> <ul style="list-style-type: none"> - siatsivimmi sianneqassapput ammassannillu panertunik illulerlugit nerineqassallutik (siatsineq) - iganeqassapput manninnillu salat-iliarineqassallutik iffiukkiaaqqanillu illulerlugit nerineqassallutik (iganeq) - lagkagip nataassaatur qaleriaakkatut sananeqassapput (iffiorneq) - lagkagimi cremetut (igaatur/nipititsissutitut) atorneqassapput kinguleqquutitullu sassaallitigineqarlutik.
<ul style="list-style-type: none"> • pisiniarnissamik sulinissamillu piareersaasinnaassasut ataatsimoorlutillu iggavimmi suliasaminnik agguasisinnaassasut • sumiiffinni pissutsit nerisassat katiterneqarnissaannik inner-suutit aningaasaqarnerlu tunngavigalugit nerisassiassanik piareersaallutillu katiterisinnaassasut • kalaallit nerisassiaannik kalaaliminernik naliginnaasunik atortoqarlutik piareersaal lutillu nerisassiorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Upernaami nuannaarsaqatigiinneq.</i> Atuartut atuaqatigiittut nuannaarsaqatigiinnissamik piareersaassapput qulequtaralugu "Upernaaq". Atuartut qulequtaritinneqartoq tunngaviliullugu piareersaassapput, pisiniassapput nerisassiorlutillu aammalu pinnersaallutillu sassaalliillutik. Atuartut makkuninnga sulinerminni sinaakkutissaqartinneqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - Atuartumut ataatsimut aalajangersimasumik aningaasanik atugassiiisoqassaaq. - Nerisassiassat immikkoortukkaat tamarmik nerisassiornermi ilanngussorneqassapput. - Nerisassat peqqinnartuullutillu ukiup qanoq ilineranut naleqqussagaassapput. - Suliassap immikkoortuinut tamanut pilersaarusiortoqassaaq, soorlu: pilersaarusiorneq, pisiniarneq, piareersaneq, eqqiaaneq, nerriviliorneq pinnersaanerlu, iluarsaassineq, sassaalliineq il.il.. Pilersaarusiortu atuartunit suliarineqalersinnagit ilinniartitsisumit akuerineqqaartassapput. - Atuartut tamarmik suliassanut tamanut suleqataassapput. - Neriviliorneq, pinnersaneq, nipilersuutit pinnguaatillu tamarmik "Qulequttamat upernaamat" tunngassuteqassapput. - Atuartut nerisassiornissamat ilitersuutit internettimi, atuakkani tamakkualuunniit assigisaanni pissarsiussapput. Nerisassiornissamat ilitersuutit oqaatsitigut kingornussassiarineqarsimappata tamakku allatorneqassapput amerlassutsit, uuttortaait assigisaallu ilanngullugit.
<ul style="list-style-type: none"> • sulinerminni siuner-tamut naleqquttunik timiminnik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sulinermi timikkut pissusilersuutissat</i> Ilinniartitsisup eqaarsaarnermi ilinniartitsisoq, napparsimasunik paarsisoq imaluunniit sundhedsplejerski aggersassavaa taassumallu nerisassiornermi iggavimmilu sulinermi timikkut pissusilersuutissat eqqortut ilinniartitsissutigissavai. Timikkut pissusilersuutissat tamakku ilikkartinniarneqassapput taamaaliornikkut nerisassiornermi nalinginnaasumik atorneqalersinnaaqqullugit.
<ul style="list-style-type: none"> • uuttortaatinik usersaatinillu assigiinngitsunik ajornartorsioratik atuisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematikkimi imaluunniit pinngortitalerinerneq atuartitsineq ikiorsiullugu uuttortaaneq naatsorsuinerlu sammeneqassapput. Tamatumunnga ilanngullugit uuttortaaneq usersaanermilu atortuutit atorneqartarnissaat nerisassiornermi tamani ilinniartitsissutigiarneqartassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • nerisassiornermi ilitersuutit kalaallisuunik qallunaatuunillu atuisinnaassasut aammalu Internettimi taamaattunik ujarlersinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Takuuk suliaq "Upernaaq pillugu qulequtaq"

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartup periusissatut ilikkakkani nassuiarsinnaallugillu oqaluttuarisinnaallugi ilu piviusunnngortitersinnaassavai. • Atuartumut, nerisassiassap periutsini assigiinngitsuni eqqartorneqartuni allanngoriartortarnissaanik ilimagisaa, eqqoriartiguk. • Atuartunut eqqartortiguk allanngoriartorneq qanoq <ul style="list-style-type: none"> - mamassusaatigut malugineqarsinnaanersoq - isikkuatigut malugineqarsinnaanersoq - allatigut malugineqarsinnaanersoq. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartup pilersaarusionermi immikkoortortat tamaasa aammalu nerisassiornissamat ilitsersuutit portfoliominut toqqortissavai • Nerrisilinnginnermi nerriviliq nerisassanik sassaalliiffusooq inilu nuannaqaatigiinnissamat pinnersarneqarluni piareersimasooq atuartunut assiliortortikkit. Atuartut portfolioannut assilisat toqqortinneqassapput. • Aningaasatigut nalunaarsuutit isertitat akiliutillu tamaasa ilanngullugit oqaasertalersorlugillu atuartuni suleqatigiinnit tunniunneqassapput: aningaasartuutissatut pilersaarutaasut eqqortinneqarpat, allatut iliornikkut pisiniartoqarsinnaasimagaluarpa il.il.. • Atuartup ullorsiuatiminut www-ujarlerfissat pitsaasut pingaarteqartullu toqqortissavai. • Maluginiaruk, nerisassiat qulequttamat naleqqunnersut aammalu nerisassat pillugit siunnersuutininut naleqqunnersut. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut inunnik sulinerminni ajunngitsumik timimikkut pissusilersortunik assiliortuillutik nivinngagassiussapput. • Atuartut akuttoqatigiissaarinertalimmik qititsinneqassapput timikkut aalaassis-sanik eqqortunik tamanik imalimmik aamma "qitittoqarsinnaavoq" "Kongens efterfølger" qittasigalugu. Taamaaliornermi erinarsortoqarlunilu igat aalaterutillu qisuit tumerparpaarineqarsinnaapput. • Atuartut tullerriaartillugit sulinerminni aalaasissanik pitsaasunik takutitsisikkit. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Uuttuutit assigiinngitsut sungiusarniarlugit atuartut marlukkaarlutik imminnut apereqattaassinnaapput assersuutigalugu liiterimut deciliterit qassiunersut milli-liiterillu qassiunersut..... il.il.. • Maluginiaruk atuartut nerisassiornermi nerisassiornermi ilitsersuutini uuttortaatigeqquneqartut naalanneraat/atorneraat. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Takukkit "Upernaaq pillugu qulequttami" suliassiissutit. 	

Ilusilersuineq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • atortussanik assi-giinngitsunik tamakku-nunngalu misissuinerlut naluungisaqarlutillu misilittagaqassat • piareersaalluni titartaanermut periutsinik assigiinngitsunik naluungisaqarlutillu atuisinnaassat • titartakkat naapertorlugit ikkussuinerlut periaatsit ataasiakkaat nalunagillu atorsinnaassagaat • atuartitsissutini allani naluungisatifik misilittakkatillu atorsinnaassagaat • ilutsit tamakkulu atornerqarnerinut piusaqaataasunik piler-sisisinnaassat suliassarlu isumassarsiamiit naammassineqarnissaanut aaqqisuussinnaassagaat 	<p>Ilusilersuinermit suliaqarnermi atortussanik misissuineq naluungisaqarnerlu aallaaviususaapput.</p> <p>Suliat ingerlanneranni misissuinermit naluungilikkat ullorsiutinut portfoliumulluunniit allatorlugit toqqortiterneqartassapput. Pissusissamisussaaq atuartitsissutissat allat ilusilersuinermit-ilinniartitsinermit-ingerlatsinermit ilanngussallugit. Tamatumunnga ilanngullugit atuartitsissutissat akimorlugit sulisarnissat piukkunnaateqarput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Alussaatinik-ilusilersuineq.</i> Atuartut alussaatinik 10-15-inik assigiinngitsunik takusassinneqassapput. Sananeqaataat ilusaallu assigiinngitsuussapput. Atuartut angerlaallugu suliasinneqassapput alussaatiiornermi atortussat assigiinngitsut tamakkerniarsaralugit nassaariniassallugit. Atuartut naluungiligaat atortussatullu siunnersuutaat saqqummiussorneqassapput alussaatiarinerqarsinnaasullu tullerriiarlugit allatornerqassallutik. Atuartut ataatsimoorlutik atortussat alussaatiarinerqarsinnaasut makkununga immikkoortitissavaat: atortussat alussaatiarinerqarsinnaasut atortussat alutornartut taamaatorli atoruminaasut, alussaatiassat atornerqarsinnaasut kisiannili suli misiligarnerqarsimangitsut. <p>Atuartut marlunniit sisamanut inuttalinnut eqimattakkaartinneqassapput atortussanillu tallimanik suli atornerqarsimangitsunik atortoqarlutik alussaatiarinerqarsinnaasullutik aammalu alussaatiarinerqarsinnaasut atoruminassusaannik misileraassinneqassallutik. Misiligusiiornermi titartaaneq, pappiaqqamut ilusilersueqqaarneq, qisummut, kanaartanut imaluunniit marrarmut ilusilersueqqaarneq atussallugit pitsaasuussaaq. Atuartut isumassarsiaminnik siunnersuusiaminnillu eqimattamut allamut saqqummiussissapput taakkuninngalu kinguneqartitsiniartumik siunnersorneqassallutik.</p> <p>Atuartut ilaatigut qisunnik, marrarmik gummiimillu katiterinermit sungiusartinneqassapput. Atuartut isumassarsiatik atortussanik akuleriissitanik nutaanik tallimanik atortoqarlutik ilinniartitsisuni tamakkununga attuumassuteqartuni misilerassavaat.</p>

Ilusilersuineq

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Isumassarsiatut siunnersuutit allattukkallu allat atuartup portfolioanut toqqortereqassapput. • Atuartut atortussiat makkua nalunagillu ilisarisinnaassavaat igalaamineq, plastikki, gummi, annoraassiassat assigiinngitsut, marriat, savimerngit pinngortitamillu atortussiat assigiinngitsut, soorlu savap meqqui, ivikkat kanaartaat, ujaqqat il.il.. • Angisuumik nivinngagassiorit assinganillu atuartunut tullerriaaraluni allattuiffisiorlutit allattuiffissaq ammukaartunut sisamanut immikkoortinneqarsimassaaq makkuninnga allattuiffissanut: <ol style="list-style-type: none"> 1. Suusinnaasup atia assilineqarneralu. 2. Atortussatut atorneqarsinnaasut nalinginnaasut atii. 3. Atuaqatigiit atuartulluunniit misissugassaasa atortussap atia. 4. Atortussat siunertaminut naleqquttumik atuuttut atii. <p>Qulequttat suliarineqareernerini nivinngagassiaruarmut nivingasumut suliaq allattorneqartassaaq assinganillu atuartup mikisumik allattaavianut allakkat assilineqartassallutik.</p> • Oqaloqatigiissutigisiuk alussaait plastikkitt, qisuit imaluunniit savimernit atorlugit qanorinnersoq. Sorleq nerrisigalugu iluarnersaava? • Atortussat allat oqallisigisigit. Qanormita issava ujarak atorlugu nerigaanni. • Maluginiaruk atuartup atortussat sorliit nerissutaasinnaanerat nerinermilu atorneqarsinnaanerata maluginiarsimaneraa. • Isumassarsiamit naammassillugu sananeranut ingerlasimaneq titartakkatut tullerriaakkatut atuartup takusassiarissavaa. • Atuartut ilinniartitsisunut atortussianik nalunnginnittunut atortussatut siunnersuutaannik saqqummiisikkitt. 	<p>Ilinniartitaaneq pillugu ministereqarfik Atuarfeqarnermut immikkoortortaarfia Temahæfte nr. 8 ”Arkitektur og design” R. Broby Johansen ”Hverdagskunst – Verdenskunst” Nordisk forlag 1946 Bjarne Kildegaard: ”Kældt på til tiden” Nationalmuseet, Tiderne skifter 1993 Flemming Skude: ”Arv og avantgarde” Amanda 1992 Billedpædagogisk Tidsskrift, Danmarks formningslærerforening. CD-rom: ”Kimono”</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • misilittagarilikkanut katersinermi periusaasartunik ajornaatsunik nalunngisagassasut • suliffissuarni atugasani ilusilersuisarnermi nalunngisassanik aallaqqaataasunik nalunngisaqalersimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Afrikamut angalaarit.</i> Atuartut eqimattaqqanun agguaaneqassapput. Oqaluttunneqaaqassapput tamarmiullutik timmisartup nakkarnerani annattuusimanagerlugit. Nunamut nalunartumut nunnissimapput - immaqa Afrikamut. Nerisassat puussiamiittut imerlu kisimik inuussutissaapput. Annattut eqimattakkaat makkuninnga atortussaqqarput: savik ukusartoq, meqqutit angisuut marluk sapanngiassanullu ujalussat imusat sisamat. Tamakku eqimattanun tunniunneqassapput. Afrikami pinngortitami atortussaasinnaasutut ilimagisat atortoralugit eqimattat sakkuutissanik sisamanik assigiinngitsunik sananiarsarissapput, soorlu puuguttanik, nerinermi atortunik, atisanik assigisaannilluunniit. a) Eqimattat isumaqatigiissutigissavaat sakkuutissat sorliit pingaernerpaatinneqassanersut. Taamaalioreerunik atuartut sakkuutissat tamaasa eqqarsaatigalugit makkua allaaserissavaat: - sakkuutissaq atorlugu qanoq iliorsinnaasariaqarneq (atortussap atuuffissai) - sakkuutissiornermi suut atortorineqarsinnaassanersut - atortussat sorliit sakkuutissiornermi atorneqassanersut - sakkuutissiap isikkussaa. b) Sakkuutissiat tamarmik sammivinnit assigiinngitsuniit isigalugit ilusissaat titartarneqassapput – aamma qanoq atorneqartariaqarneri. Atortuusinnaasut allat aamma nalunaarsorlugit allatorneqassapput. c) Naggataagut atuartut sakkuutissiasatut titartakkat ilaannik ataatsimik sanatinneqassapput sananermilu atortorisat pitsaassusaannik pitsaanngissusaannillu nalunaarusiortinneqassallutik.
<ul style="list-style-type: none"> • kulturip oqaluttuarisaanerani pissusitoqqallu nalinginnaasut eqqarsaatigalugit taakkunani naleqartitsinernik nalunngisaqarlutillu paasinnissimassasut • ulluinnarni atortusianik ineriartortitsimanermi atortorisat, pissusitoqqat kulturillu pisooqataasimanerini nalunngisagassasut • kallaallit ulluinnarni atortorisartagaasa ataasiakkaat ineriartortinneqarsimanerini immikkut nalunngisagassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>"Kulturikkut-pigisaq"</i> Atuartut tamaasa kalaallit "pigisaannik" suusinnaasumik toqqartuisikkat / nassartikkat. Pigisaq taanna maannakkut inuiaqatigiinniit ilusilersuinermiillu isigalugu paasisitsiniutigneqassaaq. Taamaaliordermi ilaatigut Internetti, quppersakkat atuakkallu allat suliamut tunngasinnaasut aammalu ilinniartitsisut allallu inersimasut suliamut tassunga tunngassuteqartumik nalunngisaat tunngavissarsiorfigalugit atorneqassapput: Pigisaq sumi sananeqarsimava? Atortussiat allat atorlugit sananeqarnikuusimava? Pigisap taassuma suna allanit immikkuullarissutigaa? Pigisaq taanna sumi atorneqartarpa? Amerlasuulialugulu sananeqartarpa imaluunniit assaannarmik sanaajua? Pigisap taassuma piginnittuni pillugu suna ersersippaa? Taamaalioreernermi nalunngisat tunngavigalugit inerniliisoqassaaq: pigisaq timersornermut, sunngiffimmut imaluunniit ulluinnarni atortussanut attuumasuteqarnersoq pigisaq inuusuttunut pigiuminartua pigisaq akikinnerusunngorlugu sanaajusimava pigisap taassumarpiaap pigisanut assingusunut allanut naleqqiullugu pitsaanerulluinnarneranik tunngavilersuutit.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Misissukkat nalunaarsuutillu allattukkat atuartup portfolioanut toqqorterneqasapput. • Atuartut paasissutissanik suliassap ingerlanneqarneranut tunngassuteqartunik ullorsiutaannut allattuisikkat. • Suliniissamat pilersaarusiamik, immaqa allattukkanik krydsilersuivissaliornikkut, sanagitsi. Taanna atuartut portfolioannut toqqorneqassaaq. • Sulinerup ingerlanerani immikkoortut qinikkat atuartumut seqersittaatikkoortilugit saqqummiutitikkat saqqummiussinermilu makkua imaritikkat: <ul style="list-style-type: none"> - Isumassarsiat suut pinngorpat? - Isumassarsiat suut atorumaneqanngillat? - Isumassarsiat suut ingerlatiinnarumaneqarpat? - Isumassarianut ingerlatiinnarumasanut tamanut tunngavigisanik marlunnik saqqummiussineq. • Atuartut peqatigalugit suliap aallartinnginnerani nalilersuutissamik sanaaqaritsi. Assersuutigalugu makkua aallaavigneqarsinnaapput: <ul style="list-style-type: none"> - Atuuffissamat nalunaarsuut pingasunik amerlanernilluunniit atuuffissartalik = 5 point - Atortussanut siunnersuutit pingasunit amerlanerusut = 5 point - Atortussanik toqqartuinermi tunngavigisat pingasut sinnerlugit nalunaarneqarsimanagerat = 5 Point - Atortussap titartakkatut piareersarneqarnerani titartakkat pingasunit amerlanerusut = 5 point - • Atortussat naammassiat saqqummersissigut – ataatsimoorullugulu nalilersuigitsi. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartoq nammineq ”pigisaminut” nalunngisaminik – suliassap apeqquutitai eqikkarnertaalu aallaavigalugit - saqqummiussissaaq. • Maluginiaruk atuartoq suusinnaasut takusimanngisami oqaluttuarisaanikkut tunulequtaannik nalunngisaqarneris imaluunniit tunngavilersukkamik eqqoriaasinnaanersoq. • Maluginiaruk atuartup atortussat tamakkulu atorneqarsinnaaneri pillugit nalunngisarilersimasani atornerai. • Allattukkat liistillu atuartup portfolioanut toqqorneqassapput. • Angajoqqaat atuaqatigiilluunniit allat isiginnaagassaannik allattukkanik takussutissianillu saqqummersitsigitsi. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
	<ul style="list-style-type: none"> • ”Kulturikkut-pigisaq” – II. Atuaqatigiit oqalliseqatigikkat atortut suut makkununga pingaaruteqarnerpaanersut <ul style="list-style-type: none"> - piniartumut - ilinniartitsisumut - palasimut - meeqqamut 1.klassimi atuartumut - allanut. Tulleriaakkanik allattuigitsi. <ul style="list-style-type: none"> - Paasiniarsiuk suna pigisaq Kalaallit Nunaanni sivisunerpaamik oqaluttuassartaqarnersoq. - Pigisaq Kalaallit Nunaanni pilersinneqarsimasoq, ineriartortinneqarsimasoq atorneqartarsimasorlu nassaarisiuk. - Pigisaq taanna oqaluttuarisaaneralu pillugit allagaqaasioritsi assitalersukkamik, soorlu atuakkioritsi, aviisitut saqqummersittakkamut allaatigisaqaritsi, internettimi quppersakkami innersuussivilioritsi il.il.
<ul style="list-style-type: none"> • IT suliarinnikkallarnernut paasistissanillu ujartuinnermut atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Qarasaasiami atuakkiaq.</i> Atuartut qarasaasiami atuakkioritikkat assersuutigalugu quppersagaliornikkut. Kalaallit atortuannik qinersigitsi. Quppernertut allanut tamatumunnga tunngassut eqartunut innersuussivilioritsi. Allattorsigit. Nalunaarusiorsiuk pigisap sumit sananeqaateqarnera. Nassuiarsiuk atortussat suut qangaaniit atortorineqartartunut taarsiullugit ullumikkut kalaallit pigisatoqaannik sananermi atorneqartarnersut. Atortussat allat ukiut 50 – 100-jut matuma siornagut atorneqartartut toqqartoriarlugit allaaserisigit. Qarasaasiap titartaanermut program-ia atorlugu atortussiap siunissami qanoq isikkoqarumaarsinnaanissaa titartarsiuk. Kulturinit allanit atortussianik tamatumunnga assingusunik nassaartoritsi tamatumunngalu tunngasunik paasistutissanik katersillusi.
<ul style="list-style-type: none"> • suliaq pillugu oqariartaatsit pisariaqartut kalaallisut qallunaatullu nalunngisaqarfigissagaat atorsinnaassagaallu 	<p>Kalaallisut qallunaatullu allasimasut atorsigit. Piumasarisiuk ”atortussap” kalaallisut qallunaatullu taaguutai allakkiami atorneqassasut. Oqaatsit taakku sulinermit atortutut nalinginnaasutut atorsigit.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartup ujarliutit nalunngisaqarfiginerai atorsinnaallugillu. • Maluginiaruk atuartup atuariup titartaanermut program-ia missingisser-suusiornermut atorsinnaaneraa. • Atuartoq atuakkiaminik – pisariaqarpat atuariup atuakkanik atorniartarfiani – saqqummersitsisiguk. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Oqariartaatsit nutaat pillugit oqaatsit marluk taakkua atorlugit ordbogilioritsi. • Saqqummiussinerni oqaatsit marluk taakku atortarsigit. 	

Eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq

Eqqumiitsuliorneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • tuschi aamma aamarsuaq aqerluusallu qalipaattillit atornerini periusisat tunngaviusut nalungisaqarfigissa-gaat 	<p>Uani annertunerusutigit titartaanermi periutsinik, titartaanermi atortussanik titartaanermilu ersersitseriaatsinik qulequttani makkunani sammisaqartoqassaaq:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inuk assilillugu titartaaneq, imminut assililluni titartaaneq, uumasunik kiffiakkanik titartaaneq, naatitanik iliorakkanik titartaaneq imaluunniit ujaqqanik aamma niaqqup saanikuinik titartaaneq. - Titartakkanik tullerijaaakkanik oqaluttuurtunik titartaaneq, oqaluttuanik tunngaveqartunik titartaaneq aamma plalat-inik naqinnernillu titartaaneq. - Alannortalersukkanik titartaaneq, qernertut/qaqortullu atorlugit ersersitsineq aammalu assigiinngitsunik alannguusaliorluni titartaaneq. - Qalipaasikkanik piviusunik piviusuunngitsunillu titartaaneq. - Assilissanik ilusilersukkanillu piareersaateqarnermi missingssersuutinik titartaaneq aammalu titartaanermi suliasanik sivisunerusumik isummersortariaqarfiusunik piareersaanermi missingssersuusiorneq. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Qaamaneq, alanngut qaamanerillu akunnattut.</i> A3 pappiarat, qalipaait aqitsut pingasut, aqerluusat imaluunniit aamarsuit titartaatissiat assigiinngitsunik qalipaattillit qalipaaserneqarnermikullu sakkortussusillit. Atuartoq assilisassaminik toqqaassaaq toqqakkanilu qaamanearluartumut ilissavaa ullup qaamarnganut imaluunniit innaallagissap qaamarnganut. Siullermik qaamanerusut tamarnik qaamasumik titartarneqassapput. Tulliarnik taarnerusortai qalipaammik allamik titartarneqassapput. Qalipaallu akunnattumik qaamanilik kingulleq atorlugu sinneri erseqqissarneqassapput. Qalipaaitini toqqakkat assilisamat naleqquttuusinnaapput, qalipaait akuleriinnermikkuq qaqorsisartut atorneqarsinnaapput imaluunniit atuartup qalipaait nuannarisai atorneqarsinnaalutik.
<ul style="list-style-type: none"> • qalipaait paneraangamik qillertittartut, imilertakkat imaluunniit imermik akusakkat allat atorlugit qalipaanermi periusaasartunik tunngaviusunik nalungisaqassasut 	<p>Qalipaanermi suliarineqassapput qalipaanermi periaatsit aamma atortussat aammalu qalipaariaatsit qalipaanermilu ersersinniakkat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - qillertittartunik qalipaaneq, tarnussineq imilertakkanillu qalipaanermi periaatsit - inunnik assiliilluni qalipaaneq, iliorakkanik aamma pinngortitaq assilillugit qalipaaneq - qalipaaneq eqqarsaatinik ersersitsiniarnerusiq - qalipaaneq eqqumiitsuliorpalaarnerusiq - isiginnaartitsinermut isiginnaartitsinermilu tunulequtassanut tunngasunik qalipaaneq - akooreriaatsit, tunua qalipariarlugu aqitsunik qalipaaneq assilissanilluunniit assigiinngitsunik katiterilluni qalipaaneq. <ul style="list-style-type: none"> • Tarranik qaamasunik akunnattunillu qalipaateqarneq: qulaani eqqartorneqartutut suliaqartoqassaaq taamaallaat qalipaait imerpalasut pingasut atorlugit. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Qalipakkat oqaluttuurtut.</i> Pappiara A3 imaluunniit anginerusiq masajaatsoq atorsiuk. Qalipaait imerpalasut assigiinngitsut marluk qalipaaitillu manngertut atorsigit. Nipilersuutit pingasut assigiinngitsut nipilersuutigigitigalugit tamaasa immikkut nipilersorneqarnerini atuartut pappiaramut A3-mut anginerusumulluunniit qalipaasikkat. Qalipagaq ataaseq toqqarneqassaaq. Qalipakkat qalipanneqarnermini ersersinniagaa qalipaqqinnikkut sakkortusarneqassaaq. Oqaloqatigiissutigisiuk qalipaait sorliit akuttoqatigiissaarinernik ersersitsillutik amiilaarnartunik, pissanganartunik, nuannersunik nuanniitsunilluunniit ersersitsinersut. Qalipakkat tunulequtaani ersersitat tunngavigalugit oqaluttuaq pilersinneqassaaq. A5-imut oqaluttualiap ilaanik tunngavilimmik titartaallusi missingssersuusioritsi. Missingssersuusiq qalipakkamat tunngaviusumut qalipaatinik manngersunik qalipaateqarnikkut assilinqassaaq. Qalipaait tulluuttut toqqartorsigit. Assersuutigalugu qalipakkami amiilaarnartumik ersersitsisoqassappat sinittoq amiilaarnartunik sinnattortoq qalipakkat tunulequtaanut ivertinneqarsinnaavoq. Tunulequtaq nuannersuuppat tissisaarisartoq tunulequttamat qalipaainikkut ivertinneqarsinnaavoq il.il..

Eqqumiitsuliorneq illussanillu titartaaneq

Eqqumiitsuliorneq	
Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Alloriarfimmi tassani naliliisarnissamat piomasagaataasut ingerlatsinermut naammassisanullu tunngassuteqarput. Maluginiaruk suliat ataasiakkaat qanoq naammassineqartarnersut. Soorlu: nipititsinermi nipititassap sinaa tikivillugu nipititsisoqarsimava, liimmip nipititassani iluamik nipitissimavaa, qalipagassap sinaa ilanngullugu qalipanneqarsimava, qiortagassaq eqqortumik qiortarneqarsimava il.il.. Tamakkununga ilanngullugu atuartup suliassanik assigiinngitsunik naammassinissinnaanermigut ineriartornera aamma nalilersorneqartassaaq. Taamaatumik atuartup suliassanut piareersaatitut titartagai, suliai tamakkulu assigisaat portfolioanut toqqortiterneqartassapput. • Maluginiaruk atuortoq <ul style="list-style-type: none"> - iliorakkat assilialiallu assilillugit titartaasinnaanersoq taamaaliornerninilu qaamaneq tarrartallu ilanngussorsinnaanera - suliassanik piareersaanermini missingissersuusiaminik atugaqarsinnaanersoq - sivisunerusumik suliassani aqutarisinnaanera. • Atuartup titartakkani, qalipakkani imaluunniit ilusilersukkani saqqummiutissavai/saqqummersisavai ataatsimoorullugillu suliat nalilersorneqartassapput – ilanngullugillu nalilersorneqartassapput sulianik ingerlatsisimaneq sulianullu tunniusimassuseq. 	<p>Portfolio-katersuiffik kamippaat illerfiusartaannik imaluunniit pisiniarfimmiit pappiaranik qeratasuunik pissarsianik sananeqarsinnaavoq. Imaluunniit Ikea, Barfoed og Christensen-imiit pappiaranik qeratasuuliamik sanaaq pisiarineqarsinnaavoq, A4-ratullu angissusilik plastikki Posselt Skolemateriel-imit pisiarineqarsinnaavoq.</p> <p><i>Atuakkat quppersakkat (alloriarfinnut pingasunut tamanut):</i> ”Kunst i Grønland”, Bodil Kaalund ”Dansk kunst”, Hans Edward Nørregård-Nielsen ”Kunstens historie”, E.H. Gombrich ”Den store bog om maleriets historie”, Wendy Beckett</p> <p><i>Titartaanissamat ilitsersuutit (alloriarfinnut pingasuusunut tamanut):</i> ”At tegne er at se”; Betty Edwards ”Sådan tegner du landskaber og bybilleder;” Bruce Robertson ”Tegn med børn”; Mona Brookes</p> <p><i>Titartaanermi qissimillattaagassatut atuakkat (alloriarfinnut pingasuusunut tamanut):</i> Fortællinger og akvareller; Jens Kreutzmann Tryllespejl; M.C. Escher</p> <p><i>Atuakkat aamma atuagassiat titartaanermi ilinniartitsisunut atugassiat:</i> ”Billedtid”; Ingelise Flensborg ”Billedpædagogisk tidsskrift”, Danmarks formningslærerforening</p> <p><i>Pilersuiffimmi atorneqarsinnaasut:</i> ”I begyndelsen var billedet” Danmarks billedkunstlærere, 1998, 37.147/ assiliororneqarsinnaasut atuartitsinissamat ingerlatsinissami atugassiat. ”Kunst for børn”, Whelan, Håndbog for kunstlærere. 37.147 ”Vi laver tegneserier”, 74.901/ klasse sæt ”Kunst i vort århundrede”, Richter Felix, 70.917/ seqersitakkat ”Kunstproduktioner” og andre materialer. Forlaget de unges kunstkreds, 1992, 70.1/ assileqqitanik katersat. ”Reformationstidens malere”, 74.13/ video ”Mellem Himmel og helvede”, 74.6 /video kalkimik qalipakkat pillugit Tegn et menneske, 74.901/ video</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut periartaatsiminnik assigiinngitsunik akunnerminni saqqummiisikkitt. • Maluginiaruk atuartup qalipaait imermik akusakkat assigiinngitsut assigiinngitsunik periuseqarluni atorsinnaanera. • Sulianik saqqummiinermi aamma saqqummersitsinermi atuartut qalipaait imermik akusakkat atorneqarneranni periarfissaasut ajornakusoorutigisinnaasallu nassuiaatigisavaat. • Atuartut qalipagaannik saqqummiisikkitt – isummat isumarsiallu suliamik naammassiamik kinguleqartut. • Atuartut qalipaait sorliit nuannaanginnermik, nuannaanermik, sakkortusaanermik annilaanganermillu misigisimanermik pilersitsisarnerinik nassuiaasikkitt. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • atortussiornissamat eqqumiitsuliornissamullu aallaaviumik marraq suliarisinnaasagaat • atortussat assigiinngitsut atorlugit eqqumiitsulialgarniarsinnaassasut 	<p>Imaqarpassissunik sammisaqarnermi suliarineqassapput atortussat pillugit nalunngisassat, periartaatsit assigiinngitsut aammalu oqaluttuarpalaartumik takorluuinerlu tunngavigalugu saqqummiussuisinnaanerit.</p> <p>Atortussat: marraq, trylledj assigisaanillu plastikkiusunik sanaassiat allat. Tamatumunnga ilanngullugit atortorineqarsinnaapput qisuk, savimernit, pappiara/pappiara qeratasooq tamakualu assigisaat atortussat qeratasuut.</p> <p>Imaqarpassissunik suliaqarnermi periaatsit atorneqartussat makkuupput: atortussanik assigiinngitsunik ilusilersuineq, ikkussuineq atortussanillu suliaqarneq.</p> <p>Oqaluttuarpalaartuliorneq qulequttanut eqqumiitsulioriaatsinullu assigiinngitsunut tunngatinneqassaaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Marramineq sinittoq.</i> Ilusilersuinissaq marraq, modellervoksi trylledj-iluunniit atorlugit. Atuartut tulleriaallutik misigissutsinik malugisimasanilluunniit timertik tamaat atorlugu ersersitsiniassapput. Atuaqataasut minutsi ataaseq atorlugu aqerluusamik timip ersersinnia-gai assigiinngitsut titartaanermikkut missingissersuusiussavaat. Tamatuma kingorna minutsi ataaseq atorlugu modelervoksilu atorlugu missingissersuusiussapput. Misigissutsit amerlanersaat: nuannaarneq, isumalunneq, nuannaannginneq, kamanneq, paat-siveerusimaarneq, attuiumaneq, sorusussuseqannginneq, qasuneq il.il., takussutissiorneqareerpata atuartut tamarmik misigissutsimut malugisimasamulluunniit ataatsimut takussutis-siassaminnik aalajangersaassapput. Marramerngit ataaniit aallartillugit ilusilersuiner-mi sarnarfineqassapput. Mikisualukkaat soorlu kiinnat, assaat, qinngat il.il. ersersinneqassanngi-lat. Ilusilersugaq naammassineqarnermini 20 cm-eritut takissuseqarlunilu silissuseqarlunilu portussuseqassaaq. Taamaalinerani ilusilersugaq "itersimassaaq" sananeqaatsimigullu nammineerluni misigissuseq ersersinniarneqartoq takutissinnaassavaa. Atortorisat apeqqutaatillugit suliat uunanneqassapput panerserneqarlutilluunniit. Suliaq modellervoksimik sanaajuppat kaajallallugu sisamanik portfoliokarsimut ilisassanik assi-liortorneqassaaq.
<ul style="list-style-type: none"> • assilialianik assigiinngitsunik naqititerinernik assigiinngitsunik nalunngisaqarluti illu misilittagaqalersimassasut • atortussat assigiinngitsut periarfissarititaannik nalunngisaqarlutillu maluginiagarsimassasut • pappiaqqat angissusilersorneqartarnerinik pitsaassusaannillu nalunngisaqassasut 	<p>Naqitigassanik assilialiornermi ersersinnia galiornermilu suliarineqassapput:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sakkortuumik sakkukitsumillu naqititerinermi periaatsit. - Qaortunik qernertunillu qalipaasersuiner-mi ersersitassiorneq. - Allalersugaliorneq aamma alanngortalersuineq. <p>Naqitigassanik suliasiornermi titartaanermik – katiterinermillu atuineq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Peqitikkamik ilusiliaq.</i> Atortussat: A4 pappiara tuschilu qernertoq aqerluusarlunniit. Pappiara sisamariarlugu, arfinileriarlugu arfineq-pingasoriarlugulu qulluguk. Qullutsiterneqarnerani ilutsit pinngorsimasat tamaasa qiortarneqassapput. Qiortarneqarnerani ilutsit pinngortut tunngavigalugit allalersugaliortoqassaaq. Titarnerit toornerillu taamaallaat atorneqassapput. Iluseqartuliat tamarmik assigiinngitsuussapput. Allalersukkat tamarmik assiliorlorlugit amerlisarneqassapput assiliorlukkallu tamarmik angeqqatigiissapput. Atuartut tamarmik qullutsiterinikkut ilusiliatik utertissavaat. Taakkua assilissamik A4-mik angissusilimmik sananermi atorneqassapput taamaaliornermilu atuartut tamarmik eqqissisimarpalaartumik, sakkortorpalaarlumik, eqqissisimarpalaanngitsumik aammalu illugiiffaarinnik assilialiornermik misiliissapput. Atuartup assilialiaq ataaseq toqqassavaa. Assilialiaq taanna eqqortumik nipitinneqassaaq. Assilialiat tamarmik pappiaqqamut maniilakuluttumut A3-mik angissusilimmuut ivertinneqassapput. Katitikkamik assilialiaq tunngavigalugu sulineq ingerlateqqinneqassaaq linoleomut naqitaliornissaq siunertarlugu. Taamatut suliaqarneq aamma assinut siniliornermi tulleriaartunillu assilialiornermi atorneqarsinnaavoq.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilusilersugaq assiliortoriarlugu assit atuartut portfolioannut toqqortissigut. • Maluginiaruk atuartut atortussanik assigiinngitsorpassuarnik atuisinnaanersut aamma atortussat periarfissarititaannik nalunngisaqarnersut. • Atuartut namminneq ilutsimik pilersitsinermik sungiusarluarsimaannaanik sanassallugulu pikkoriffigilersimasaannik sanatillugit takutitsisikkitt. • Atuartut "isornartorsiuisussatut eqimattaliortikkitt". Atuartut eqimattakkaarlutik sulianik saqqummersitanik qimerluuisikkitt kinguneqartitsiniartumillu isornartorsiuisikkitt. • Atuartut marlukkaartillugit suliaat pillugit pitsaatitanik pitsaangitsitanillu imminnut isornartorsiortikkitt. Atuartut ullorsiutaannut isornartorsiuineri allattortikkitt. • Qaammat ataaseq uninngatitsereernikkut assilissat isornartorsiuinerlu qaqqeqqissigut. Paasiniarsiuk isornartorsiuisimaneq sulimaqatigineqarnersoq imaluunniit piffissami qaangiuttumi allamik isumataartoqarsimaneq. 	<p><i>Atortussat tigussaasut:</i> Atortussanik siunnersuutit ukua tunngavigalugit atuartitsinermi ingerlatsinissat ilikkagassatullu anguniagassat anguneqarsinnaapput: aqerluusat 6b aamma 3b qalipaait aqerluusaasiat assigiinngitsunik qalipaaitallit tusshit qernertut pingasunik assigiinngitsunik issusillit Kuglepennit Dunkit tuschinik imerpalasumik imallit qalipaait pingaarnert qalipaaitullu nalininnaanert qalipaallu qernertoq acryl-dunkit (assigisaalluunniit) qalipaait pingaarnert nalinginnaasullu aammalu qalipaait qernertoq qaqortorlu gouache-dunkit qalipaait pingaarnert nalinginnaasullu aammalu qernertoq qaqortoq pisariaqarpallu Pebeo qalipaasiutit angisuut qalipaasiutit akunnattut imilertakkanut qalipaasiutit angissusaat 8 - 10 (mikusut) marraq, pappiara qeratasooq, saviminiminaanuit, qisuminaanuit, nuersagassamininaanuit imilertakkanik qalipaait pitsaasut pisariaqarpat Pelikan-it</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Siunnersuutit missingissersuutit aammalu qanoq katiteriniarnermi tunngavilersuutit ullorsiutinut allattorneqassapput. • Atuortoq sulinermini ingerlasimaneramik – sulisimaneq tullerijaaqqissaarlugu – inigaqarsimanera tikillugu saqqummiisiguk. Maluginiaruk atuartup pappiaqqat, pappiaqqat angissusaat aamma naqitseriaatsit pillugit oqaatsit atugaat eqqortuunersut. • Maluginiaruk linoliomut naqitaq naqitassiornermi atugaatiginnut piomasagaataasunik naammassinnissimaneq: sinai erseqqissuunersut killigissuunersullu, qalipaaitaa erseqqilluarnersoq, qalipaaitai oqimaatiginnersut il.il.. 	<p>aammaarutissiamik titartaassutit qernertoq, qaqortoq aamma aappaluttoq qalipaait manngertut 12 stk., pisariaqarpat Caran Dache linoleo, falsæskpap, zink-imik qiortagassiat, iglaamernit, assilialionermut qalipaaitinik kaavititsisutit aamma kilortuutit assilissanik naqitsinermi qalipaaitissiat imermik akusakkat, qalipaait pingasut aamma qernertoq pappiaqqat; A3 aamma A4, qernertut, qaqortut qaserullu maniilakuluttut imilertakkanik qalipaavissiat pappiaqqat A4 aamma A3-mik angissusillit ruusassiassat, atuagassiat, paapiaqqat qeratasuut, pappiaqqat qeratasuut issusuut, pisiniarfimmi qeratasuunik puukut, limlakki, limstiftit, pappiaqqanut kakkersaat, inngigissaat, pijaat, saaliaqutit qalipaanermit ilitsiviit qalipaanermit ilitsiviit nerrivimmiittartut Katersat: Ujaqqat assigiinngitsut titartaanermit assilissat Naatitat assigiinngitsut p anertitat angisuut Assilissat pappiaramut qeratasuumut nipititat isumassarsiorfissat Assilissat pillugit quppersagaq Atuakkat quppersakkt, uumasut, naasut atisallu allallu Allaffissiaaqqat eqqumiitsuliortut assigiinngitsut assitalersugaat allallu.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • qalipaatinik akooriner-mi periutsinik tunngaviusunik nalunngisagassasut • sulianik inaarsaanermi periutsinik tunngaviusunik nalunngisagassasut 	<p>Suliassat amerlanerit qalipaasersuinermit itinerusumik nalunngisassat ilaannik imaqarput. Qalipaatinik tamakkualu akoorneqartarneri pillugit periartaatsinik suliaqarnermi pitsaanerussaag qalipaatinik amerlanngitsut toqqarneqartarnissaat. Qalipaatinik silarsuaannut isertitsiniarneq pimoorullugu nalorninaatsunngortillugulu ingerlanneqassaag. Qalipaatinik pingaarnert, qasertutut takkorliuuttartut qalipaatinik imminnut akoorneqarnerminni qaqortunngortartut il.il. sungiusaatigitikkitt.</p> <p>Suliassat takukkit: ”lys, mørke og mellemtoner”.</p> <p>Sanaat inaarsarneqassapput. Assilialiat sinilersorneqarsinnaapput imaluunniit ataqatigiissillugit, qulequtaq aalajangersimasooq tunngavigalugu il.il. saqqummersitassatut nivinngaatiterneqarsinnaallutik.</p> <p>Marrarmik imaqartungasuliat inaarsarneqassapput. Uunnanneqareernerini iluseqartuliat qalipanneqarlutilluunniit sikassaasorneqarsinnaapput. Taamaalioreernerup kingorna suliat naammassisat saqqummersinneqarsinnaapput.</p> <p>Marrarmik qequssiamillu assilissat tullerriaakkatut sanaat qeratasuumut ikkussorneqassapput nivinngaassorneqarlutillu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Qalipaatinik assileqqitanillu suliaqarneq.</i> Atuartut assileqqitanik suliaqassapput. Assilisassiat assingiinningsunik tunngavilersuinikkut, soorlu qalipaataat apeqqutaatillugit, immikkoortiterneqassapput. Assileqqitat misissorsigit: qalipaatinik ataasiakkaat allanit atornerqarnerusimappat, qalipaatinik akutitsut atornerqarsimappat aamma qalipaatinik atornerqartut suna oqaluttuarisinnaavaat.
<ul style="list-style-type: none"> • assilissat inunnuu inu-iaqatigiinni assigiinningsuni inooqataasunut pingaassusaannik nalunngisagarlutillu paasinissimassasut • eqqumiitsulioriaatsit ilisarnaataannik pingaarnernik assigiinningsunik nalunngisagarlutillu paasinissimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Assilissat oqaluttuarkittit.</i> Isumassarsiorfissatut eqqumiitsuliornermilu itinerusut pillugit nalunngisassanik suliaqarnermut ilaatillugu assiliaoqqat oqaluttuarpalaartut atornerqassapput tamakkulu qalipagaassapput titartagaallutillu. Ataani assilissat eqqartorneqartut piviusorpalaartuupput oqaluttuarpalaartuullutillu. Oqaloqatigiissutigisigit qalipaatinik oqaluttuarpalaartut, ersersitsinermit immikkualuttortat oqaluttuarpalaartut aammalu assilissami isigiumanersaq sumiinnersoq. - Michael Ancher (1900 miss.), Den døde fisker. - Eckersberg (1818), Det Nathansonske Familiebillede. - Hans Egede (1741), Eskimoisk Boldspil. <p>Nyklassisisme-miit Romantikkimiillu Impressionisme-mut 1800-jukkuni ikaarsaariarnermeersunik assilialianik oqaloqatigiissuteqarlusilu takusassiigitsi. 1900-kkunni Kalaallit Nunaanni qimerluuilluni oqaluttuarlunilu periartaatsimiit misileraanerulluni periartaatsimut ikaarsaariartuaarneq oqaloqatigiissutigisiuk.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk inaarsaanermi periusissarititaasut atuartumit eqqortumik atorneqarsimanersut. • Sungiusaatit, missingissersuusiat suliallu naammassiat atuartut portfolioanut toqqorterneqassapput – kingusinnerusukkullu naliliiluni oqaloqatigiinnermi atorneqassallutik. • Atuortoq assileqqitamik qalipaatai pillugit qalipaatiillu assimut isumaqassusaat pillugit nassuiaasersuisillugu saqqummiisiguk. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut allagaaqqianik assiliartalinnik, assilissanik qiortakkanik assileqqitanillu pappiaqqanut qeratasuunut nipitissuisikkitt piffissanilu assigiinngitsuni eqqumiitsuliornermi periaatsinik qalipaariaatinillu assilissanik – katitikkanik – isiginnaagassianik – illerfiisaliortillugit. • Maluginiaruk atuartut qalipaariaatsit impressionistisk-iusut, naturalistisk-iusut, ekspressionistisk-iusut kubistisk-iusullu nalunagillu tikkuartorsinnaaneraat. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • takorluuisinnaanertik atorlugu sulisinnaasasut • eqqarsaatitik misigis-sutsitillu takussutis-siorsinnaassagaat • ersersinnikkaminnik atortussanik, ilutsinik katiterinernillu toqqartuinnermikkut tunngaveqarnikkullu ersersitsinnaasasut • imarisaasoq isumarlu pillugit ersersitsinernerminni periuksinik tuluaritunik nassaartorsinnaasasut • Nammineq assilialionikkut ersersitsinernerminni allat assilialiaannik aallaaveqarlutillu atuisinnaasasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>”Ulloq pingaarnerpaaq”</i> Atuartut eqimattani marlunniit tallimanut inuttalinni suliaqartikkitt. Eqimattat tamarmik immikkoorlutik ataatsimoorullugu assiliasualiasap ilaanik suliaqassapput. Siullermik atuartut ataatsimoorullugu ”ullumik pingaarnerpaamik”; soorlu apersortinnermik, atualeqqaarnermik, seqinniarnermik, oqaluttuarisaanermi ullumik pingaaruteqartumik tamakkualuunniit assigisaannik toqqaassapput. Ullunik pingaaruteqartunik assilialiat isumassarsiorfissatut saqqummiunneqassapput, soorlu ”Børnelege” Pieter Bruegel den ældre-mit 1560-imi sanaava, ”Sct. Hans-blus på Skagens strand” P.S Krøyer, 1906-imeersoq imaluunniit ”Visionen om det grønlandske flag” Thue Christiansen-ip missingissersuusiaaraa 1984-imeersoq. Atuartut isumassarsiorfissamittut assilialiaq aalajangersimasooq toqqaassavaat. Assilissamiit tassangaanniit suusinnaasut tallimat, assilissamik immikkoorluinnaq pissuseqalersitsisut assilialiasamilu allatoortumik atorneqartussat toqqaarneqassapput. Soorlu qalipaaterpassuit kusanartut, pingaarnerutitaq qeqqaniitinneqartoq, isigeqqaagaq tassaavoq il.il.. Ataatsimoorussamik assilialiaq immikkoortiterneqassaaq, atuartullu eqimattakkaartut tamarmik immikkut immikkoortumik suliaqassapput. Suliassami ataatsimoorullugu anguniagassaq toqqaarneqassaaq, isumassarsiorfissatut assilialiamersuusinnaasoq; qalipaait tunulequtsersuutaasut, assip ersersinniagaa, assimi angisutsit assilialiamilu atortorineqartut il.il. tunngavilersuutigalugit, taamaaliornikkut assilialiaaqqat katiterlugit assiliasuannortinneqarnerminni ataqatigiissinnaanissaat anguniarlugu. Titartaanermi atugassat imaluunniit qalipaalluni sakkussat assilialiasap suunissaa tunngavigalugu toqqartorneqassapput. Assilialiap takutinniagaa suusannersooq isummorsorfigisiuk atortussallu tamanna tunngavigalugu toqqartorsigit: assilissami oqaluttuarineqartut qanilaarpasisuussappata atortussat ”sakkukippasissut”/imilertakkat/aqerluusaq/qalipaaitillu aqerluusaasat atorsigit oqaluttuariniakkallu oqimaatsorsiornerpasippata atortussat oqimaatsorsiornerartut qalipaait qillersisartut/pappiaqqanik alittuineq/qaqortumik qernertumillu naqitigassuineq atorsigit. Assilialiaq siliittumik sinilerneqassaaq sinissaalu assilialiami qalipaatinik atorneqartunik qalipaasersorneqassalluni.
<ul style="list-style-type: none"> • IT paasissutissarsiornermut, piareersagaqarnermut suliasanullu tamakkununga assigusunut atorsinnaassagaat • atuakkiat suliamut tunngassuteqartut paasissutissarsiornerminnut imaluunniit isumassarsiornerminnut atorsinnaassagaat • oqaatsit suliamut tunngassuteqartut kalaallisuut qallunaatuullu atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Eqqumiitsuliortup oqaluttuassartaa.</i> Atuartut qalipaasumik ujaqqanilluunniit assilialiorartumik tusaamasamik atuakkaniit Internettiimiilluunniit paasisassarsiorfigisassamik toqqaasikkitt. Atuartut tamarmik immikkut eqqumiitsuliortup inuunermini ineriartornerminilu piffissani assigiinngitsuni assilialiaanik ersiutaasunik nassaartortikkitt. Qarasaasiaq atorlugu assilissat oqaasertassiorlugillu oqaaseqarfigitinneqassapput. Internettimi ingerlatitseqqiffiit pisariaqartut allatorneqassapput. Suliat tamarmik katersuivimmu/atuakkiamut katersorneqassapput. Naggataatigut atuortoq eqqumiitsuliortup suliaanit isumassarsiaminik assilialiusaaq imaluunniit eqqumiitsuliortup suliaanik allannortiterilluni assilissamik ersersitsiniutiliussaaq. Qulequttat suliasallu tamarmik suliarineqarnerini atortussat taggisivimminnik taagorneqartassapput.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut tamaasa immikkut qalipaatinik suusinnaasunilluunniit assilialiornerminni isumassarsitsisimasunik oqaluttuartikkitt. • Atuartut tamaasa immikkut atuakkani qarasaasiamiluunniit "ulloq pingaartoq" pillugu qalipagaasumik, titartakkamik assigisaanilluunniit isumassarsitsisumik nassaarniartikkitt. Asseq pappiaramut qeratasuumut nipititiguk assinullu toq-qortikkanut ilanngullugu toqqortiguk. • Maluginiaruk atuartut qalipakkap ersersinniagaanut tulluarunik qalipaatinik atortusanilluunniit toqqartuinersut. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut atuakkanik internettimilu ujarlerfinnik pitsaanerpaanik nalunngisaminnik tulleriiaarisillugit allattuisikkitt. • Maluginiaruk atuartut suliaq pillugu oqaaserineqartartunik eqqortunik atuinersut. • Atuartut atuakkiaminnik/katersuiffimminnik pisariaqarpat atuarfimmi atuakkanik atorniartarfimmi saqqummersitsisikkitt. • Atuartoq allamiut oqaasii atukkani siulliit - kalaallisut/qallunaatulluunniit - atorlugit eqqumiitsuliortuutini pillugu oqalugiartiguk: eqqumiitsuliortoq qanoq ateqarpa, qanga inunngorpa, sulerisimava, eqqumiitsuliai qanoq ateqartinneqarpat il.il.. 	

Illussanik titartaaneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • sanaassamat atortussat sorliit atornerqarsinnaa-neri nalussanngikkaat • Kalaallit Nunaanni illuliornermi allanillu sanaartornermi atortorineqartartut nalussanngikkaat 	<p>Illussanik titartaaneq ininik illunillu sanaartukkanik, taakkualu uagutsinnut iluaniittuusunut taakkunungalu avatangiisaasunut pingaaruteqassusaannik, sulineruvoq.</p> <p>Illussanik titartaaneq tunngavigalugu init eqqartorneqarnerini eqqarsaatigineqartarput init nalinginnaasut sisamanik iigallit, aammali eqqarsaatigineqartarput init immikkut iliuuseqarfiusartut, soorlu suliffiit (sannaviit) qinuffiit (oqaluffinni) utaqqiffiit (utaqqisarfinni). Init aamma isumaqarput silami aalajangersimasunik sammisaqarnermi sumiiffigineqartartut, soorlu pinnguartarfiit, timersorfiit imaluunniit umiarsualiviit. Aammattaaq iniliortoqartarpoq tammaarfi lioraanni tupertalimmik iggavittalimmillu pinngortitami nunaminertaq aalajangersimasooq killilerlugu. Taamaattumik ini isumaqarpoq sumiiffiit tamarmik – isersimaffiit silamiittullu – inuit aalajangersimasunut atortagaat.</p> <p>Ataani qulequttat eqqartorneqartut pinngortitalerineri atuartitsineq suleqatigalugu suliarineqarsinnaapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Pinerluttorsiuutut suliaqarneq.</i> Atuartut eqimattanut agguaatierlugit sanaartukkamik misissuisikkitt: atuarfimmik, angerlarsimaffimmik assigisaanilluunniit. - atortussiat sanaartornermi atornerqarsimasut nalunaarsortikkitt. Sapinngisamik amerlanerpaat nalunaarsorsigit. Atortussiat ingerlaannarluni ilisarineqarsinnaanngitsut misissorneqassapput suunerilu paasinianeqassallutik. Ullorsiutinut allattuigitsi. - atortussiat assiliortorsigit. - apeqquutit makkua tunngavigalugit atortussianik misissuineri tullerriaarilluni allattuisoqassaaq: atortussiap atia sumit pinngorfia sumi sananeqarfia qanoq iliornikkut sananeqarsimanera sumi atornerqarsimanera qaava qanoq iluseqarpa atortussiap qanoq pissuseqarnera manngissusaa, aqissusaa, qajannaassusaa, qajannassusaa il.il..
<ul style="list-style-type: none"> • “najugaqarfii” assigiinngitsut allaaserisinnasagaat 	<p>Suliassaq tulliuutq inuiaqatigiilerineri eqquimtsuliornermilu atuartitsinerit suleqatigalugit ingerlanneqarsinnaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Illoqarfippassuit</i>. Atuartut eqimattanut agguaatikkitt nunamillu aalajangersimasumik kiisalu illoqarfimmik/sumiiffimmik aalajangersimasumik toqqaasillugit. Eqimattat sumiiffimmi tassani ineqarfiusut misissussavaat; suna atorlugu sananeqarsimappat, qanoq sananeqarsimappat, sianigisassat suuppat il.il.. Taamaalereerunik ini taanna assilillugu mikisunngorlugu sanassavaat. Eqimattami atuartut illuusiamik taamaattumik sananermi illuvimmik sananermi atortut sapinngisamik assiliniarsaralugit toqqartorniarsarissavaat.. Atuaqatigiit illup avatangiisiminut qanoq naleqqussagaasimanera allaaserissavaat: ”nunaanarmiikkuni”, nunaqarfimmiikkuni, illoqarfissuarmiikkuni, orpippassuaqarfimmiikkuni assigisaanilluunniit – aamma allaaserineqassapput sumiiffimmi inooriaatsip, silap, inuutisarsiuutit il.il. illup ilusilersorneqarneranut qanoq sunniuteqarsimaneri.
<ul style="list-style-type: none"> • init titartaaneq, uuttortaaneq, assilisat aamma allaatigisat atorlugit oqaluttuaralugillu nalunaarsorsinnaassagaat 	<p>Ingerlatassaq tulliuutq matematikkimi atuartitsineq suleqatigalugu ingerlanneqarsinnaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Namineq angerlarsimaffimmik uuttortaaneq.</i> Atuartut tamarmik namminneq angerlarsimaffitsik uuttortassavaat, toqqavimmigut anner-tussusaa aammalu init ataasiakkaat. Pisariaqarpat kommunimi teknikkikkut immikkoortor-taqarfimmi annertussutisip tamakkerluni titartagatit pissarsiarineqarsinnaapput. Atuartup init ataasiakkaat digitalimik assiliortussavai tamakkulu allakkiorluni ininik nas-suaasiornermi uppersaasatit takussutissiatullu atornerqassapput. Titartaaneq millimeterpapir tamakkuluunniit assigisaat atorlugit ingerlanneqassaaq.

Ilussanik titartaaneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<p>Atuartunut ataasiakkaanut tamanut portfolioortoqassaaq illerfiusamik. Atuartup suliani, missingissersuusiani naammassisanilu assigiinngitsut tassunga toqqortassavai. Atuartup suliaasa imminnut naleqqiussortarnerisigut nalilersortarnerisigullu ineriartонера ingerlaavartinneqarlunilu aalajangersimasumik anguniagaqarluni in gerlanneqassaaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartup qisummik atortussiat assigiinngitsut, savimernit, betonni, ujaqqat aamma igalaassat ilisarinnuullugillu taggiseqartilissavai. • Maluginiaruk atuartup <ul style="list-style-type: none"> - paasisimaneraa sanaartugaq atortussianik assigiinngitsorpassuarnik atortoqarluni sananeqarsimanera. • Eqimattat misissukkatik saqqummiussorlissigut. 	<p><i>Ilinniartitsisumut atuagassat:</i></p> <p>Ilinniartitaanermi ministereqarfik, atuarfimmik immikkoortortaarfia. Qulequttamut tunngatillugu saqqummersitaq nr. 8: "Arkitektur og Design"</p> <p>R. Broby Johansen: "Hverdagskunst – Verdenskunst", Nordisk Forlag 1946</p> <p>Lars Hegelund: "Tingene omkring os-arkitektur", Gjellerup-Gad 1984</p> <p>Steen Ejler Rasmussen: "Om at opleve arkitektur", Gads forlag 1975</p> <p>"Billedpædagogisk Tidsskrift", Danmarks Formningslærerforening</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartup suliaminik aallartitsilersinnani suliasani piareersarsinnaaneraa paasisutissanillu naammattunik pissarsiniarsimansoq. • Atuartoqatigiit assersuutitut millisitamik illuliaminni ilutsit, atortussat il.il. pillugit eqqarsaataannik saqqummiussuisikkat. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Suliaq saqqummiunneqassaaq saqqummiussinermilu init atorneqarneri pillugit oqaaseqartoqassalluni. • Nivinngartakkanik, assilisanik allaatigisanillu saqqummersitsineq. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • malugissutsitik atorlugit malussarniarnermik kut aammalu qaamarnup sunniisarneri tunngavilugit init/illut tamak-kunungaluunniit assigususut atuuffiini nalu-naarusiorsinnaassasut 	<p>Sulianik tulluittunik ingerlatsinerit eqqumiitsuliornermi aamma upperisarniormi isumalioqqissaarnermilu atuartitsinerit suleqatigalugit ingerlanneqassapput.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Anersaap inaa</i> Oqaluffinni init, qinunermi, eqqarsaqqissaarnermi (mediterernermi) imaluunniit anersaanut upperisanulluunniit tunngassuteqartunik allanik sammisaqarnermi ininik atuisarneq tunngaviusumik suliami aallaaviussapput. <ul style="list-style-type: none"> - Atuartut sanaartuqaq assimi takuneqarsinnaasoq imaluunniit oqaluffik illuluunniit oqaluffittut atorneqartartoq toqqassavaat. - Atuartut nipilersuut nipaallisimanissamut imminulluunniit eqqissilluni maluginiarnissamut atorneqarsinnaasoq toqqarlissuk. - Nipilersuut atorsiuk pappiaqqallu 5 x 5 cm-eritut angissusillit qalipassigit qalipaatinik nipilersuut tunngavilugulu qalipaatiqumalikkanik atortoqarnikkut. Piumassuseq naapertorlugu pappiaqqat qassilluunniit qalipanneqassapput. - Pappiaqqat qalipanneqarsimasut atorlugit qalipaatinik katiterigitsi. Katiterinissamut periarfissaasut tamaasa assiliissummik assiliortorsigit. - Isumassarsiorfissatut oqaluffinni, naalaffinni, muuamaakkullu oqaluffiini assigisaannilu allalersuutit imaluunniit igalaat qalipaasersukkat assilinqarneri nassaariortorsigit. Qalipaata sorleq atorneqarnerpaava qalipaattillu tamakkorpiat assilialiani atorneqarnerini sunarpiaq siunertarinqarsimava.
<ul style="list-style-type: none"> • isumassarsineq aammalu atuuffissatut tunngavissarititaasut aallaavilugit ininik illunilluunniit titartaasinnaassasut/ilusilersuisinnaassasut piviususaartitamilluunniit sanasinnaassasut • atortussiat inip imaluunniit sanaartukkap isikkuanut pingaarutaannik paasinnillutillu nalunaarsuisinnaassasut 	<p>Suliassaq isiginnaartitsinermi, timersornermi aamma matematikkimi atuartitsinerit suleqatigalugit ingerlanneqassaaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Timersortarfissuaq millisitaq.</i> Atuartut eqimattanut agguakkit inimullu timersortarfimmut piumasaqaataasunik pingasuniit tallimanut amerlassusilinnik taakkarsuisikkut. Saqqummiussat ataatsimoorlusi oqallisigisigit immikkoortut siunnersuutaat tamarmik tusar-neqarsinnaaqqullugit. Siunnersuutit ataatsimullu oqallinnerit ingerlanneqareernerisigit inip timersortarfiusup atorneqarnissaani piumasaqaataasussanik ataatsimut isumassarsianik aalajangersaasoqas-saaq taamatullu aalajangersarneqassapput timersortarfimmi atortorissaarutaasussat allat illu-taatalu isikkua. Ataatsimoorullugu suliarisiuk peqataasut tamarmik isumassarsianik eqqarsaatinillu pissar-siaqarsinnaaqqullugit. Immikkoortukkaat atortussanik isikkussamut aalajangikkamut naleqquttunik toqqartuisikkut. Timersortarfissap ilaa imaluunniit timersortarfissaq tamaat titartarlugulu sanasiuk. Atortor-riissarutit allat ilaat aalajangersariikkat titartarsigit sanallugilluunniit. Suliaq tamarmi saqqummiunneqassaaq makkulu immikkut nassuiaatigineqassapput: <ul style="list-style-type: none"> - timersuutit sorliit aallunneqartussatut toqqarneqarsimanersut sunalu pissutigalugu taak-korpiat toqqarneqarsimanersut, - atortorissaarutit allat suut sunalu pissutigalugu toqqarneqarsimanersut, - timersortarfik piumasarisatut ilusilersorneqarsimava aamma atortussat toqqarneqartut qa-noq atuuffissaminnik ersersitsisimappat aammalu atortussat sorliit toqqartorneqarsimapaat?

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut nassuiaasissigut nipilersuutit qanoq iliorlutik toqqartorsimaneraat toqqaanerminnilu nipilersuummi misigissutsit suut pinngortinneqartut tunngavigi-simaneraat. • Maluginiaruk atuartup misigissutsit itissutsillu oqaasertalersinnaanera. • Katitikkatut sanaat annikitsut saqqummersissigut atuartullu eqqarsaataannik saqqummiussuisikkut makkua isiginiarlugit: <ul style="list-style-type: none"> - qalipaait sorliit nipilersuullu sorleq imminnut tulluuppat, - misigissutsit sorliit qalipaaitillu sorliit imminnut tulluuppat, - sanaartukkat sorliit saqqummernerminni nuimanginnerpaappat? • Minutsini pingasuni overhead, power point dias-show imaluunniit assilissat sarsuatitat atorlugit saqqummiisikkut saqqummiinermilu oqaluttuarineqassaaq sanaartugaq toqqarsimasaq qalipaait akuleriissinneqarsimanerat, nipilersuut misigisimanerlu tunngavigalugit. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut tamaasa tunngavissaasumik ataatsimik saqqummiussitikkut tunngaviler-suisillugillu. • Atuartut tamaasa immikkoortumik saqqummiisikkut. • Atortussat assigiinngitsut toqqartorsimasat pillugit tulleriarinikkut allattuigitsi atuartullu atortussavinnik taakkuninnga nassaartortissigut. • Suliaq tamaat eqimattami sulinermit siullermiit assiliortorsiuk assiliortukkat saqqummiinermi atugassaapput atuartullu portfolioanut toqqortiterneqassallutik. • Atuartut tamaasa immikkut ingerlasimanermik oqaluttuarkit oqaluttuarneran-nilu pingaartikkut allanguutaasimasut aammalu sooq allangortitsisoqarsima-nersoq. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • kulturit ataasiakkaat sanaartoriaasiinik nalungisaqassasut • IT titartaanermi paasissutissarsiornermilu atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kulturi pillugu sanaartugaq</i> Atuartut ataasiakkaat sanaartukkamik postkort -imeersumik, Internettimeersumik, angalasunut atuakkaneersumik assigisaanneersumillunniit toqqaasikkit. Sanaartukkap assinga qarasaasiamut toqqorneqassaaq. Taamaalioreeraanni sanaartugaq allakkiatigut nassuiaasersorneqassaaq; qanganisaassusaa, oqaluttuarisaanera aamma atuuffii. Sanaartukkap ilaa allisinneqassaaq immikkuualuttortaalu sananeqaataanut ersersitsisut allaaserineqassallutik. Sanaartukkamat tunngassuteqartut allat pillugit paasissutissallu allat pillugit nettimi ingerlatitseqqiffiliortoqassaaq. Assiliaq avatangiisinut allanut piviusuunngitsumut inissinneqassaaq, soorlu nunatsinni nunaqarfimmut, Saharamut imaluunniit Kgs. Nytorv-imut. Assilissat sanaartukkamat tunngassuteqartut taamaaliormi pilersut naqitikkat atuartunullu allanut eqqortoq eqqoriartillugu.
<ul style="list-style-type: none"> • oqaatsit suliamut tunngassuteqartut kalaallisuut qallunaatuullu atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Oqaatsit – kalaallisut/qallunaatut</i> Atortussiat allakkiallu marluinnik oqaasertallit atorsigit. Assilissat ataanni oqaasertalersuinermi oqaatsit taakku marluk, qallunaatut kalaallisullu, atorlugit suliamut tunngassuteqartunik oqaatsinik atuigitsi. Ilinniartitsisut pulaartit; illussanik titartaasartut, teknikkikkut immikkoortortaqarfimmi sulisut allaluunniit qallunaatut kalaallisullu sanaartorneq sanaartormilu atortorisartakkat pillugit oqaluttuartissigit.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Qupperneq tamaat assilisiuk atuartullu portfolioanut toqqortillugu. • Atuartunut sanaartukkamut pineqartumorluinnaq nuannarinninnerat tupigusuuteqarnerallu oqaluttuaritiguk. • Atuartut oqaasertanik, innersuussiffinnik assilissanillu ataatsimoorullugu kater-suiiffimmut toqqortarisikkat. Atuarfiup atuakkanik atorniartarfiani saqqummiuneqarsinnaavoq. • Maluginiaruk atuartut sanaartuqaq pillugu oqaasertalersuinerminni paasissutis-sanik qinikkaminnik; oqaluttuarisaanermi piffissami sumi, kulturimi sumi pisi-masuunera pillugu atuinersut. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Saqqummiussinerup ilaa allamiutut oqaaserisat siulliit, kalaallisut/qallunaatut, atorlugit ingerlatsiguk. • Atuartut allamiutut oqaaserisat siulliit, kallaallisut/qallunaatut, atorlugit apeqqu-siortikkat apeqquteqartittarlugillu. 	

Timersorneq silamiinnerlu

Timersorneq	
Iikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • arsalerineq tunngavi-usumik nalunngisaqarfigissagaat 	<p>Piginnaasaqarfissami tassani arsamik passussinermi nalunngisassat makkuupput: arsamik passussisinnaanermut pisinnaasaqarnissamik sungiusarneq, arsamik pinnguaatit allatoortut, arsaqatigiinneq, siunertarisamik paasinissinnaaneq maleruagassanillu nalunngisaqarneq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Assammik arsamik basketball-imilluunniit salloqittaariaqattaarneq.</i> <ul style="list-style-type: none"> - Iikkagassat nalinginnaasut: <ul style="list-style-type: none"> Ilinniartitsisup salloqittaariaqattaarnissaq eqqortoq takutissavaa. - Pisinnaasaqalerniarluni ilikkagassat: <ul style="list-style-type: none"> ”Salloqittaariaqattaarnermi kunngi”. Atuartut tamarmik arsaqassapput inillu isuini illugiinni titarnerup ilaajunnaarallartarfiup tunuani inississallutik. Atuartoq ataaseq arsaqanngitsoq titarnerit taakku marluk akornanni naqqup qeqqani tigusiniartussatut piareersimassaaq. Pinnguarneq aallartippat atuartut ilaajunnaarallartarfiit taakku marluk akornanni salloqittaariaqattaarlutik ingerlaassapput. Tigusiniartitap atuartut arsaltit arsaat atorنياqattaassavai. Arsaq attorneqarpat salloqittaariaqattaartup arsani atorunnaarlugu tigusiniartitap tigusiniartitap arsanerani ikiulissavaa. Atuartut ilaajunnaarallartarfimmuut ataasiinnarmut tamarmik katersuussimappata tigusiniartitap ilaajunnaarallartarfimmuut isersinnaavoq arsanillu attuiniarluni. Taamatut pinnguartoqassaaq arsamik tigusiniartitap ataasiinnangorsillugu. Atuartoq taanna salloqittaariaqattaarnermi kunngingussaaq.
<ul style="list-style-type: none"> • timi pillugu nalunngisassanik tunngaviusunik nalunngisaqassasut 	<p>Piginnaasaqarfissami tassani timeq atorlugu pisinnaasassat makkuupput; pertujaassuseq, qisuariarsinnaassuseq, ataqatigiissaarisinnaassuseq, akuttoqatigiissaarisinnaassuseq, nipilersuutit aalanerlu, sukkatseriarsinnaassuseq, nukeqassuseq eqaassuserlu, pisunneq arpannerlu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kaajallalluta</i> <p>Atuartut nialilinnorlutik nikorfassapput kiinnatillu nalunaaquttap ingerlaffiata tungaanut saassimatissavaat. Atuartup tunorliup atuartoq saaminiittoq pattassavaa/sakkukitsumik pusuassavaa/tagiartussavaa. ”Pattaasoqareerpat” atuartut tamarmik sanimukattarlutik nigaliamik qeqqata tungaanut ingerlassapput atuaqatertik saarleq tunorlerlu timiminnik attuumalerrlugu. Ilinniartitsisup oqarpat ”tassa” atuartut tamarmik tunuminiittup seeqquisa qaavinut arriitsumik ingissapput. Taamaalioreerunik atuartut tamarmik ilinniartitsisup nalunaaruteqarnissaa utaqqillugu issiagallassapput nalunaaruteqarpallu arriitsumik nikuissallutik sungiusaallu nangeqqinneqassaaq, tamatumuunakkut kiinaq nalunaaquttap uterluni ingerlaffiata tungaanut saatillugu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • timip sulisilinninernerani kissassertariaqarnerata pingaarutaanik tunngaviusumik paasisaqarsimallutillu nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Bingorluni pinnguaat</i> <p>Atuartut ”Bingorluni pinnguaat” marlukkaarlutik pinnguaatigissavaat. Pinnguaatigiit tamarmik bingorfissamik qulinik kisitsisitalimmik tunineqassapput. Ilinniartitsisup inip natiani nittartakkat 30-it iliorareersimassavai. Nittartakkat tamarmik immikkut kisitsisitaqassapput (1-imiit 30-imut) tassanilu sungiusagassaaq inunnut marlunnut naapertuuttoq titarnerqarsimallunilu allakkiatigut nassuiarneqarsimassaaq. Sungiusaatit nittartakkani tamani assigiinngitsuussapput. Nittartakkap kisitsisitaq allagartaalu allinnorlugit ilineqassapput atuartut taakkuninnga tigusinermi nittartagaq illuanut saatittariaqarmassuk. Ilinniartitsisup pinnguaat aallartippagu atuartut nittartakkanukaassapput, mumissavaat tassanilu sungiusaatigeqquneqartoq sungiusaatigalugu; kisitsisitaq nammineq bingorfigisami allassimappat taanna krydsilerneqassaaq. Sungiusaatit ingerlanneqassapput kisitsisitaq nammineq bingorfimmiinngikkaluarpalluunniit. Ilinniartitsisup nalunaaruteqarneratigut nittartakkamut taamatut ingerlaqqittoqassaaq sujulianilu ingerlatsineq sungiusaatigeqqinneqassalluni. Immikkoortoqatigiit bingossapput bingorfimmi kisitsisitaq tamarmik krydsilerneqarpata. Ilinniartitsisup atuartut naammattumik piffissaqartissavai taamaaliormigut sungiusaatit tamaasa eqqortumik atuartunit ingerlanneqarsinnaaqqullugit.</p> • Sungiusaatissamut siunnersuut: atuartut marluk imminnut tunullutik talitilli imminnut ikkulugit issiassapput niutik siaaqqallugit. Atuartut imminnut saannatik nikuinniarsarissapput.

Timersorneq silamiinnerlu

Timersorneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Salloqittaariaqattaarnermi periutsit immikkuualuttortai maluginiakkit • Maluginiaruk atuortoq: <ul style="list-style-type: none"> - eqqortumik salloqittaariaqattaarsinnaanersoq inussami nuui atorlugit aammalu siffissani, seeqquni aamma singernini peqimillugit, - akuttoqatigiissumik saamimminik talerpimminillu salloqittaariaqattaarsinnaanersoq, - qalatsimi nalaatigut arsaq akorlugulu unitsissinnaaneraa, - ilinniartitsisoq isigiitigalugu salloqittaariaqattaarsinnaanersoq. • Maluginiaruk salloqittaariaqattaarnerup nalaani atuortoq iliminut akeqqaminullu naleqqiulluni tulluurtumik imminut inississinnaasarnersoq. 	<p>Arsat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuortoq namminermit allanillu qanoq ilimagisaqarnersoq. • Alapernaarsoruk atuortut pertujaassusaat ”tigusinermini”. 	<p>Nipilersukkat</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut kissassernerme sungiusaatinik ajornaatsunik pilersaarusiortikkit. • Maluginiaruk atuortut peqataanersut kissannersullu. 	<p>Bingopladiit normulersukkat sungiusaatiitallit</p> <p>Nipilersukkat</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<p>• iligiilluni timersuutini assiinnngitsunik arlannik tunngaviumik nalungisaqassat</p>	<p>Iligiilluni timersuutit timersuutaapput atuartut marluk arlallilluunniit peqatigiiffisassa.</p> <p>Iligiilluni timersuutini arsarnermik pinnguaateeqqat. Arsarnermik ingerlatat pissusissamittut ingerlatassat aallaavigalugit ilinniartitsisup pinnguaat ajornaallisassavaa taamaaliornermi atuartut pinnaasaasa killigisaat tikillugit. Atuartut ilinniartinneqassapput ajornassuseq tamanna tunngavigalugu piareerpatalu ajornassutsip tullianut ingerlateqqinneqartassapput. Taamaaliorneq ingerlanneqartuassaaq timersuut tamakkiisumik ingerlanneqarsinnaalersitserlugu. Taamatut ingerlatsineq nalinginnaasumik sivisuumik ingerlattariaqartarpoq.</p> <p>• <i>Arsaanneq:</i> Aallaaviussaaq naammassisamik arsaassinnaaneq akerariit tamarmik aqqanilinnik inuttaqartillugit. - Ilikkagassat nalinginnaasut: ilinniartitsisup atuartut ataasiakkaarlugit isikkap ilua-tungaanik arsamik tunniussinermik/-isimmitsinermik ilinniartissavai. - Pisinnaasartaarniarluni ilinniagassat: Taamaalioreermermi arsaanneq tamakkiisooq millisarlugu soorlu pingasunik akerariit inuttaqartillugit arsaaffillu mikisunnguaq atorlugu arsaattoqassaaq. Atuartut arsaassapput pingaartillugit isikkap ilua-tungaanik isimmitsineq/tunniussineq/ajuuteriarnerlu. Pointilii-soqartassaaq isikkap ilua-tungaanik arsamik eqqortumik tunniussisoqaraagat. Akeqqat arsaq tiguppasuk taakkua tunniussineri atuutilissapput. Kiap amerlanerpaamik isikkami ilua-tungaanik tulleriiginnamik arsaq tunniussinnaavaa? Ajuunnerit kisinneqassanngillat. Atuartut arsaannermi isikkamik ilua-tungaa naammaginatsumik isimmitsinermi atorinnaalerpassuk periartaatsinik nutaanik saqqummiivigineqassapput akerariillutillu sismakkaarlutik arsaassapput ilinniakkatik atorniarsaralugit.</p>
<p>• timersuutini kisi-miilluni aalluttakkanik tunngaviumik nalungisaqassat</p>	<p>• <i>Suloraneq. Kisimiilluni aallartitsinermik ilinniarneq.</i> Atuartut natermi titarneq ajuuffiginiagassatik toqqassavaat miiterinillu tallimanik ungavarlutik. Suloraq titarneq qaangerlugu aallartinneqarpat miiterimik ataatsimik tunuortoqassaaq ungasissutsimiillu tassangaaniit aallartitsineq sungiusarneqalissalluni. Taamatut ingerlasoqassaaq aallartitsinermi ungasissusissavik angutserlugu. Allannortitsilaarneq tassaavoq eqquvissumik aallartitsineq. Sungiusaat sungiusaatip siuliup assigaa maannakkulli titarneq nugaliliarluunniit suloqqamat aallartitsinermi tuffigitinianeqassapput.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ilikkagassamik nalinginnaasumik nalilersuineq, soorlu: <ul style="list-style-type: none"> - Isikkap ilua-tungaani isimmitsineq: - Isigak tummaataasoq arsap nalaanut arsamiit 10 cm-erini ungasissuseqartillugu inissinneqassaaq. Nioq peqingalaartinneqassaaq tunniussivissallu tunga anut sammitinneqassalluni. Isigak isimmitsissutissaq isikkamut tummaataasumut naleqqiullugu 90°-inik sangutissimaneqassaaq. Singerneq nikissinnaajunnaarlugu inissinneqassaaq. Nioq isimmitsissutissaq peqingalaartinneqassaaq kingu mut utertilaariarlugu sakkortuumik siumut isimmitsutigineqassalluni. Arsaq qeqqatigut isikkap silinnersaanik eqqorluarlugu isimminneqassaaq. 	<p>Arsat ajuuffiillu.</p>
<p>Nalinginnaasumik ilikkagassamik naliliineq: aallartitsinermi ungasissutit eqquissinnaassuserlu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuortoq siuariartornersoq. • Maluginiaruk aallarteriarnermini talerpimminnik atuisut timiminnik inissiimanerat: timi talerpimmut sammitinneqassaaq. Nioq talerpiq tunorliussaaq. Taleq talerpilleq ikusikkut peqissimassaaq patittaatillu anaalerutitaa niaqqup nalaaniitinneqassalluni. Suloraq assammik saammik tigummineqarluni. Patittaat tunumukartinneqassaaq. Oqimaassuserlu niunit talerpillermiit saammimmut illikartinneqassalluni. Patittaat taleq isuisingajallugu siumut ingerlatinneqassaaq imaappoq patittaat timi atuarlugu siumut ingerlatinneqassaaq siffiaq siumut ingerlatiutigalugu. Suloraq iperarneqassaaq. Suloraq taleq isuisinajallugu anaaneqassaaq. Patittaat ingerlatiinnarneqassaaq tuiq saamerliup tungaanut. 	<p>Patittaatit, sulooqqat qassutaasallu.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • arsamik patitsilluni timersuutini tunngaviumik nalunngisaqasasat 	<p>Arsamik patitsilluni pinnguarisaqarnermi eqqarsaatigineqarput langbold, rundbold, M-bold, softball, golf il.il.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>”Cricket bowling”.</i> Puiaasaaqqat plastikkiusut (sodavandit 1,5 liiterit) imaqqangitsut qulit bowling-erfimmisut iliorarneqassapput. Miiterinik ungasissulimmi patitsisussaq inississaaq. Tunioraasussaq arsanik piareersimatitsissaaq. Pinnguaqataasut arsamik nalutsisartumut utertitsisarlutillu puiaasaaqqat puukuinik uppigarnikunik ilioraaqqittassapput. Nalussisartoq patitsisumit miiterimik ataatsimik ungasissuseqarluni inississaaq taliminillu talerpimmiit tennisarluni arsaq natermut nakkartittassavaa. Patitsisup arsaq pissippat anaassavaa. Isumagineqarpoq patitsisup arsat tallimat atorlugit puiaasaaqqat amerlanerpaat uppitinniassagai. Taamaaliortoqareerpat paarlaattoqassaaq.
<ul style="list-style-type: none"> • eqaallisaarnermut nuannaarsaanermullu tunngaviumik nalunngisaqasasat 	<p>Ingerlatsineq una isiginnaartitsineri oqaatsinillu atuartitsinerit suleqatigalugit ingerlanneqartussaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nakkartitsinaveersarneq.</i> Arsaq 15 cm-erit missaanni qutsissuseqartillugu naluguk assannillu nalutsisutinnik akorlugu. Assannik tamanik arsamik tigugit. Siullermik arsaq saamerleq talerpiup tungaanut naluguk. Arsap talerpimmik akorneqangilaarnerani talerpimmiittoq arsaq saamimmut naluguk. Sungiusarneq taanna nangeqattaarsiuk. Arsap marluk assammi ataatsimi. Arsap ataaseq naluguk assannillu taassuminnga arsap nalutavit akunnigilaarnerani arsap aappaa naluguk. Sungiusaat nangeqattaarsiuk. Assammi saamimmi arsat marluk talerpimmilu arsaq ataaseq. Saamimmiittup arsap aappaa talerpimmut naluguk. Arsap nalutap talerpimmi akorneqangilaarnerani arsaq talerpimmiittoq saamimmut naluguk. Arsap saamimmut nalunneqartup akunnigilaarnerani saamimmiittoq arsaq talerpimmut naluguk. Sungiusaat nangeqattaarsiuk. Mikkip sungiusaataa 2 aamma 3; taamaaliornermi arsat marluk assaap illuaniittut naluttarlugit akortarlugillu nakkartinnaveersarneqassapput arsalu pingajuat assaap illuani piareersimatinneqassaaq. Piffissanngorpat arsap aappaa arsamut kisimiittumut nalunneqassaaq taamaaliornermilu arsat pingasut nakkartinnaveersarneqalissallutik.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut ilitsersuutiniq malinnissinnaanersut eqqortumillu aalaaseqarnersut. • Nakkutigiuk patittaasup patitsinissamini piffissaq eqqorneraa patitsilluarnersorlu. 	<p>Patittaat ataaseq, tennisnermi arsaqqat tallimat puiaasaqqallu plastikkit qulit imaqqanngitsut.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut marlukkaartillugit imminnullu isornartorsiortittarlugit suleqatigiissikkitt. • Nakkutigiuk atuartut nalutsinermi piffissamik eqquinersut. • Maluginiaruk atuartut siuariartornersut. • Nakkartitsinaveersaartartut arlallit, soorlu ullaakkut katersuuteqatigiinnermi, piginnaassuseriligaannik saqqummiisikkitt. 	<p>Arsanik pinguaatit nakkartinnaveersaartakkat pingasut</p> <p>Cirkuskarsi, Pilersuiffimmi atorniarneqarsinnaavoq</p>

Ilikgassatut anguniagassat	Atuartsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • timip aalatinneqartarneranut isumasarsianik nalunngisagarlutillu misilittagaqassasut 	<p>Ingerlatsineq una isiginnaartitsinermi atuartsineq suleqatigalugu ingerlanneqarsinnaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ilusilersuineq</i> Atuartut marlukkaassapput. Atuartup A-p atuortoq B issuassavaa tamannalu pissaq atuartut ilinniartitsisullu isumaqatigiissutingeriigaannik qulequtaqarnikkut. Soorlu issuarneqarsinnaapput : misikkartooq, imminut nuannarisoq, pilluartoq, qasusooq, naarluttoq il.il..
<ul style="list-style-type: none"> • timip sungiusarneqartarneranik tamatumunnga ilanngullugit qasujaallisarnermik, nukittussutsimik, nukillu qasujaassusaannik aammalu timip aalassarissusaanik tunngavi usumik ilisi masaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Qasujaassusermik misiliineq – Cooperip Misiligutaa.</i> Misiligut minutsini aqqaneq marlunnik sivisussuseqarpoq piffissamilu tassani peqataasut arpaffigisinnaasartik tamakkerlugu arpassavaat. Tamanna pitsaanerpaamik ingerlanneqarsinnaavoq arpaffimmi kaajallagassami takissusaa uuttortariikkami. Minutsit aqqaneq marluk arpattoqareerpat atuartup arpataata takissusaa naatsorsorneqarsinnaavoq. Tabel-imut amukaartumi tullermiittumut arpatap takissusaa naleqqiunneqassaaq. Qasujaassut simut uttuut tassaavoq atuartup iltimik annerpaamik atuisimamera.
<ul style="list-style-type: none"> • inooriaatsip timersornerullu aammalu nerisat, pujortartarnerup imertarnerullu timimut timillu sulisarneranut sunniutaasa ataqatiginnerinik paasisimasagarlutillu paasinissimassasut 	<p>Nerisaqarnerup timillu oqimaassusaata ataqatiginnerat pillugu atuartsigit. Ingerlatsineq manna angerlarsimaffimmi suliassanik inuttullu ineriartormermi atuartsinerit suleqatigalugit ingerlanneqassaaq.</p> <p>Atuartunut makkua erseqqissitikkut: Uninnganermi timip inuussutissanik atuisarnera. Aalanermi timip inuussutissanik atuisarnera. Kilojoule, tamatumunnga ilanngullugit orsup, kulhydratip aamma protein-ip kilojouleqassusii. Atuartunut ilinniartitsissutigiuk nerisaqarnermi nerisat akussaasa innersuussutigineqartarnerat (orsoq 25% miss., kulhydrat 60% miss. aamma protein 15% miss.).</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Nerisanik misissuineq.</i> Atuartut ullut tulluuttut nerisatik tamarluinnaasa nalunaarsussavaat, grammikkaarlugit aamma inuussutissaqassusaat nalunaarsorlugit. Maluginiaruk atuartut nerisaasa nerisassatut innersuutaasut nalinginut sanilliullugit allaanerussutaat. Misilillugu atuartup ullormi unnuamilu ataatsimi nukissanik atuinera naatsorsoruk atuartullu piffissami tassani nerisaqarnermigut nukissanik pissarsiaanut sanilliullugu. Taakkua oqimaatigippat? Taamaalioreerunik atuartut namminneq nerisaminnik nalilersueqgissaassapput.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Oqallisigisiuk misigissutsit qanoq timi atorlugu takutinneqarsinnaanersut. • Atuartut "ilutsiaminnik" alutornarnersiukkanik ataasiakkaanik akunnerminni saqqummiisikkitt, sinnerilu eqqoriaaqattaartikkitt. • Atuartut nammineerlutik saqqummersitaminnik assigiinngitsunik nalilersuisikkitt. 	Nipilersukkat
<ul style="list-style-type: none"> • Qasujaassuseq pillugu kisitsisit: Naatsorsorneqarsimapput minutsini aqqaneq marlunni arpassimanerup miiteringorlugu takissusaa tunngavigalugu: Miiterit Qasujaassutsip kisitsisita 1600 25 1700 27 1800 29 1900 32 2000 34 2100 36 2200 38 2300 40 2400 42 2500 45 2600 47 2700 50 2800 55 • Nakkutigiuk atuartup arpannini naammattumik aaqjissuuneraa. 	Arpaffissaq, piffissamik naatsorsuut nalunaaqutaasaq, uuttorta, pappiaqqat aqerluusallu.
<ul style="list-style-type: none"> • Misissukkit atuartut nukissiamik atuinerminnik naatsorsuineri eqqortuunersut. Nerisaqarnissaannik siunnersukkit misissuinerup takutippagu naatsorsuutigineqartartumit annertunerusumik annikinnerusumilluunniit nerisaqarsimanerat. 	"Sundhed – et spørgsmål om livskvalitet" Alice Elsig og Niels-Ole Hørlyk, 1993, Hjerteforeningen.

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • timersornermi ajoqusernernik tamakkualu pinaveersaarneqarsinnaanerini katsorsarneqartarnerinillu nalungisaqassasut 	<p>Ingerlatassaq una pinngortalerinermi ilinniartitsineq suleqatigalugu ingerlanneqassaaq. Atuartitsinermi ingerlanneqassapput:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pilertortumik ikiueqqaarneq - sungiusaqpinneq - pinaveersaartitsineq - timersornermi atisat atortussallu allat naleqquttut, soorlu arpannermi kamippannut piumasaaqatit - timip peqittarfii qerattarsaalluni mattusersuineq <ul style="list-style-type: none"> • <i>Seeqqup sananeqaatai.</i> Seeqqup sananeqaatai misissorsigit. Kukkukuuqqap seeqqua ammarterlugu misissorsiuk. Sananeqaatit ujalullu assigiinngitsut atii ilinniarsigit. Ulortoortoqartillugu seeqqumi susoqartarpa?
<ul style="list-style-type: none"> • Atassuteqaqatigiittarnerni assigiinngitsuni kalaallit qallunaallu oqaasiinik atugaqarsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Timip pisatai kalaallisut qallunaatullu.</i> Atuartup avaqqullugu titartarneratigut timip angeqqataanik pappialamut angisuumut titartaagitsi. Timip pisatai, peqittarfii nukiillu assigiinngitsut kalaallisut ateqartitasi allaammik aappalut-tumik allattorlugit atsersorsigit naggataatigullu allaammik qorsummik allattorlugit qallunaatut aamma atsersorsigit. • <i>Pullattagaq atorlugu oqaatsinik pinnguarneq.</i> Atuartut eqimattaaqqanut marlunniit sisamanut inuttalinnut agguarsigit. Eqimattat tamarmik pullattakkamik tunineqassapput taannalu tuullattaarlugu natermut tutsinnaveersaarneqas-saaq. Toorsinerit tamaasa oqaatsinik oqariartaatsinillunniit, qallunaatut kalaallisullu ni-keqattaartumik oqaaseqartoqartassaaq. Ilinniartitsisup aallaqqaatigalug aalajangissavaa oqaatsit oqariartaatsillunniit sumut tunngasut atorneqassanersut, soorlu timip pisatai, timersorneq, nukiit, erinarsorluni pinnguaatit il.il..

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartunut peqiffiit ujjallullu imminnut ataqatigiissut atsortikkitt. • Misissoruk atuartut peqittarfinnik qerattarsaallutik eqqortumik nipinnertuulersuisinnaanersut. 	<p>Seeqqup pisatai pillugit assilissat. Kukkukuuqqap seeqqua savillu pilat- taanermi atortagaq. Ilisivissiaq Nipinnertooq tape.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut kalaallisut aamma qallunaatut oqaatsit atornerai. 	<p>Pinnguaatit isumassarsiallu isiginnaar- titsinermi, eqqumiitsuliornermi qallu- naallu oqaasii pillugit atuartitsinermi atuartitsissutissatut siunnersuutinit tigulaakkat.</p>

Silamiineq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • pinngortitami angalaarnernut soorlu pisuttuarnernut, sikkilernernut, sisorarnernut, hiister-nernut, qimussernernut aamma qajartornernut pi-lersaarusiornermut, piareersarnernut, pivi u-sunngortitsinernut aamma nalilersuisarnernut tunngaviusunik pinsinnaassuseqalersimasasut 	<p>Atuartitsissutissami silamiinnermi pingaaruteqarpoq atuartut assigiinngitsorpassuarnik misilittagassinneqarnissaat. Ilangullugu pingaaruteqarpoq atuartut misilittagarilikkaminnik, soorlu angalaarnissaminnut piareersaateqartarnerminni piviusunngortitsisarnerminnilu atuisarnissaat. Atuartut suliassani tamani peqataatinneqartarnissaat pingaartiguk. Piareersaatit piviusunngortitsinertulli pingaaruteqartigipput.</p> <p>Atuartitsissutissami ingerlatassat amerlapput pinngortitalerinnermi atuartitsissutissaq suleqatigalugu ingerlanneqarsinnaasut pingaaruteqarporlu amerlasuutigut atuartitsissutissaq taanna suleqatigalugu ingerlatsisarnissaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Sisoraatinik ujakkaarluni angalaarneq.</i> Sisoraatinik arpalluni angalaarnissaq atuaqatigiillu piareersarsiuk. Piareersarnerup nalaani makkua oqallisigineqassapput, misissorneqarlutik sungiusarneqarlutillu: Atortussat ajunngillat. Naammaginaateqartumik sisoraatit pujassarneqassapput. Naatsunik sungiusarluni arpattoqartassaaq. Angalaarnermi atisat sorliit atorneqassappat. Nammattakkatsinni suut nassassavagut. Angalaarnitsinni sumukassaagut. Angalaffissatsit toqqakkatsinni nunap pissusaa qanoq ittuaa. Sianigisassaarpugut. Silassaq (ullup allap angalaarfiusinnaanissaa piareersimaffigineqassaaq). Ataatsimoorluta imaluunniit ikittunnguakkuutaarluta angalaassaagut. Ilinniartitsisut qassit peqataassappat.
<ul style="list-style-type: none"> • pinngortitami sumiissusersiornermut arpanermullu tunngaviusunik pinsinnaassuseqalersimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nunap assiliorluni arpanneq.</i> Atuartut arpaffimmik nalunaarsukkamik arpaffeqassapput. Nalunaarsuutit pappiaraminiusinnaapput, erfalasuaraasinnaapput, ujaqqat qalipataasinnaapput il.il. Arpaffissami uninngavissat arlallit nalunaarsorneqassapput. Arpaqataasut minutsinik marlunniit sisamanut akunneqartillugit kinguleriiaarlugit aallartineqartassapput. Atuartut arpaffitsik uninngavissallu ingerlaarnerminni nunap assinganut nalunaarsussavaat. Pointilersuisoqarsinnaavoq nunap assingani arpaffimmik eqqortumik nalunaarsuineq tunngavigalugu – aamma arpattup/iligiilluunniit arpassimanerisa sivissussasat naapertorlugu.
<ul style="list-style-type: none"> • pinngortitami angalaarnermi siuneqartumik isumannaatsumillu angalasarnissaminnut pinsinnaassuseqalersimassasut 	<p>Atuartut nunap assinga pujorsiullu atortoralugit sumiissusersiorneq ilikkassavaat ilaatigut</p> <ul style="list-style-type: none"> - nunap assingata avannamut sammitittarnissaa. - pujorsiut atorlugu avannaata, kujataata, kitaata kangiatalu sumiissusaasa aalajangersartarsinnaanissaat. - nunap assingani qutsissutsit takusinnaallugillu qanoq isumaqarneri paasisinnaassavaat. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Pujorsiummik atuinnermik sungiusaat.</i> Atuartut atuarfimmiiit pujorsiut nunallu assinga atorlugu nunap assingani sumiiffimmuut aalajangersakkamut avannamut, kujammut, kimmuut kangimulluunniit ingerlatikkat. • <i>Pujorsiu-teeraliorneq</i> Unngiaatip savissaa saviup kajungerisanngortinneqassaaq saviup kajungerisaa uingatillugu quliniit 20-eriarlugu unngiaatip savissaanut tagiartorneratigut. Naqillugu attataasaq parnaartagaq unngiaatip savissaata qeqqanut ivertinneqassaaq. Meqquataasaq flamingomut napparneqassaaq. Unngiaatip savissaa attataasartaatigut meqqu-taasamut (attataasamut parnaartakkamut) inissinneqassaaq, taamaalippat unngiaatip savissaa avannamut-kujammut tikkuassaaq. Unngiaatip savissaa sammivissaminut inissereerpat atuartut avannaa sumiiffissillugu tikkuassavaat.

Silamiinneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Angalaartoqareerpat ingerlasimaneq nalilersorneqassaaq. Misilittagarilikkat allattorneqassapput tullianilu angalaaqqinnissami eqqarsaatinut ilaatinneqassalutik. 	<p>Sisoraatit, sisoraatit ikkuffii, ajaappisat, sisoraatit kamippattaat, nammattaq, pujassaatit, ajutuulernermi ikior-siissutissat, siunertamut naleqquttumik atisat, mobiililu (ingerlaffissami atassu-teqarsinnaappat).</p> <p>Erik Mygind, "Langrend" , Politikens forlag. 1987.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Angerlamut apuutereermermi atuartut nunap assiliaat nunap assivimmut naleqqiussuunneqassapput. 	<p>Ingerlaffissamut nunap assinga, uninngavissanut nalunaarsuutit, aqerluusat.</p> <p>Saviup kajungerisaa, unngiaatip savisartaa, attat seqqortillugu ikkuttagaq, kukkilisit meqqutaat flamingominerlu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Eqqoqqissaartumik atuartut angalanerat nalilersoruk. Apuuffissaminnut apuuppat. • Pujorsiuutivik atorlugu pujorsiuutiliap qanoq eqqortiginera misilerarneqassaaq nalilersorneqarlunilu. 	<p>Nunap assinga pujorsiuullu.</p> <p>Orientering 1,1, Det Danske Spejderkorps 1982</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • pinngortitami anga-laarnermi atisanik atu-gassanik toqqar-tuinnermik pisinnaas-seqalersimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Atisalersortarnissamat malittarisassat.</i> Silami suliaqartarnermi pitsaasumik atisalersortarnissamat tunngavissatut qaleriinnik pingasunik atukkertarnermi maleruagassaritneqartoq atuartullu oqaloqatigiissutigisiuk. Ilorlingorlugit kiagunermik tigooraasinnaasunik ilorleeqartoqassaaq kunststof-imik saanaani (polyester) taava kiammik aniatitsinnaanngitsumik atisat fleece-it/savap meqqui. Naggataatigut anorimik pitarneqarsinnaanngitsut (qaatiguut) Gore-tex-it nylon-ertallit imaluunniit annoraassiassaq issusooq. Ilanngullugu eqqartorneqassaaq natsap qiiantumi pingaaruteqassusia tassami "isigaaleruit taava nasarit". Timip kiammik aniatitsinerata 60%-ia niaqqumiit pisarpoq (atisalersorsimagaanni). Ukiumi atisalersortarnermi taamaattumik nasaq pingaaruteqartorujussuuvog. Isikkani aamma pingasunik qaleriinnik atugaarneq pitsaanerpaavoq. Ilorlertut saattunik aalamik ingerlatsinnaasunik alerseqartoqassaaq kunststof-iusunik. Qaavisigut savap meqquinik nuersakkanik issusuunik alersersualertoqassaaq naggataatigullu kamippaat anorimit pitarneqarsinnaanngitsut atineqassallutik. Aaqqatit inuattaqanngitsut aaqqatitit quppartuunit (inuattalinnit) kialaarnarupput tassami marluinnarnik kaaffissaqaramik taamaalillutillu inussat imminnut uunnassarsinnaasarlutik. Atuaqatigiinni atisalersugassaq toqqariarlugu atuaqataanit atisalersortiguk.
<ul style="list-style-type: none"> • tammaarnermik ikumatitsillunilu imaluunniit iggatit atorlugit nerisassiornermik mi silittagaqarlutillu pisinnaasuseqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pinngortitami tammaarfissiorneq.</i> Atuartut tammaarfissiuassapput. Tupeq napparneqassaaq isertarfia anorimut tunutsillugu. Ikumatitsivissaq inissinneqassaaq aamat tupeqarfiup tungaanut teqqalasinnaajunnaarlugit. Anartarfilerineq. Tammaarfimmit ungasissumut toqqorsimasumut nunami assaagitsi 15 cm-eritit silitsigisumik 1 miiteritullu ititigisumik. Nunamineq/sioqqat qallukkat anartarfiup sanianut inissinneqassapput. Anareermermi taakkuninnga anaq matuallanneqassaaq. Equutissiat plastikposimut ikineqassapput paagunneqassallutillu. Tammaarfimmi aalajangersimasumi issorsiuat inissinneqarsinnaavoq. Issorsiuat tammaarsimaffimmi inissaminiippat anartarfik atorneqarsimassanngilaq. Issorsiuat tammaarsimaffimmi inissaminiinngippat anartarfik atorneqarsimassaaq.
<ul style="list-style-type: none"> • nerisassiornermi assigsaanniluunniit naasut uumasullu atorsinnaasagaat 	<p>Nunatsinni paarnanik assigiingitsunik nerineqarsinnaasunik atuartitsinerup nalaani sammisaqaritsi. Pisuttuarlusi nuniagaritsi atuartitsinerullu nalaani marmalaajalialarlugit. Taamaaliornermi angerlarsimaffimmi suliaassat pillugit atuartitsineq suleqatigineqarsinnaavoq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kimmernanit marmalaajiliaq.</i> Kimmernat sukkunik akuneqassapput. Imerkik akuneqassapput arriitsumillu qalatsikkiaartuarneqassallutik. Sakkukitsumik minutsini qulini qalaarterusaarsigit. Taamaalioreermermi unnnatanut igalaaminernut kuineqassapput annoraassiamillu tasisuaartoq atorlugu matuneqassallutik. Kimmernat imminni asiunaveersaataitaqareerput. Issortinnagu mamassusaa uut-torsiuk pisariaqarpallu sukkuleqqillugu.
<ul style="list-style-type: none"> • pinngortitami pinngu-aataasinnaasunik mi-silittagaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Boccia.</i> Boccia ilaatigut Frankrigimi pinnguaataavoq nuannarineqarluartoq. Atuartut iligiikkaartikkat sisamanik inuttalinnik. Atuartut tamarmik immikkut ujaqqanik sisamanik nalutassaqassapput. Iligiit namminneq ujaqqat naluttagassatik nassaarissavaat, ajornanngippat peqataasut ataasiakkaat ilisarilertorsinnaasaaq. "Jacket" (ujarak ajuuffik) ilisarilertorneqarsinnaasoq nassaarineqassaaq. Titarnermik periarfissamik titarsisoqassaaq tannermoornikkullu kikkut jacket-imik nalutseqqaassanersut aalajangersarneqassalluni. Tamatuma kingornagut iligiit kingulliullutik ajuuttut jacket-imik nalutsisussallissapput. Iligiit jacket-imik nalutisut ujarak siulleq nalussavaat. Akeraasut tullinnguutissapput. Tamatuma kingorna iligiit nalutsinerni ajorsartuusut nalutseqqaartuaannalissapput. Iligiit ujaraatitik tamaasa naloreerpatigit akeraasut ujaraatiminnik nalutsisassapput ujaqqat tarmiusut nalunneqarsarlugit. Ajuunneq: unamminermi ataatsimi annerpaamik sisamanik pointinnattoqarsinnaavoq; tassa iligiit ujaraataat sisamat tamarmik jacket-imut qaninneruppata akeraasut ujaraataannit. Ataatsimik pointinnattoqassaaq nammineq ujaraat jacket-imut qaninneruppata akeraasut ujaraataat qaninnermut tullippata. Kikkut qulinik pointinnaqqaassapput?

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ilinniartitsisullu atisalersornermi kukkussutaasut maluginiassavaat iluarseqqusarlugillu. 	<p>Atisat ilorliit annoraaminisiamik sanaat, tujuulussuaq qarliillu oqortut, qaatigooq qarlipaallu anorimit pitar-neqarsinnaanngitsut, nasaq, alersit marlussuit kamippaallu oqortut. Aaqqatit/aaqqatit quppattuut (inuattallit).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut anartarfiup atoneqarnera qanoq misigisimavaat. Anartarfiliornissami periarfissat allat oqallisigisigit. Pisariaqarpat misilissigit. 	<p>Tupit, ikummatissat, issorsiuut, equutissiat.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut sulinermi peqataanersut. 	<p>1 kg kimmernat 500 gram sukkut 1 dl. imeq. Igat, imerfiit, annoraassiaq tasisuaartullu.</p> <p>Inger Hauge, "Opskrifter fra mit køkken i Grønland". Vindrose 1996.</p> <p>Ole Høst, "Bærbogen", GAD1971.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartup pinnguaammi malittarisassat nalunnginnerai. 	<p>Ujaqqat</p>

Ilikgassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • piniarnermi piniarnermilu ileqqorissaarnissamik aamma aalisarnermi aalisarnermilu ileqqorissaarnissamik tunngaviusunik pisin-naasuseqalersimassasut • atassuteqaqatigiittarnermi assigiinngitsuni kalaallit qallunaallu oqaasiinik atugaqarsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Pinngortitaq pillugu nalunnginnilluartumik inummik aggeqqusigitsi, soorlu sumiiffimmi suliffeqarfimmi biologeq, piniarteq, naturvejlederi, ujarassiooq angalanermini akunnittoq, timmissanik soqutigisalik, nunaqqatit ilaat ilisimasalerujussuaq allalluunniit. Pinngortitami inuk soqutigisaanik oqaluttuartissiuk. Apeqqutissassinnik piareersimatitsigitsi. Atuartut ikiueqqaarnermut, piniarnermut aalisarnermullu nalunngisaannik saqqummiisillugit misiliisillugillu sungiusaatinnqualioritsi. Misiligutit/sungiusaatit oqaatsit marluk atorlugit ingerlassigit. Naggataarutigisigit tiituullusi/kaffisuullusi tamuaassaminermillu sassaalliillusi.
<ul style="list-style-type: none"> • tunngaviulluinnartumik ikiueqqaarnissamik nalunngisaqassasut 	<p>Ikiueqqaarnermi suliassat piviusuusaartitallu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • sumiiffimmi naasunik uumasunillu nalunngisaqassasut tamakku-ninngalu atuisarnermini akisussaassuseqartumik iliuseqartarnissaminnik nalunngisaqassasut 	<p><i>Piluttat pillugit nalunngisassat.</i></p> <p>Pinngortitami pisuttuarnermi atuartut piluttanik minnerpaamik assigiinngitsunik qulinik katersisinneqassapput takuuk "Nunatta naasui/Grønlands flora i farver".</p> <p>Piluttat patitsillugit panersersigit tulleriarlugillu skemami assinut assissarsiorlugit ilusaat suunersut allaaseralugit.aalajangerniarsarisigit.</p>

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Ulloq taanna aallarnerfigalugu atuartut ukioq naallugu ilikkarsimasaat oqaloqatigiissutigisigit. Alloriarfimmi kingullermit atuartut ilikkarsimasaat tulleriarinikkut allattortikit ilaatigut namminneq ilikkarsimasaat atuartinneqarnerminnilu ilikkarsimasaat. • Piffissami aggersumi atuartut ilikkarumasamittut kissaatigisaat tulleriarinikkut allattortikit. 	
<p>Isumassarsiat- aamma suliasanik naammassinninnermi periutsit atuartut portfolioannut toqqortiterneqassapput.</p>	<p>Kalaallit Røde Korsiat. Atuakkiorfik Ilinniusiorfik: Ajutoortoqartillugu. Atuartup atuagaa.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Piluttat patitsillugit panertitat tulleriarneqarneri allaaserineqarnerilu atuartut portfolioannut toqqortiterneqassapput. 	

Nipilersorneq, erinarsorneq, aalaneq isiginnaartitsinerlu

Erinarsorneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • ukiup qanoq ilineri pillugit, ullaarsiutinik aamma nalliuttorsiornermi erinarsuutininik tussiuinillu kalaallisuunik qallunaatuunillu arlalinnik ilikkagaqarsimassasut 	<p>Minnerni alloriarfimmi tunngavilersuutit aallaavigalugit ingerlatseqqigit ajornassutsillu anertusiartuaartillugit ajornarnerusunik erinarsuutininik erinalinnik akuttoqatigiissaarnertalinnillu ilinniartikkitt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assersuutigalugu erinarsorsiuuk "I østen stiger solen op" aamma kalaallit inuiaassutsiminni erinarsuutaat.
<ul style="list-style-type: none"> • meeqqanut erinarsuutininik, naggateqatigiissaakkanik taalluartaakkanillu assigiinngitsunik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Sumiiffimmi taalluartaagaliat naggateqatigiissaagaliallu atorsigit. • Sumiiffimmi nunalu tamakkerlugu meeqqanut erinarsuusiaterlasuut erinarsortarsigit.
<ul style="list-style-type: none"> • erinarsuutit assilisallu tunngavigalugit erinarsorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Erinarsuutininik pissarsigitsi imaluunniit assiliortukkanik meeqqat erinarsuutininik katersuiffeqartikkitt. Taava erinarsuut naqitaq erinarsussavaat. Atuartut erinarsuutip taallaa erinarsornerminni atorluarniassavaat.
<ul style="list-style-type: none"> • tulleeriilluni erinarsornermi erinarsoqataasinnaassasut ilaati gut tulleerriaalluni erinarsornermut peqataasinnaassasut, erinarsornermi nipiminik siuttuusinnaassasut aammalu erinnami nipinik assigiinngitsunik nikeraatinik erinarsorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • "Spisekammersamba" erinarsorsiuuk ilanngullugulu polyrytmisk-iusumik oqaluttuliornertalerlugu.
<ul style="list-style-type: none"> • erinarsoqatigiinni ajornaatsunik erinarsoqataasinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • "Sana Sananina" erinarsorsiuuk.

Nipilersorneq, erinarsorneq, aalaneq isiginnaartitsinerlu

Erinarsorneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuarp erinarsornerminik aallussinera ingerlatsinerlu ajunnginnersut. Atuarp erinarsornermik nalaanni ilinniartitsisup isai isigissavaat. 	<p>”I østen stiger solen op” – Weyse – ”Dansk Sang”, Folkeskolens Musiklærerforening. ”Nunarput utoqqarsuanngoravit”, Inuiaassutsitsinnik erinarsuuterput. ”Silarput nuannarivissarpara”, ukior-siut. ”Seqernup qungujulluni”, aasarsiut (upernaarsiut). ”Kammalaatit taalliarilerpagit”, meerrarsiut.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Qulakkeeruk atuarp tamarmik erinarsuutini naggateqatigiissaakkanillu toqqartuillutillu saqqummiinissaat. 	<p>Naggateqatigiiaat, Hans A. Lyngé</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuarp erinarsuutini toqqartuisikkik eqimattaarakkaartillugillu akunnermini erinarsortittarlugit. • Maluginiaruk atuarp suliaminut aallussinersoq. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuarp erinnamik eqquilluni erinarsorsinnaanersoq erinarlu nikinganngitsumik atorsinnaaneraa namminerlu erinnani tunngavigalugu erinarsogatiminut erinarsogataasinnaanersoq. 	<p>”Spisekammersamba” – F.J. Wilhelm Hansens Forlag.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuarp erinnamik eqquilluni erinarsorsinnaanersoq erinarlu nikinganngitsumik atorsinnaaneraa namminerlu erinnani tunngavigalugu erinarsogatiminut erinarsogataasinnaanersoq. 	<p>”Sana Sananina”, ”Stavrock 1”, Folkeskolens musiklærerforening.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • namminersuutitik taal- liaralorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut namminersuutigalugu rappertuliortikkit erinarsortillugulu. Pisariaqarpat hip hop/shuffelbeat-i imaluunniit tumerparpaarnermi nipiliuut immiuteriigaq ingerlatissiuk. Sulinermi toqqissisimasoqarniarsarissaq taamaaliornermi atuartut rappernissaminut qinullinginniassammata.
<ul style="list-style-type: none"> • nunat allamiut eri- narsuutaannik erinar- sukkanillu nuannari- neqartunik nalunngi- saqarlutillu erinarsu- gaqarsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Assersuutigalugu tuluttut erinarsuut "Leaving on a jetplane" erinarsorsiuk.
<ul style="list-style-type: none"> • mikrofuunikkut erinar- sorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut namminneq allaluunniit rappigassaliaannik mikrofuunilerlugit erinarsortikkit.
<ul style="list-style-type: none"> • nipip atorneqarnis- saanut periarfissanik malussarsimassasut soorlu: usse rsorsin- naassasut, nipiminnik eqaatsumik atuisin- naassasut aammalu ni- pimik uniuinissartik pi- naveersaarsinnaas- sagaat • erinarsornerup misigi- ssutsinik nalunaarsin- naassusermik periar- fissiisarneranik peqa- tigiinnermilu misigi- saqartitsisarneranik ma- lussarsinnaassasut • nipinik (C1-imiit E2- mut) aallaaveqarlutik erinarsorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut angajoqqaat ataatsimiinneranni imaluunniit allatut katersoqatigiinnermi saqqummiisikkit.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartoq taalliornermik soqutiginninersoq. • Atuartut eqimattaqqani toqqissisimanartuni sulisikkit imminnullu saqqummiisittarlugit. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiark atuartoq nikingangitsumik erinarlu eqqorlugu erinarsoqataaniarsarinersoq. 	<p>”Leaving on a jetplane” – John Denver.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartoq nipimi alliertortinnera tusaagaluarlugu toqqissisimanersoq. 	<p>Isumassarsiniutigalugu cd-eeq: Nuuk Posse (rappertut).</p>
<p>Pingaaruteqarpoq atuartup atuaqatiminik isiginnaartitseqateqarnermini nuannaarlunilu toqqissisimanissaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuartut sungiusaqatigiitsillugillu erinarsoqatigiitsittakkit saqqummiinissaanullu atuaqatigiinnut allanut saqqummiisittarlugit sungiusartittakkit. 	

Nipilersorneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nipilersuutininik anaartartakkanik akuttoqatigiissaarutinik nipinik akiuinermi, akuttoqatigiissaarinermi erinnallu tillerneranik nalunaarsuinermi atuisinnaassasut 	<p>Minnerni alloriarfimmi tunngavilersuutit aallaavigalugit ingerlatseqqigit ajornassutsillu anertusiartuaartillugit pinnguatinik akuttoqatigiissaarinertalinnik nipilersukkanillu ajornarusunik sammisaqartitsigit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”December” aamma/imaluunniit ”Sananina” atuartut nipiliuutinik anaartartakkanik nipiliuteqartillugit nipilersorsigit erinarsorlugillu.
<ul style="list-style-type: none"> • assersuutigalugu pinnguarnertut ingerlatamik ammaloqisaanngorluni tumerparpaarnermik erinnanillu marluninik pingasunilluunniit nikerarfeqartunik aallaaveqarnikkut nipilersoqatigiissinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ammaloqisaanngorluni tumerparpaanik nipilersuutinillu ikittunik nipilersuuteqarlusi erinarsorlusilu atugaqaritsi. Atuartut nipilersuutiminnik akuttunngitsumik paarlaattassapput. Assersuutigalugu ”December” atorsiuk.
<ul style="list-style-type: none"> • nipilersuutit t assigiinngitsut ilaatigut tumerparpaat, akuttoqatigiissaarutit, nipilersuutit anaartakkat, nipilersuutit noqarteqartut, pattaffillit siggartaatillu atorlugit tunngavi galugillu akuttoqatigiissaarisinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Ammaloqisaanngorlusi tumerparpaaritsi nipilersuutillu akuttoqatigiissaarutit ilanngussorsigit. Nipilersornermi akuttoqatigiissuseq anguniarsiuk akuttoqatigiissaarinerillu assigiinngitsut nipilersornissinnut ”ilanngussorsigit”.
<ul style="list-style-type: none"> • nipilersuutit assigiinngitsut soorlu guitari, pattaffillit, bassi, qarlortaat savimniisaasoq imaluunniit kazoo atorlugit erinnanik ajornaatsunik erinnalluunniit nipitaanik tunngaviusunik nipilersorsinnaassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • ” Lemmys Kwela” nipilersorsiuk. Erinnap tunngavii ersersinniarlugit basguitari ilanngullugu nipilersoritsi. Atuartut taamaaliorsinnaasut guitarimik nipilersoqataatissigit. patiffiit D / G / A7 / ilinniar-tissigit.

Nipilersorneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Nakkutigiuk atuartut sulinermi pissusereqqusanik malinninersut. 	<p>”December” – Lars Bonde aamma ”Sananina”, ”Stavrock 1”, Folkeskolens musiklærerforening.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Nakkutigiuk atuartut sulinermi pissusereqqusanik malinninersut. 	<p>”December” , Lars Bonde, ”Stavrock”1”, Folkeskolens musiklærerforening.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartup akuttoqatigiissaarinermini akuttoqatigiissaarineq tunngaviusoq malinneraa, atuartut allat akuttoqatigiissaarummik allamik ingerlatsigaluartillugit. 	<p>”Trommespil, leg, sang og dans” , Søren Hedegaard.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut kazoo atorlugu erinartalinnik nipilersorsinnaanersut. • Atuartoq kazoo atorlugu nipilersortiguk maluginiarullu akuttoqatigiissaarineq erinnallu erinaata malinneqarneri naammannersut. 	<p>”Lemmys Kwela”, Sven Hylleberg, ”Multisangbogen 2” , Folkeskolens Musiklærerforlag.</p>

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • ajornaatsunik erinartallinnik ajornaatsunillu erinnami nikerarfittallinnik, erinnanik ajornaatsunik tunulequtsersuinermik nipilersortunillu inguinermi nipilersorsinnaasasut aammalu pinguarinnngorlugu namminersuutimi mnik nipilersoqataasinnaasasut 	<ul style="list-style-type: none"> • "Mikisuaaraagama" nipilersorlugulu erinarsorsiuk. • Assersuutigalugu "Another brick in the wall" nipilersorlugulu erinarsorsiuk.
<ul style="list-style-type: none"> • nipilersuutiniq assiigiingitsunik akuttoqatigiissaartakkanik soorlu calypsonik aamma cha-cha-cha-nik nalunngisaqarlutillu atuisinnaasasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ajornaatsunik calypsorytmenik ilinniartikkitt. • Taamaaliorneq pisariaqarpat cha-cha-nik annertusissiuk.
<ul style="list-style-type: none"> • tillernernik erinannat erinaqarnerinik, qataassusaannik, nipaasa sakkortussusaannik sivi-sussusaannillu maluginiagaraqarsinnaasasut • noqartilimmi patiffinik dur- aamma molinik ajornaatsunik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Takuuk "Lemmys Kwela". • Tunngaviumik patiffiit duriusut aamma moliusut eqqartukkit atuartullu taakkuninnga patisisittarlugit taamaaliornermikutt assiigiingissusaat maluginiarsinnaaqullugu. • Ataasiakkaarinerat ataasiakkaat arlallilluunniit ilanngussukkit taamaaliornermi atuartut niqueqattaallutik namminersuutiminnik ataasiakkaarisinnaaqullugit.
<ul style="list-style-type: none"> • nipilersornermi ingerlattakkanik assiigiingitsunillu nipilersoriaaseqartarnernik soorlu kalaallit qilaatersortarnerannik, nipilersortaatsimik latii nituumik, swinngimillu nalunngisaqarlutillu suliaqarsimassasut 	<p>Kalaallit qilaatersortarnitoqaat oqaloqatigiissutigisiuk; siunertaa atorneqartarneralu. Qilaatip atorneqartarnera takutisissutigiuq. Atuartut qilaatersornermik misiliisikkitt.</p>

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Nakkutigiuk atuartut sulinermi pissusereqqusanik malinninersut. 	<p>“Mikisuraagama” CD-miit Timmi-aaraasuuguma-miit. ”Another brick in the wall”, Pink Floyd, “The Wall”.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut anaasinerit tamaasa assammik aappaanut paarlaassisarner-sut suliatillu alartaaserneraat. 	<p>”Trommespil, leg, sang og dans”, Søren Hedegaard.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartoq patiffiit ilaannik saqqummiisiguk. 	<p>”Lemmys Kwela” – Sven Hylleberg - ”Multisangbogen 2” – Folkeskolens Musiklærerforlag.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartoq inngerummik saqqummiisiguk. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • nunat akornanni nuutit akuttoqatigiissaa-rinermilu ersersitsis-sutit akuerisaasut ator-neqartarnerinik nalunngisaqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuutit erseqqissut tunngavigalugit erinarsuutunik ajornaatsunik nipilersuutit anaartartakkat klaveriluunniit atorlugit nipilersortitsigit taamaaliormi erinnap nuutitai qulaasigut taggi-sersukkanik naqinnertalersukkat ilinniutitut atorlugit.
<ul style="list-style-type: none"> • nipilersortunik erinarsortunilluunniit si-ulersuisaatsinik assi-giinngitsunik sulia-qarsimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Nipilersuutit sakkortussusaa ersersinniarlugu oqalugit. Nipilersuummi saqqummiunneqartut tamarmik nipitoqatigiittussaangillat.
<ul style="list-style-type: none"> • akuttoqatigiissaa-ri-unittarneri akuttoqatigiissaarinerullu akuttoqatigiimmik tillereri, nipit akuliuttarneri, nipaaruttarneq qarsarissuserlu nalussanngikkaat malugilluar-sinnaassagaallu 	<ul style="list-style-type: none"> • Nipilersuutini erinarsuutini assi-giinngitsuni saqqummiussinerit pinnguarnikkut ersersinniar-sigit. Atuartup ilinniartitsisup kiinnaminik avatiminillu ersersinniagai issuassavai.
<ul style="list-style-type: none"> • suliaqarnermi allamat saannaveersarsinnaallutillu suliaminnik aallussisinnaassasut i minnullu piumaffiginissamat pisinnaassuseqassasut 	<p>Nipilersornerup ilinniartitsissutigineqarnerani tunngavissatut suleriaatsit pitsaasut, soorlu tusarnaarluarneq, aallussineq imminullu piumaffigineq ilikkartinniarneqassapput tamakkualu nipilersornermik ilinniartitsinerup aallarnisarneqarneraniilli sungiutassatut aalluttuarneqassapput.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ilutsit ABAB, AABAB aamma ABACB nalunngissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Nipilersukkat ikaariarfittallit ilanngussorlugit misiliguk tassa nipilersugaq verseqarnermi utertagaqarnermilu saniatigut nipilersugaaqqamik ilaqartinneqartoq, soorlu nipinik aalajangersimasunik imaluunniit kisimiilluni nipilersornermik.
<ul style="list-style-type: none"> • kalaallit, qallunaat nunallu allamiut erinnior-tui erinarsuusiortuulu sunniuteqarsimasut sunniuteqartullu qangarni-sat nutaanerusullu pisariaqartumik nalunngittariaqartut nalunngisaqarfigissagaat aamma tamakku suliaat pingaa-ruteqartut nalunngisaqarfigissagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Nipilersugassarsuit eqqartorsigit. Assersuutigalugu ilinniartitsineri suliarisigit Mozart-ip nipilersugassiai, soorlu "Trylleføjten", taanna inuit akornanni oqaluttuarineqartartuuvoq nipilersuusiarineqarsimasoq immikkut ittumik erinarsornertalik. • Mozart-ip samminerani assersuutigalugu "Upernalermat maanna" erinarsorsiuk taannami Mozart-ip sanaaraa nutsigaq.

Naliliinissamat siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartoq C-durimi erinamik ajornaatumik ajornaatumillu akut-toqatigiissitamik ingerlatsisinnaanersoq. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut malinnaasinnaallutillu tusarnaarluarnersut. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut malinnaanersut siulersorneqarnerminnilu periaatsit miki-sualuttaannut malussartarnersut. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartoq sulinerminik sapinngisaminik aallussaqaarniarnersoq. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut malinnaasinnaallutillu tusarnaarluarnersut. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut malinnaasinnaallutillu tusarnaarluarnersut. 	<p>”Trylleflojten” – W.A Mozart Piccolo 11. Musikhistorier. Danmarks Radios Forlag – Folkesko- lens musiklærerforening.</p> <p>”Upernalermat maanna”, erinarsoqati- giit N.I.P.E CD-miit Kalaallisut erinar- suutigut-miit.</p> <p>Henrik Lund (1875 – 1948), palasi inuaqatigiillu taallioortuat.</p> <p>Jonathan Petersen (1881 - 1961), or- gani, ilinniartitsisoq inuaqatigiillu taallioortuat erinniortuallu.</p> <p>Hans Lyng (1906 – 1988), eqqumiit- suliortoq taallioortorlu.</p> <p>Rasmus Lyberth. Ole Kristiansen. Sumi.</p>

Aalaneq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamat siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • erinnanut erinarsuutinuullu pinnguaatinut assigiinngitsunut aalaneq taputartuusinnaassagaat 	<p>Minnerni alloriarfimmi tunngavilersuutit aallaavigalugit ingerlatseqqigit ajornassutsillu anertusiartuaartillugit pinnguaatinik akuttoqatigiissaarinertalinnik ajornarnerusunik, aalaatsinik assigiinnginnerusunik qitittaatsinillu ajornarnerusunik sammisaqartitsigit.</p> <p>Atuartoq piunassutsini sapinngissutsinilu naapertorlugit ataatsimoorussamik erinarsuutinuullu pinnguaateqarnermi pinnguarnerup tamanut iluatsinnissaanut peqataasariaqarpoq..</p> <ul style="list-style-type: none"> • ”Hop og spring” erinarsorlugu, nipilersorlugu, qitillugulu aamma pinnguaatigisiuk. • ”Nu skal vi alle sammen danse” erinarsorlugu, nipilersorlugulu aamma qitissiuk.
<ul style="list-style-type: none"> • pinnguarnermikkut qitinnermikkullu aalariiaatsit aalajangersimasut ilikkarsimasatik ilisarisinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • ”Kwela africana” erinarsorlugu, nipilersorlugulu aamma qitissiuk.
<ul style="list-style-type: none"> • inuaat qittasaat, tulleriaaatsittagaat kalattuullu nalunngisaqarfigalugillu qitissinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Ilinniartitsisoq suleqatigalugu atuartut qitigissanik tulleriaanik erinarsuut nuannarineqarluartoq tunngavigalugu sanassapput. Soorlu ”Kingumut Tikilluni” aallaavittut atorneqarsinnaavoq. • Sumiiffimmi qittasitoqqat kalattuullu atorsigit.
<ul style="list-style-type: none"> • suliaqarnermi allamut saannaveersarsinnaallutillu suliaminnik aallussinnaassasut iminnullu piunaffiginissamat pisinnaassuseqassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut ilinniartitsisup isai alartaasissavaat.

Aalaneq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut erinarsuutiniq nalunnginneqarluartunik tunngaveqartillugit qititas-sianguanik pilersitsisikkitt. 	<p>”Hop og spring”, Leif Falk. ”Trommespil, leg, sang og dans”, Søren Hedegaard. ”Nu skal vi alle sammen danse”, Lis Holm. ”Rytmetodik”, Wilhelm Hansen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuortoq piunassutsiniq pisinnaassutsinilu tamakkerlugit ataatsimoorussamik erinarsorluni pinnguaateqarnermi tamanut pinnguaatip iluatsinnissaa anguniarlugu pinnguaqataanersoq. 	<p>”Kwela africana”, Anne Dorte Michelsen aamma Leif Falk. Rytmetodik, Wilhelm Hansen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Qititassiamik atuartut allat angajoqqaalluunniit takutitsiffigisigit. 	<p>”Kingumut Tikilluni” , Peter Møller, Qulleq, CD-miit Illussinnut-mumiit. ”Nivissat” – meeqqat erinarsorlutillu qitittartut</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Sianigiuk atuartut sulinerup ingerlanissaanik innersuutiniq malitaqarnersut. 	

Isiginnaartitsineq	
Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • timimut taassumalu avatangiisaanut nalunngisassanik maluginiagassanillu tunngaviusumik misilittagaqalersimassasut 	<p>Atuartup inip portussutsimigut, itissutsimigut takissutsimigut pukissutsimigullu isiginnaartitsinermut periarfissarititai nalunagillu atorsinnaasariaqarpai.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Akuttoqatigiissaarinertalimmik "qitinnermik-ingerlataqarneq"</i>. Atuartut qeqartillugit ammaloqisaalioritsi. Atuartut tamarmik ulluinnarni pisartut tunngavigalugit aalaasiliussapput soorlu qarllilernerq, aviisimik atuarneq, bussimut angumersiniarluni arpanneq assigisaannillu. Ilinniartitsisoq aallarniissaaq aalaatsimik tunngaviulluinnartumik ajornaallisakkamillu takutitsilluni, soorlu qarlinnik atisinermik. Aalaaseq tunngaviulluinnartumik aalaasinnngortinneqassaaq aalaaserli sakkortusarneqassaaq timip avatillu aalaruloortinneqarnerisigut. Naggataatigut aalaaseq qitinnermi aalariarninngortinneqassaaq. Taamaalioreernermi atuartut tullerriaarlutik aalaatsimik nutaamik saqqummiissapput aalaaserlu taanna iluarsarneqassaaq tunngaviusunngortinneqarluni siulianilu aalaasiliamut tapissatut ilanngunneqarluni. Taamaaliornermi akuttoqatigiissaakkamik aalaatsit assigiinngitsut ataqatigiissulli pileriartuaassapput. Kingusinnerusukkut atuartut eqimattaqqianut agguarneqassapput eqimattaqqiallu alaatsit tamakku allatut katitissavaat nipilersuummut naleqquttunngorsarlugit.
<ul style="list-style-type: none"> • timertik ilutsiornermik aamma pissusilersuutini inaarsakkanillu assigiinngitsunik suliaqarsinnaalersissimassagaat 	<p>Atuartup isiginnaartitsineq pillugu suliaqarnermini suussuseq pillugu ersersitsisinnaaneq nalunagulu atorsinnaalersimassavaa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>"Kigutilerisumi-utaqqisarfik"</i>. Suliaassaq tassaavoq kigutileriffimmi utaqqisarfik innuttartoq inueruttartorlu. Atuartut naminersorlutik atuortoqatiminnillu oqaloqateqaratik suusaarneq pilersissavaat taannaasaarnerminnilu periartaatsiminnik, kinaassutsiminnik misigissutsiminnillu ersersitsisinnaassapput. Suusaartut tamarmik kigutileriffiup utaqqisarfianut takkuttassapput, utaqqillutik utaqqisarfillu qimattassavaat ilinniartitsisup tullerriaarinera malillugu. Suusaartut suusaarnerik tunngavigalugu utaqqisarfirmi pissusilersuuteqartassapput ilaat oqallittassapput ilaat anni-laangallutik nipaallutillu utaqqisassapput il.il.. Suusaartoq kigutilerisumeereeraangami utaqqisarfirmiit anisassaaq.
<ul style="list-style-type: none"> • isiginnaartitsinermi suliaminnik ukkas-sisinnaassusertik malusarniarsinnaassusertillu ineriartortissimassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>"Orpippassuarni angalaarneq"</i> Suliaassaavoq atuartut tallimaniit arfineq-marlungorlutik ingerlatassaat taakkulu ataatsimoorullugu inuttut ataatsitut pissusilersussapput. Oqaluttoqassanngilaq. Angalaarneq orpippassuarniinnerussaaq atuartullu aalaasii assigiilluinnassapput tasanilu "takuneqartassapput" orpiit, naasut nutsunneqartassallutik, timmissat qarlorpaluneri tusarnaarneqartassallutik naggataatigullu takunnilerortoqassaaq..... Takuligaq taanna suussanersoq isumaqatigiissutigineqariissanngilaq arriitsumilli "takunnittup" aalaasiinit pissusilersorneranillu ersersikkiartuarneqassalluni. Naggataatigut oqallisigineqassaaq takusaq suusimansoq!
<ul style="list-style-type: none"> • allakkiat nalunngisatik nalusatillu tunngavigalugit isiginnaartitsinermik ingerlatsinissamik sungiusarnissaminnut tunngaviusunik nalunngisaqalersimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut oqaluttuamik oqalualaailluunniit toqqaasikkat eqimattaarakkuutaarlugillu oqaluttuap oqalualaailluunniit isiginnaartitsissusiarineqarnissaanik suliaqarteriarlugit isiginnaartitsisikkat.

Isiginnaartitsineq	
Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Oqaloqatigiissutigisiuk aalanerup nalinginnaasup qitinnermi, ballettimi imaluunniit inuiaat qitittaasianni alaatsit aalajangersimasutut aalaasinngortinneqarsinnaanera. • Misilissiuk timersornermi aalaatsit ilaasa qanoq iliornikkut qitinnermi aalaasinngortinneqarsinnaanerat. • Atuartut qitinnermi ingerlatsinissamik sanaavannik qititsisigit. 	<p>Tarrarsuutit timitut angitigisut. Comedia Del Arte isiginnaartitsinermi kiinarpat qungujuttoq annutorlu. Kiinnamut qalipaatisiat. Atisassat. Nipilersuutaasinnaasut.</p> <p><i>Atortussat Pilersuiffimmit atorniarneqarsinnaasut:</i> Englund, "Drama i klassen". "Dukker", LFU video. Hanne Ladefod, "Komediespil".</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut isiginnaartitseqatissaminnik toqqaasineqassapput isiginnaartitseqatissallu immikkut maluginiagaqarluarnermini makku tunngavigalugit isiginnaartitseqatini nalilersussavaa: Takutinniakkap misigissutsit periartaatsillu takkorliuunniagai qanoq misigisimanarpat? Takkorliuunniakkap timikkut pissusilersuutai suusuusaarneranut toqqariikkamut naleqquppat? 	<p><i>Ilinniartitsisumut isumassarsiorfissat:</i> Keith Johnson, "Improvisation og teater", Hans Reitzels forlag 1987. Torben Jetsmark-ip isiginnaartitsineq pillugu atuakkiai. Ida Krøgholt, "Hamlet - et spil om en klassiker", Dansk lærerforeningen 1992.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartut tamarmik peqataasutut isiginnaaqataasutullu malinnaaluarnersut. Isiginnaartut eqqoriaasikkat suna takuneqarnersoq? • Eqimattat nassuiaasikkat ingerlanerup qanoq ineriartorneranik, peqataasut ilaat arriikkaluamik aqutsisunngoriartorpa? Peqataasut tamarmik aalajangeeqataanisaminnik anguniagaqarpat? Sanilerisap qanoq iliuusai maliinnarneqarpat? 	
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut "isiginnaartitsinermi inuttaaffigisassatik" assigiinngitsorpassuit toqqartorsinnaavaat. • Atuartut annikinnerusunik namminersortumik ingerlatsinissaminnik piareersaasinnaapput. 	

Ilikkagassatut anguniagassat	Atuartitsinissamut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • kiinarpalersornermik misilittagaqalersimasasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Comedie del Arte-masker. (Isiginnaartitsinermik eqqumiitsulioriaatsip kiinarpattai.)</i> Atuartut ammaloqisaanngorlugit imminnut tunutsillugit issaatikkit. Atuartut imminnut isiginnaassanngillat. Atuartut tamarmik tarrarsuuteqassapput. Atuartut tamarmik isiginnaartitsinermik eqqumiitsulioriaatsip kiinarpattaanik tunineqassapput atuartullu taanna tarrarsuutigalutik minutsini marlunni pingasuniluunniit kiinarpaliullugu misiligassavaat. Taamaaliornerminni atuartut kiinarpaap ersersinniagaa nassaariniassavaat, suussuseq, pisoriaaseq, aalariatsit nipillu (oqaasiunngitsut) ersersinniagaasorisat il.il.. Atuartut kiinarpallit pisoqattaassapput ”kiinarpammilu inuttaasoq” issuarlugu imminnut ilasseqattaassallutik.
<ul style="list-style-type: none"> • isiginnaartitsinermi atortunik isiginnaartitsinermilu oqaasissianik atuisinnaanermut aallarniutaasunik misilittagaqalersimassasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Oqaaseqarnissamik suliassaq.</i> Atuartut marlukkaassapput ilatillu angalaarfigalugit oqaloqatigissallugit inuk ataasiusaarlutik tassa atuartut marluk ataatsimik oqaartuusaarlutik oqalussapput. • <i>Isiginnaartitsinermi atortulersuutissamik suliassaq.</i> Atuartut angerlarsimaffiminniit isiginnaartitsinermi atortulersuutissamik nassartinneqassapput pooqattaq, panaq, aviisi il.il.. Atuartut eqimattat tallimat missaannik inuttallit atortulersuutissaq nassatartik inip qeqqanut ilissavaat. Atortulersuutit ataasiakkaarlugit tiguneqartassapput atuartullu tamarmik atortulersuummik atuinermik nutaasumik nassaarniassapput. Ilinniartitsisup Charlie Chaplinip Vagabondimik nassaarnera oqaluttuarissavaa. Atuartut marlukkaartinneqassapput. Atortussiaq marlussuit atortussiaq akornanni toqqarneqassapput atuartullu suleqatigiit atortussiaq atorlugit isiginnaartitsinermi inummik piviusuusaartitamik nutaarluinnarmik nassaartinniarneqassapput.
<ul style="list-style-type: none"> • aallarniutaasumik pisaatsinik nalunngisaqaleriartulersimasasut 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pisaatsimik-isiginnaartitsineq.</i> Isiginnaartitsinermi timersorneq pinnguaaterpalaartillugu suliariasiuk. Atuartut suleqatigiit ”Aappaluttumik nasalinnguaq amarorlu” isiginnaartitsissutigissavaat. Pingasut piunasaqaa-taassapput: Isiginnaartitsisuinnarmut aammali isiginnaartunut isiginnaartitsissut nuannersuussaaq isiginnaartitsisullu tamaviaarussivallaartariaqanngillat. Imminnut qalleraallutik oqaluttassanngillat. Allat oqaasii tusarnaartarsigit isumassarsiaallu malittarlugit. Ilinniartitsisup pisaatsimik-isiginnaartitsineq allannortittassavaa isiginnaartitsisullu qinnuvigisassallugit isiginnaartitsissut: pinerluttulersaarutinnngorteqqullugu, ersinartulersaar-tunnngorteqqullugu, meeqqanut fjernsyn-igassannngorteqqullugu, opera-nngorteqqullugu, ballet-innngorteqqullugu il.il.. Atuartut tamaasa isiginnaartitsisillugit isiginnaartuutillugillu misiligi sikkit. Isiginnaartitsinerup ingerlanneqarnerani kingusinnerusukkut atortulersorluni isiginnaartitsi-soqarsinnaavoq.
<ul style="list-style-type: none"> • attaveqatigiittarnerni assigiinngitsuni qallunaat kalaallilu oqaasii atorsinnaassagaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Isiginnaartisilluni timersornerpalaartumik ingerlatsinerup ilaa qallunaatut ilaalu kalaallisut ingerlanneqartiguk.

Naliliinissamut siunnersuutit	Atortussatut siunnersuutit
<ul style="list-style-type: none"> • Atuartut kiinappalianik nalunnginneqartunik assigiinngitsunik qanorlu tamakku atorneqartarnerinik oqaluttuarkit. • Paasiniarsiuk kiinarpit inunnik qanoq ittunik saqqummersitsiniarnersut. Sumi tamakku nalunngilagut? • Paasiniarsiuk kalaallit kiinarpalialat inunnik qanoq ittunik saqqummersitsiniarnersut. Sumi tamakku inuit naapinneqarsinnaappat? 	
<ul style="list-style-type: none"> • Oqaloqatigiissutigisiuk qanoq pingaaruteqartigisoq arriitsumik erseqqissumillu oqalunnissaq qanorlu pingaaruteqartigisoq allap qanoq iliuseqarnerminik aalartitsinerani malinnittarnissaq. • Maluginiaruk atuartut ajornaatsumik pissusilersortumik/inummik atortussiat annikitsut atortoralugit pilersitsinnaaneq misigisimaneraat, aammalu malugisimaneraat pannap ajaappissatut, aalisaatitut il.il. atorneqarsinnaanera. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Oqaloqatigiissutigisiuk assersuutigalugu pinerluttulersaarutit, ersinartulersaarutit il.il. assigiinngissutaat oqaloqatigiissutigisigillu nipilersornermi, opera-ni, musical-ini, rock-ini il.il. periartaatsit assigiinngissutaat. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Maluginiaruk atuartoq oqaatiginiakkaminik kalaallisut qallunaatullu oqaatiginissinnaanersoq. 	

